

Pasi Lensu

**PARTURIN JA KAMPAAJAN OSAA-
MISALOJEN KEHITTÄMINEN**
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä SAMIedu

Opinnäytetyö
Tulevaisuuden liiketoiminnan johtaminen YAMK

2019

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Pasi Lensu	Tradenomi (YAMK)	Joulukuu 2019
Opinnäytetyön nimi Parturin ja kampaajan osaamisalojen kehittäminen		88 sivua 157 liitesivua
Toimeksiantaja Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, SAMledu		
Ohjaaja Maria Kangasniemi-Haapala		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää työyhteisöä toimimaan entistä modernimmin, tarjoamalla monipuolisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoille Ammattiopisto SAMledussa. Lisäksi tämän prosessin avulla edistettiin työyhteisön lähitiimin tiimityöskentelyä. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää omaa osaamistani verkko-pedagogiikan alueella. Työn tutkimusongelma oli, voidaanko parturi-kampaaja-alan opiskelijoille tarjota entistä nykyaikaisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja yhdessä koulutukseen osallistuvien opettajien kanssa.</p> <p>Tutkimuksen viitekehyksenä käytettiin opetushallituksen hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon tutkinnonperusteita ja niistä parturin ja kampaajan osaamisaloja. Lisäksi käytettiin Itä-Savon koulutuskuntayhtymän ja opetushallituksen kanssa yhdessä solmittua koulutuksen järjestämissopimusta. Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon tutkinnonperusteet määrittelevät osaamisalojen muodostumisen, ammattitaitovaatimukset sekä tutkinnon suorittamiseen liittyvän osaamisen arvioinnin. Järjestämissopimus määrittää osaltaan tutkinnon valmistavan koulutuksen järjestämisestä ja toteuttamisesta Ammattiopisto SAMledussa. Teoreettinen viitekehys muodostuu toimintatutkimuksen teoriasta sekä siihen voimakkaasti liittyvästä reflektoinnista. Menetelminä käytettiin havainnointia sekä haastatte-luja.</p> <p>Kehittämisyhmään valittiin asiantuntijaryhmä, mikä muodostui parturi-kampaaja-alan opet-tajista. Kehittäminen toteutettiin toimintatutkimuksellisella menetelmällä opettajilta, opiskeli-joilta sekä yrittäjiltä saadun palautteen perusteella. Kehittämistyöskentely toteutettiin opet-tajien yhteisissä tiimikokouksissa, joissa saatuja palautteita refleктоitiin ja arvioitiin. Tältä pohjalta asetettiin kehitystoimenpiteet seuraaville opetuskerroille. Opinnäytetyön laatija toimi ryhmän ohjaajana ja samalla osana kehittämisryhmää. Lisäksi hän kehitti myös osaa-mistaan omassa työssään.</p> <p>Opinnäytetyön yhteenvedona voidaan todeta, että työyhteisö oppi toimimaan entistä moder-nimmin. Koulutuspalvelut olivat kehittyneet huomattavasti monipuolisemmiksi ja laaduk-kaammiksi. Opintosisältöjä saatiin kehitettyä kollegiaalisesti selkeiksi koulutuskokonaisuu-ksi, jolloin oppimisen laatu parani merkittävästi.</p>		
<p>Asiasanat</p> <p>toimintatutkimus, reflektio, verkkopedagogiikka, kehittäminen ja tiimityö</p>		

Author (authors)	Degree	Time
Pasi Lensu	Master of Business Administration	December 2019
Thesis title		88 pages
Developing of barber and hairdresser curriculum competence area		157 pages of appendices
Commissioned by		
East Savo Educational Federation, SAMledu		
Supervisor		
Maria Kangasniemi-Haapala		
Abstract		
<p>The objective of the thesis was to develop the work community skills for work more modern way for offering versatile and high-class education services for the barber and hairdresser students of vocational school in Ammattiopisto SAMledu. This process was also developing for immediate team work skills of work community. The objective was also developing my own skills as area of web education. The research problem was to find out could it be able to offer more modern and better quality educational services cooperating with teachers who are participating of education of barber and hairdresser.</p>		
<p>The study was based on the Finnish National Board of Education, of hair- and beauty business curriculum for barber and hairdresser competence area and the agreement between the East Savo Educational Federation SAMledu and the Finnish National board of Education. The formation of the hair- and beauty business, the vocational qualification requirements of a vocational qualification and assessment of competence are defined in the qualification criteria. The decree agreement determines how to degree is implemented in the East Savo Educational Federation SAMledu. Theoretical framework is based of theory from action research and also strongly associated reflection.</p>		
<p>A group of experts was selected for the development team which based of hairdresser teachers. Development was made by using action research method for feedback of teachers, students and entrepreneurs. Development process was made from the feedback which was reflected and assessment by teachers in they team meetings. Based on assessment there where set new goals for the development and next teaching periods. The author of the thesis acted as the supervisor of the working group and also worked himself as a member of the working group. He was also developing his skills in his own work.</p>		
<p>The conclusion of this thesis is that work community learned to work for more modern way. Education services was developed for more versatile and higher quality. Content of studies was able to develop with team of teachers for clear entirety of education, when quality of learning improved significantly.</p>		
Keywords		
action research, reflection, web pedagogy, development and teamwork		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	OMA TYÖ, OSAAMINEN JA TYÖYHTEISÖ	6
2.1	Päivittäinen työni, tavoitteet ja nykyinen osaaminen	7
2.2	Opettajan työn ammattitaitovaatimukset ammatillisessa koulutuksessa	9
2.2.1	Opettajan kelpoisuusvaatimukset ammatillisessa koulutuksessa	10
2.2.2	Osaaminen suhteessa parturin ja kampaajan osaamisalan vaatimuksiin	12
2.3	Osaaminen suhteessa koulutuksen vaatimuksiin	12
3	KEHITTÄMINEN JA KEHITTYMINEN	16
3.1	Kehittämistehtävä ja tavoitteet sekä alkutilanne	16
3.2	Kehittämistehtävään liittyvä tutkimuksellinen tausta	22
3.2.1	Ammatillisen koulutuksen reformi	23
3.2.2	Verkkopedagogiikka	24
3.2.3	Toimintatutkimus	26
3.2.4	Kehittymiseen liittyvä reflektointi	31
3.2.5	Parturi-kampaajan ammattitaidon hallinta	33
3.2.4	Parturin sekä kampaajan osaamisalojen ammattitaitovaatimukset ja arvioinnin kriteerit	35
3.2.5	Työelämälähtöisyys	40
3.3	Kehittämistehtävän toteuttaminen ja tulokset	43
3.3.1	Kehittämistiimin muodostuminen ja sen toiminnan varmistaminen	43
3.3.2	Kehittämistiimin työskentelyn eteneminen ja opetussisältöjen muokkaaminen	46
3.3.3	Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli yksi	49
3.3.4	Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli kaksi	54
3.3.5	Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli kolme	57
3.3.6	Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli neljä	60
3.3.7	Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli viisi	62
3.3.8	Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli kuusi	67
3.4	Kehittämisen ja kehittymisen arviointi	69
3.4.1	Arvio teorioiden hyödyntämisestä työskentelyssä	71
3.4.2	Arvio tiimin työskentelystä	73
3.4.3	Parturin sekä kampaajan osaamisalojen sisältöjen kehittämisen tulokset ja johtopäätökset	74
3.4.4	Kehittämistyöskentelyn haasteet	76
3.4.5	Arvio omasta kehittymisestä ja kehittämistarpeista	78
4	JOHTOPÄÄTÖKSET	80
4.1	Tutkimuksen luotettavuus sekä jatkotutkimusaiheet	83
	LÄHTEET	85
	KUVALUETTELO	88
	LIITTEET	88

1 JOHDANTO

Olen ollut parturi-kampaaja-alan ammatinopettajana 27 vuotta, ja sen aikana opetuksessa on ollut käytössä lukuisia määriä erilaisia opetussuunnitelmia, joiden mukaan opetusta toteutetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti. Vuonna 2018 voimaan tulleen ammatillisen reformin myötä kaikki tutkintojenperusteet kokivat suurimmat muutokset koko työhistoriani aikana. Varsinkin parturi-kampaaja-alalla opetussuunnitelmamuutos oli erittäin merkittävä, sillä parturi-kampaajan sekä kosmetologin perustutkinnot yhdistettiin yhdeksi ja samaksi kauneudenhoitoalan perustutkinnoksi, jossa tutkinnonperusteen osaamisaloina ovat kampaajan, parturin sekä kosmetologin osaamisalat.

Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittää työyhteisöäni toimimaan entistä modernimmin, tarjoamalla monipuolisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoille ammattiopistossamme. Lisäksi tämän prosessin avulla edistetään työyhteisöni lähitiimin tiimityöskentelyä, sillä olemme nyt uudenlaisten haasteiden edessä uudistuneiden tutkinnonperusteiden sekä viime vuosina tehtyjen suurten henkilöstövähennysten vuoksi. Opinnäytetyöhön liittyvä oma tavoitteeni on verkkopedagogiikan kehittäminen opetustoiminnassamme.

Tein opinnäytetyöni oppimispäiväkirjan avulla, mihin kirjasin ylös havaintoja omasta työstäni sekä lähitiimimme toiminnastamme puolen vuoden ajalta ajanjaksolla maaliskuu-elokuu 2019. Tämän ajanjakson aikana työskentelimme tiiviisti ja samalla toteutimme opetustoimintaamme kahden eri voimassaolevan opetussuunnitelman mukaisesti. Kehitimme uusia menetelmiä ja seurasimme aikaansaatuja muutoksia sekä tuloksia asetettuihin tavoitteisiin nähden. Kehitettävät aiheet nousivat esille opetussuunnitelmien sisällöistä ja tavoitteista sekä tiimimme jäsenten havainnoinneista opetustyöstämme nousseista aiheista. Yksi suurimmista haasteista oli saada yhdistettyä arkipäivän opetuksessa kahden eri opetussuunnitelman mukaisesti etenevän ryhmän opetus ja arvioinnit mahdollisimman joustavaksi ja yksilölliseksi kokonaisuudeksi.

Tarkastelin sekä omaa että lähitiimin toimintaa ja kehittymistä oppimispäiväkirjaani tekemieni merkintöjen avulla. Tässä tapauksessa reflektoinnilla oli erittäin suuri merkitys, että pystyimme kehittämään käytännönläheistä oppimista osana oppilaitoksemme opetustoiminnan arkea. Opinnäytetyöhöni sopi menetelmäksi toimintatutkimus, joka avulla tuotettiin tutkittua tietoa ja saatiin aikaiseksi käytännön muutoksia. Kehittämiskakson aikana syklistyys oli menetelmälle tyypillinen toiminta, joka muodostui lähitiimimme viikoittaisista tiimipalaverista ja kollegoiden kanssa käydyistä kahden keskisistä keskusteluista sekä valittujen toimenpiteiden havainnoineista. Keräsin koko kehittämissakson ajan palautetta kollegoilmani sekä opiskelijoiltamme, ja niiden avulla saimme kehitettyä toimintaamme vastaamaan uuden opetussuunnitelman tavoitteita.

2 OMA TYÖ, OSAAMINEN JA TYÖYHTEISÖ

SAMledu (2017, 1–2) on 1996 perustettu Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, minkä kotipaikka on Savonlinna. Kuntayhtymän muodostavat yhdessä Savonlinnan lisäksi Enonkosken, Kiteen, Parikkalan, Rantasalmen sekä Sulkavan kunnat. Kuntayhtymän koulutuspalvelujen tarkoituksena on tukea opiskelijan ammatillista, yleissivistävää ja persoonallisuuden kasvua, kouluttaa ammattitaitoista henkilöstöä työelämän muuttuviin tarpeisiin ja jatko-opintoihin, turvata koulutuksen monipuolinen alueellinen saatavuus, kehittää työelämää ja yrittäjyyttä sekä vastata niiden osaamistarpeisiin, edistää kansainvälistymistä ja edistää kestävän kehityksen periaatteita.

Koulutuspalvelujen toteuttamista varten kuntayhtymä ylläpitää Ammattiopisto SAMledua ja SAMI-Palvelut Oy:tä sekä myös muita koulutustehtävän kannalta tarpeellisia toimintoja ja kiinteistöjä. Koulutuspalvelut tuotetaan yhteisen strategian ja koulutusalojen yhteyteen muodostuvien verkostojen ja osaamisen puitteissa. Lisäksi kuntayhtymä voi ylläpitää koulutus- ja palvelutoimintaan läheisesti liittyviä liikelaitoksia yhtymävaltuuston erikseen päättämällä tavalla. (SAMledu 2017, 2.)

Kuva 1. Itä-Savon koulutuskuntayhtymän organisaatiomalli (SAMledu 2019)

SAMledun (2018, 1–2) uudistumisen strategian ja vision mukaan SAMledu on haluttu alueellinen ja kansainvälinen huippukouluttaja ja kumppanuusverkossa rohkea uudistaja. Toiminta-ajatuksena koulutuskuntayhtymän koulutuspalvelujen tarkoituksena on tukea opiskelijan ammatillista, yleissivistävää ja persoonallisuuden kasvua, kouluttaa ammattitaitoista henkilöstöä työelämän muuttuviin tarpeisiin ja jatko-opintoihin, turvata koulutuksen monipuolinen alueellinen saatavuus, kehittää työelämää ja yrittäjyyttä ja vastata niiden osamistarpeisiin, edistää kansainvälistymistä ja edistää kestävän kehityksen periaatteita.

2.1 Päivittäinen työni, tavoitteet ja nykyinen osaaminen

Olen työskennellyt Ammattiopisto SAMledu:ssa parturi-kampaaja-alan ammattinopettajana 27 vuotta. Pääosa työhistoriastani on ollut opetuksen suunnittelua, toteutusta sekä opetuksen ja oppimisen arviointia, mutta pitkään työuran aikana olen ollut erittäin aktiivisesti mukana monenlaisissa vastuutehtävissä ammattiopistossamme. Olen toiminut muun muassa ammattiopistossamme luottamusmiehenä ja päluottamusmiehenä, mikä on kehittänyt merkittävästi neuvottelutaitojani koulun johdon ja kollegoitteni keskuudessa. Työhistoriani

aikana olen työskennellyt 8 vuotta lähiesimiehenä osastonjohtajan, tutkinto-vastaavan sekä kehityspedagogin nimikkeillä. Lähiesimiehenä toimiessani minun alaisuudessa työkenteli 5-13 työntekijää.

Olen toiminut ammattiopistomme hyvinvointiyksikön kansainvälisyysvastavana viisi vuotta. Siihen tehtävään kuului kansainvälisten kontaktien luominen Euroopan alueella oleviin oppilaitoksiin ja yrityksiin sekä opiskelijoiden ja opettajien kansainvälisyysvaihtojen organisointi ja toteuttaminen. Lisäksi olen toiminut kuusi vuotta ammattiopistossamme Taitajakilpailujen parturi-kampaaja-alan lajivalmentajana, jolloin opiskelijamme ovat osallistuneet eripuolilla Suomea vuosittain järjestettäviin Taitajakilpailuihin.

Olen tehnyt pitkään koulullemme parturi-kampaaja-alan opetusvideoita, koska se on vahva osa-alue, missä erikoisosaamiseni tulee hyvin esille. Opetusvideoiden tekemiseen liittyy tiiviisti videoiden suunnittelu, käsikirjoitus, kuvaaminen, editointi ja jälkituotanto. Viime vuosina olen suunnitellut paljon erilaisten verkko-oppimisalustojen hyödyntämistä, mutta niiden käyttöönotto ei ole vielä onnistunut. Kuitenkin viimevuoden aikana olen saanut kehitettyä verkko-oppimistamme todella paljon omassa työyhteisössäni, ja se onkin tällä hetkellä yksi tärkeimpiä kehityskohteita omassa työssäni. Haluan kehittää verkko-oppista siten, että saamme siitä hyvän yhteisen työkalun lähitiimillemme, jolloin se kehittää entisestään lähitiimimme tiimityöskentelyä ja parantaa opetuksen laatua.

Tällä hetkellä opettajantyössäni on merkittävässä roolissa kaikille parturi-kampaaja-alan opiskelijoillemme tekemäni HOKS:t (henkilökohtaisen oppimisen kehittämissuunnitelma). Tässä prosessissa otetaan huomioon opiskelijoiden mahdollinen aiempi osaaminen, ennen kuin he ovat tulleet meille opiskelemaan. Tämän jälkeen opiskelijoille tehdään henkilökohtainen suunnitelma opintojen valinnasta ja etenemisestä. Lisäksi kaikille opiskelijoille tehdään urasuunnitelma, mitä he tulevat tekemään valmistuttuaan ammattiopistostamme.

HOKS-suunnitelmien tekeminen on mielenkiintoinen tehtävä, joskin siihen menee paljon aikaa, koska opiskelijoiden opintopolut ovat hyvin moninaisia ja erilaisia. Yhtä ja samanlaista polkua ei ole oikeastaan kenelläkään opiskelijalla.

Tähän prosessiin minulle kuuluu myös yhteydenpito parturi-kampaaja-alan yrityksiin sekä opiskelijoille tehtävien koulutus- ja oppisopimuslomakkeiden laatiminen ja seuranta.

Opiskelijoiden lopullinen arviointi toteutetaan nykyään näytöillä, joita voi tehdä joko yrityksissä ja/tai oppilaitoksemme parturi-kampaamon työsaleissa. Näytöjen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa olemme aina tehneet tiivistä yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa ja luonnollisesti omien kollegojemme kanssa. Tätä yhteistyötä ja tiimityöskentelyä meidän tulee kuitenkin kehittää entisestään, koska opettajiemme määrä on vähentynyt viime vuosina rajusti YT-neuvotteluiden johdosta, mikä on osaltaan tuonut haasteita tiimityöskentelyllemme.

2.2 Opettajan työn ammattitaitovaatimukset ammatillisessa koulutuksessa

Organisaatioilta edellytetään aina vain parempia tuloksia. Pelkkä työtahdin kiristäminen ei riitä, sillä nykyään tarvitaan uusia menetelmiä ja taitoja. Nämä taas edellyttävät uusien asioiden oppimista ja haltuunottoa. Muutokset ympärillämme ja sen heijastumat koulussa ovat niin merkittäviä, ettei yksin henkilöstön käyminen koulutuksessa riitä. Lisäksi tarvitaan organisaation muutosta ja sen antamia mahdollisuuksia uudenlaisen toimintakulttuuriin. Yleisinä keinoina voidaan käyttää oppivan organisaation ja laatuajattelun menetelmiä. Näitä tukemaan tarvitaan opettajien osaamisen määrätietoista kehittämistä ja sitä tukemaan henkilöstöhallinnon järjestelmä, jotta asiaa voidaan käytännössä hallita. Henkilökunnan opinnäytetöitä voitaisiin käyttää määrätietoisesti organisaation kehittämiseen. (Jalonen 2011, 59.)

Jalonen (2011, 60-61) on nostanut tutkimuksessaan esille viisi eri kehitettävää kohtaa, joita tulee panostaa, kun mietitään ammatillisen opettajien osaamisen kehittämistä. Kaikkein merkittävimmäksi osa-alueeksi nousi ammatinopettajien pedagogisten valmiuksien kehittäminen. Oppilaitoksen keskeisenä tavoitteena on parantaa läpäisyä, vähentää keskeyttämisistä ja estää syrjäyttämisiä. Samalla kertaa oppilaitosten aloituspaikkoja on lisätty ja käytännön velvoitteeksi on noussut koko ikäluokan koulutuksesta huolehtiminen. Toisaalta käsitykset

oppimisesta ja opettajan roolista, niin kuin myös opiskelijoiden ajatukset ja toiminta ovat kokeneet suuria muutoksia. Tämän kaiken tulisi näkyä pedagogisen toiminnan muutoksena. Pedagogisen osaamisalueen kehittämisen pitäisi olla oppilaitoksen opettajien ensisijainen kehittämiskohde ja siihen tulisi panostaa määrätietoisesti. Lisäksi Jalonen nosti kehitettäviksi kohteiksi strategioiden tehokkaan jalkauttamisen, työelämäyhteistyön kehittämisen, ennakointityön. Hänen mielestään myös esimiesten ja johtajien tulisi myös osallistua opetustoimintaan, jolloin heillä on aitoa näkemystä siitä, millaista on työskentely asiakasrajapinnassa.

Olen myös itse havainnut, että opiskelijoiden ohjaamiseen menee aikaa vuosi vuodelta enemmän. Osalla opiskelijoista opinnot etenevät ilman minkäänlaisia ongelmia, kun vastaavasti osalla opiskelusta ei tahdo tulla yhtään mitään, koska heillä on niin paljon ongelmia elämässään. Mielestäni opettajien tulisi opiskella jo opettajankoulutuksen aikana enemmän aihealueita, joissa käsitellään oppimisen haasteita sekä erityisopetusta.

2.2.1 Opettajan kelpoisuusvaatimukset ammatillisessa koulutuksessa

Ammatillisten opettajien kelpoisuus määritellään laissa ja asetuksessa sekä koulutuksen että työkokemuksen osalta. Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (14.2.1998/986) määritellään luvussa 5 ja 13§ ammatillisten opettajan kelpoisuudesta (Finlex 1998):

Ammatilliseen koulutukseen sisältyvien ammatillisten opintojen opetusta on kelpoinen antamaan henkilö:

- 1) joka on suorittanut koulutuksen järjestäjän päättämän opetustehtävän kannalta soveltuvan korkeakoulututkinnon;
- 2) joka on suorittanut vähintään 60 opintopisteen tai 35 opintoviikon laajuiset opettajan pedagogiset opinnot;
- 3) jolla on vähintään kolmen vuoden pituinen käytännön työkokemus opetustehtävän sisältöä lähinnä vastaavista tehtävistä.

Didaktiikka vastaa kysymykseen, mitä opetetaan. Toiseksi didaktiikka vastaa kysymykseen: kuinka opetetaan. Karkeasti katsottuna didaktiikka jakautuu siis sisältökysymyksiin ja kysymyksiin siitä, kuinka sisältö välitetään opetustilanteessa. Opetussuunnitelmateoria ja opetusmenetelmäteoria ovat kaksi perinteistä opetusopin osa-aluetta. (Pikkarainen 2016.)

Engblom-Pelkkalan ym (2019) mukaan yhteiskunnan, työelämän ja koulutuksen muutokset, kuten ammatillisen koulutuksen reformi, vaikuttavat merkittävästi opettajan työhön ja heidän pedagogiseen osaamiseensa. Ammatinopettajilla on vastuu oman osaamisensa kehittamisestä, mutta myös työnantajien tulee omalta osaltaan mahdollistaa opettajien ammatillinen kasvu sekä työssä jaksaminen ja kehittyminen, sillä ne ovat suoraan yhteydessä opetuksen ja oppimisen laatuun. (Jokinen ym 2012, 31). Vaikka opettajat hankkivat pedagogiset perustaitonsa opettajankoulutuksessa, on osaamista kehitettävä koko työhistorian ajan. Olennaista osaamisen kehittämisessä ovat oppimaan oppimisen taidot ja kyky kehittää ja soveltaa osaamista muuttuvaan toimintaympäristöön. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 6.) Yksittäisen opettajan osaamisen kehittämisessä tulee lisäksi huomioida työhistorian vaihe sekä opettajan tarpeet. Organisaatiotasolla katsottuna opettajan työhistorian aikaisen osaamisen kehittäminen on osa laajempaa henkilöstön kehittämisstrategiaa.

Olen kelpoinen antamaan lain mukaista ammatillisten opintojen opetusta, koska olen suorittanut Jyväskylän ammatillisessa korkeakoulussa ammatillisen opettajan koulutuksen opettajan pedagogiset opinnot (60 op). Lisäksi työkokemukseni käytännön opetustehtävän sisältöä vastaavista tehtävistä täyttyi selkeästi, ennen kuin aloitin työni ammatin opettajana. Työskentelin aikoinaan omassa perheyriyksessämme Parturi-kampaamo Mirja Ky:ssä parturi-kampaajana sekä äänettömänä yhtiömiehenä viiden vuoden ajan, ennen kuin lähdin opiskelemaan ammatin opettajaksi. Tuona aikana sain tehdä monipuolisesti parturi-kampaajan työtä minkä lisäksi sain koko työhistoriani ajan oppia yrittäjyyteen liittyviä asioita suoraan käytännön yritystoiminnan kautta.

2.2.2 Osaaminen suhteessa parturin ja kampaajan osaamisalan vaatimuksiin

Perheyrietyksessämme työskentelyn lisäksi olen kartoittanut erittäin laaja-alaisesti parturi-kampaaja-alan osaamistani työskentelemällä opettajan työni ohella kymmenen vuotta Cutrin Oy maahantuontifirman kouluttajana, jolloin toimenkuvaani kuului parturi-kampaaja-alan yrittäjien jatkokouluttaminen ympäri Suomea. Näistä työtehtävistä saamaani osaamista olen pystynyt hyödyntämään hyvin opettajan työssäni, koska minulla on ollut opetustyöni ohella koko ajan vankka kosketus työelämän tarpeisiin ja siellä tarvittavaan osaamiseen.

Olen tehnyt parturin sekä kampaajan kisällitutkinnot vuosina 1989-1990 ja kampaajamestarin ylemmän ammattitutkinnon vuonna 1991, joilla osoitettiin korkein mahdollinen käsityöalan ammattitaito omalla ammattialalla sen jälkeen, kun oltiin työskennellyt omalla ammattialalla ammattiin valmistumisen jälkeen vähintään viisi vuotta. Kisälli- ja mestaritutkintoja järjesti ja valvoi aikanaan Käsi- ja pienteollisuusliitto, joissa noudatettiin ammatillisista pätevyystutkinnoista vuonna 1972 annettua lakia (32/72). Lisäksi olen suorittanut esitenomin AMK-tutkinnon vuonna 2000 Turun ammattikorkeakoulussa.

Minulla on ollut neljän vuoden ajan oma yritys PL-Tuotanto, mikä tuottaa monipuolisia valokuvaus- ja videotuotantoja yrityksille, yhteisöille ja yksityishenkilöille. Olen saanut rikastettua omaa opetustyötäni merkittävästi yritystoimintani kautta saamistani tiedoista ja taidoista esimerkiksi yrittäjyyteen, suunnitteluun, strategiointiin ja digitaalisten opetusmateriaalien tuottamiseen liittyvissä asioissa. Olen huomannut, että niin kollegat kuin opiskelijatkin arvostavat sitä, jos opettajalla on laaja-alaista käytännön osaamista ja tietoa työelämästä ja yrittäjyydestä, mitä tarvitaan juuri kyseisellä hetkellä aidoissa työympäristöissä.

2.3 Osaaminen suhteessa koulutuksen vaatimuksiin

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon on määritelty seuraavia osaamisvaatimuksia, joiden avulla arvioin omaa osaamistani:

- **Oman alan erityisosaaminen ja siihen liittyvien käsitteiden, menetelmien ja tietojen hallinta sekä itsenäinen ajattelu.**

Työni ammatinopettajana vaatii oman opetusalani syvällistä, perusteellista ja laaja-alaista tuntemusta sekä osaamista. Opettaessani perinteistä käsityöalaa, minun tulee hallita niin perinteiset työskentelymenetelmät ja sen lisäksi myös juuri nykypäivän viimeisimmät työtavat, laitteet ja tuotteet, joilla työskennellään parturi-kampaaja-alalla. Pelkääntään vankka kädentaito ei opettajan työssä riitä, vaan lisäksi minun tulee hallita lukuisia sekä pedagogisia ja didaktisia vaihtoehtoja, joiden avulla saan välitettyä tarvittavan tiedon opiskelijoilleni. Näillä taidoilla on myös suuri merkitys lähitiimissäni, kun suunnittelemme ja toteutamme kollegoitteini kanssa päivittäistä työtämme ammattiopistossamme. Opettajan työ on sekä itsenäistä työntekoa, mutta ennen kaikkea tiimityöskentelyä mitä suurimmissa määrin.

- **Oman alan sekä eri alojen rajapintojen ymmärtäminen ja niihin liittyvien oleellisten kysymysten tarkasteleminen ja uuteen tietoon suhtautuminen tietyllä kriittisyydellä.**

Kuulun hyvinvoinnin ja liiketoiminnan osastoon, missä työskentelevät parturi-kampajaa, kosmetologi, hieroja, jalkojenhoito sekä liiketalouden opettajat. Teen yhteistyötä heidän kaikkien kanssa lukuvuoden aikana, mutta varsinkin parturi-kampaaja- sekä kosmetologialan opettajien kanssa yhteistyömme on päivittäistä, joten kutsumme tätä opettajien ryhmää lähitiimiksemme. Lisäksi olen jatkuvasti yhteistyössä parturi-kampaaja-alan yrittäjiin, kun järjestän opiskelijoillemme työssäoppimispaikkoja sekä näyttöjen arviointipaikkoja oman alan yrityksiin. Tehtäväni on varmistaa, että valitsemme yhteistyökumppaneiksemme sellaiset yritykset, joissa opiskelijoidemme työskentely on monipuolista ja että, se vastaa opetussuunnitelmamme tavoitteita.

- **Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä.**

Tiiviin tiimityöskentelyn lisäksi omassa työssäni on myös erittäin paljon itsenäistä työskentelyä, mistä kannan itse suurelta osalta vastuun. Ammatillisen toisen asteen reformin ja uudistuneiden tutkinnonperusteiden

myötä vastuualueenani on nykyään kaikkien parturi-kampaaja-alan opiskelijoidemme henkilökohtaisten opintojen kehittämissuunnitelmien suunnittelu sekä niiden toteutuksen seuranta. Tämä vaatii laaja-alaista asiantuntijuutta, koska opiskelijoistamme on peräti 75 % aikuisopiskelijoita, joilla on jo aiempaa osaamista, joka tulee huomioida opiskelijoiden yksilöllisessä opintojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Toimenkuvaani on kuulunut monien vuosien ajan toimiminen parturi-kampaaja-alan perustutkintojen näyttöjen tutkintovastaavana, mihin on kuulunut näyttöjen vastuuhenkilönä näyttöjen suunnittelu ja toteutus yhdessä kollegoitteni kanssa ja lisäksi näyttöjen seuranta ja raportointi. Luonnollisesti olen vastannut koko työhistoriani ajan oman henkilökohtaisen opetukseni suunnittelusta, toteutuksesta ja seurannasta.

- **Kykenee johtamaan ihmisiä ja asioita.**

Pääosa työstäni muodostuu tällä hetkellä opiskelijoiden opetuksesta sekä heidän opintojensa ohjaamisesta ja arvioinnista niin koulullamme kuin yrityksissä tapahtuvien harjoittelujaksojen aikana. Tähän osa-alueeseen liittyy saumattomasti yhteen sekä opiskelijoiden henkilökohtaisten opintojenkehittämissuunnitelmat sekä kollegoitteni välinen tiimityöskentely. Lisäksi työhöni kuuluu suurelta osin digitaalisen verkko-opetusmateriaalin kehittäminen, mikä muodostuu suurelta osalta opetusmateriaalin tuottaminen Moodlen verkko-opetusalustalle sekä opetusvideoiden tekeminen. Olen aina tuottanut verkko-oppimismateriaalit siten, että ne ovat aina kaikkien kollegoitteni käytössä ammattiopistossamme. Lisäksi muun muassa tekemäni opetusvideot ovat täysin vapaasti käytettävissä koko Suomen parturi-kampaaja-alan opettajille. Tällaisen laaja-alaisen ja valtakunnallisen yhteistyön avulla olen saanut luotua valtakunnallisen oman alan opettajien kollegiaalisen verkoston, mistä myös minä olen saanut paljon apua erilaisissa pedagogisissa ja didaktisissa tilanteissa.

- **Pystyy kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä sekä edistämään muiden kehittymistä.**

Pystyäkseen opettamaan opiskelijoillemme viimeisimpien parturi-kampaaja-alan tietojen ja taitojen mukaisesti, tulee minun jatkuvasti päivittää osaamistani omalla ammattialallani. Tähän meille luo hyvän mahdollisuuden alallamme olevat jatkokoulutusmahdollisuudet ja kurssit, joita järjestävät esimerkiksi parturi-kampaaja-alan maahantuontifirmat. Tällöin saan tietoa viimeisimmistä alalle tulleista tuotteista, laitteista ja työskentelymenetelmistä.

- **Omaa valmiudet jatkuvaan oppimiseen.**

Opettajan työn on jatkuvaa kehittymistä ja oppimista niin opettamani parturi-kampaaja-alan ammatin kannalta, mutta myös niin pedagogiikan kuin didaktiikankin osalta. Opetusmenetelmien ja ennen kaikkea tekniikan kehittyminen on mahdollistanut oman opetusurani aikana erilaisten didaktisten käyttöönoton aivan mullistavalla tavalla. Aloittaessani opettajan työni 27 vuotta sitten ei koulullamme ollut käytössä vielä yhtään tietokonetta, eikä esimerkiksi internetistä ja verkko-oppimismahdollisuuksista tiedetty vielä yhtään mitään. Opetuksessa käytettiin aikoinaan luokissa liitutaulua ja piirtoheitintä, mille heijastettiin opetusmateriaalit käsin kirjoitetuille kalvoille. Nykyään tietokoneet ja erilaiset ohjelmat sekä digitaaliset opetusvälineet ovat mullistaneet niin pedagogiset kuin didaktisetkin menetelmät. Tällä hetkellä koen suurimmaksi haasteekseni löytää juuri itselleni parhaiten soveltuvat digitaaliset opetusmenetelmät, ohjelmat ja laitteet, jotka ovat sekä monipuolisia ja tehokkaita ja samalla mahdollisimman helposti omaksuttavia ja käytettäviä.

- **Osa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti.**

Selkeä ja omaan ammattialaan olennaisesti liittyvän suullisen ja kirjallisen viestinnän taito on olennainen osa opettajan työtäni. Olen aina pyrkinyt kiteyttämään informoimani ja opettamani asiat mahdollisimman seikkaperäisesti, mutta samalla selkeästi. Olen mielestäni hyvä viestimään sekä suullisesti että kirjallisesti asioita, joita opetan, tai vastavasti asioita, joita haluan viestittää esimerkiksi parturi-kampaaja-alan yrittäjille. Monipuolinen raportointi ja dokumentointi on olennainen osa opettajan työtäni.

Tarkasteltuani huolellisesti ylempään ammattikorkeakoulututkintoon määriteltyjä osaamisvaatimuksia voin todeta, että oma osaamiseni vastaa hyvin osaamisvaatimuksia. Työni on muodostunut pitkällä aikavälillä hyvin monipuoliseksi ja siinä tulee hyvin esille oman alan erityisosaaminen monipuolisten toimenkuvien ominaisuudessa. Työssäni on aina korostunut vahvasti itsenäinen työskentely alan vaativissa asiantuntijatehtävissä.

3 KEHITTÄMINEN JA KEHITTYMINEN

Tässä luvussa kuvaan opinnäytetyöni kehittämistehtävää, sen valintatapaa ja sen tavoitteita. Lisäksi kuvaan opinnäytetyöni toteutustapaa. Aluksi kuvaan lähtötilannetta, jonka perusteella kehittämistehtäväksi valikoitui hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnosta parturin ja kampaajan osaamisalojen koulutuksen kehittäminen. Kehittämistehtävän tutkimuksellinen tausta koostuu teoreettisesta viitekehyksestä, joka muodostuu tutkimusmenetelmänä toimintatutkimuksesta, parturin ja kampaajan osaamisalojen tutkinnonperusteista sekä sen työelämävaatimuksista ja työelämälähtöisyydestä. Lisäksi käsittelen tiimityöskentelyä, reflektointia sekä verkko-oppimisen kehittämistä, mikä on olennainen osa tutkimusprosessia. Lukuun kuuluu myös varsinaisen kehittämistyön etenemisen ja sen perusteella tehdyt tulokset. Tulosten luotettavuuden olen varmistanut osallistumalla päivittäiseen opetustyöhöni niin yksilötasolla kuin lähitiimissämme toimimalla. Olemme pitäneet viikoittain säännöllisiä tiimikokouksia, joissa olemme reflektoineet lähitiimimme toimintaa ja siitä saatujen kehitysideoiden avulla olemme kehittäneet sekä tiimityöskentelyämme että opetustoimintaamme ja mahdollistaneet mahdollisimman tehokkaasti uuden ammatillisen reformin mukaisen parturin ja kampaajan osaamisalojen käyttöönoton ammattiopistossamme.

3.1 Kehittämistehtävä ja tavoitteet sekä alkutilanne

Kehittämistehtäväni tavoitteena on kehittää työyhteisöäni toimimaan entistä modernimmin, tarjoamalla monipuolisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoille ammattiopistossamme. Lisäksi tämän prosessin avulla edistetään työyhteisöni lähitiimin tiimityöskentelyä. Kehittämistyöhön liittyvä oma tavoitteeni on verkkopedagogiikan kehittäminen opetustoiminnassamme.

Tieteellisen tutkimuksen tavoitteena on tuottaa lisää uutta tietoa. Uudeksi tiedoksi kutsutaan lisäksi sellaista tutkijoiden tuottamaa tietoa, missä tutkijat pystyvät osoittamaan, miten aiempaa tietoa voidaan käyttää jonkin toiminnan kehittämisessä. Uusi tieto myös kertoo, miten aiempaa tietoa voidaan yhdistellä uusilla tavoilla. Työelämässä on merkittävästi hyötyä varsinkin tutkimuksista, jotka kuvaavat aiemman tiedon uudenlaista käyttäytymistä ja tiedon uudenlaista käsittelyä. Monia ammatillisia käytäntöjä on kehitetty pitkälle jopa vuosisatojen kuluessa ja ne ovat osoittautuneet erittäin toimiviksi. Yhteiskunnan ja teknologian jatkuva muutos osaltaan haastaa aiemmat ammatilliset käytännöt. (Vilkkä 2005, 23.)

Anttila (2004, 135) esittää tieteellisen tutkimuksen ja ammatillisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan erona sen, että tieteellinen tutkimus tuottaa uutta teoriaa ja ammatillinen tutkimus muodostaa uusia tai parannettuja käytäntöjä. Teorian muodostaminen sekä uusien käytäntöjen muodostaminen parhaimmillaan ruokkivat toisiaan, koska teoriat muodostuvat käytännöstä ja käytännöt soveltavat teorioita ja samalla muuttuvat teorioiden avulla.

Vilkan (2005, 22) mukaan työelämään kuuluu asioiden kokeilu ja soveltaminen käytännössä. Hyvät ammatilliset menetelmät ovat syntyneet pitkän aikavälin aikana kokeilun, hoitamisen, harjaantumisen ja kehittämisen tuloksena. Tällainen kehitys ja ajattelutapa siirtyvät väistämättä ammatillisen asiantuntijan toiminnasta myös hänen tutkimustoimintaansa. Työelämän tutkimushankkeissa tulisi tästä johtuen myös säilyttää mahdollisuus testata riskialttiita tutkimusmenetelmiä ja siksi haastaa työyhteisössä hyväksi koetut menetelmät.

Tiimityöskentelyllä on parhaimmillaan nähty olevan hyötyä toiminnan tuloksellisuuden näkökulmasta. Tiimityöskentelyn edut verrattuna yksin työskentelyyn ovat tutkimusten ja kirjallisuuden perusteella merkittävimmät, jos ryhmän dynamiikka kehittyy huipputiimimäiseen yhtenäiseen toimintaan. Toiminnan saavuttaminen vaatii töitä sekä lisäksi ristiriitojen sietämiskykyä. Parhaimmillaan tiimin jäsenet täydentävät toistensa osaamista sekä tukevat toinen toisiansa tiiminä. (Koivisto ym. 2017.)

Ympäristön moninaiset haasteet ovat yhteydessä tarpeeseen yhdistää asiantuntijuuksia. Koulutusorganisaatioissa opetusta sekä oppimista kerätään laajempiin kokonaisuuksiin ja ilmiöihin (osaamisteemoihin), jolloin monimutkaisen kokonaisuuden tai ilmiön (osaamisteeman) ymmärtämiseksi tarvitaan eri alojen asiantuntijuutta ja osaamista. Lisäksi tavoiteltava osaaminen integroituu työelämässä ja alueella tarvittavaan osaamiseen sekä tuleviin osaamisen tarpeisiin. (Koivisto ym. 2017.)

Tiimityöskentelyn määrä lisääntyy koulutusorganisaatioissa ja sen onnistumiseksi vaaditaan hyvin paljon aikaa niin keskusteluille kuin myös asioista sopimiselle. Tiimityössä on mukana kaikki samat lainalaisuudet kuin muissakin ryhmissä. Tiimin jäsenten on hyvä olla tietoisia näistä lainalaisuuksista, koska silloin eteen tulevia ristiriitoja ja ongelmia voidaan välttää. Tiimityöskentelyssä tavoitteiden saavuttaminen vaatii riittävästi aikaa sekä systemaattista ja kurinalaista toimintaa, josta tiimin vetäjän on hyvä olla tietoinen. Tiimityö ei käynnisty, jos tiimin vetäjä hyppii aina uusien yritysten ja ideoiden kautta johonkin suuntaan ja taas innostuu toisesta suunnasta muodostaen uusia ryhmiä ja vaihtelevia toimintastrategioita toistamiseen. Tiimin kehitykseen sisältyy erilaisia ryhmädynaamisia ilmiöitä ja lainalaisuuksia kuten kaikkiin muihinkin työryhmiin: tiimin vaiheet ja rakenteet, tiimin jäsenenä ja vetäjänä työskentely ja tiimityöskentelyn haasteiden ratkaiseminen. (Koivisto ym. 2017.)

Tiimin kehitysvaiheita ovat

- perustamisvaihe
- myrskyvaihe
- oppimisvaihe
- suoritusvaihe
- huipputiimivaihe
- hajoamisvaihe

Huipputiimivaiheessa tiimi toimii aidossa yhteistyössä ja jäsenet arvioivat onnistumistaan ensisijaisesti oman tiiminsä menestymisen kautta. Monipuolisuutta pidetään rikkautena ja se auttaa tiimiä tekemään monipuolisia päätöksiä. Tiimi hajoaa, kun sen tavoite on saavutettu tai sen jäsenet siirtyvät muihin

tehtäviin. Tiimin toiminta voi päättyä myös ulkoisiin muutoksiin, kuten työyhteisön johtamismallin muuttumiseen. Tiimin kehittymistähti on suoraan verrannollinen jäsenten keskinäiseen tuntemukseen, aikaisempiin tiimikokemuksiin, toimintaympäristöltä saatuun tukeen ja tiimille asetettujen tavoitteiden selkeyteen. (Koivisto ym. 2017.)

Tiimissä työskentelyssä tarvitaan positiivista asennetta ja taitoja, joita ovat vuorovaikutustaidot, kokousosaaminen ja itsensä johtamisen taidot. Tiimin jäsenenä toimimien edellyttää rehellisyyttä, avoimuutta, luotettavuutta, reiluuutta sekä tehtävien hoitamista laadukkaasti. Lisäksi tiimin jäsenen oletetaan täydentävän ja kehittävän koko tiimin osaamista ja hankkivan aktiivisesti tietoa sekä luovan myönteistä asennetta. Tiimin jäsen kestää ongelmia, eikä syytä muita omista vaikeuksistaan. Tiimin jäsen kannustaa muiden jäsenten ideoita ja jakaa omaa osaamistaan sekä omia verkostojaan avoimesti muille tiimin jäsenille. Tiimissä jäsenet ovat vastuussa käyttäytymisestään ja sovittujen tavoitteiden saavuttamisesta. Jäsenet voivat luottaa toisiinsa heti, kun he hyväksyvät toisensa. Lisäksi luottamusta lisää se, että tiimin jäsenet tietävät tulevaisuutta kuulluiksi ja muut pyrkivät ymmärtämään heitä. Luottamus kasvaa yhdessä työskennellen sekä oppien. (Koivisto ym. 2017.)

Tiimin jäsenten tulee tulla keskenään toimeen ammatillisesti ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Yhteistyön laatuun tulee kiinnittää huomiota. Tiimissä henkilön tulee saada olla oma itsensä, ilmaista mielipiteensä, puolustaa oikeuksiaan, pitää puolensa ja uskaltaa kohdata niin ristiriitoja kuin konfliktejakin. Tiimin on hyvä oppia ilmaisemaan yksilöllisiä näkemyksiä avoimesti. Lisäksi konfliktit tulee käsitellä heti, kun niitä esiintyy. Tiimin jäsenten on hyvä osata selvittää ristiriitansa tai ongelmansa, jotta jäsenten keskinäiseen, avoimeen ilmapiiriin ei muodostu klikkejä, eikä luottamus vaarannu. Avoin ilmapiiri ja luottamus takaavat yhteistyön tekemisen ja tavoitteisiin pääsemisen.

Huipputiimeissä jäsenet puhaltavat yhteen hiileen, työ etenee joustavasti ja nopeasti, ristiriitoja ratkaistaan ja henkilökohtaisia kahnauksia tulee esille harvoin, jos koskaan. Työskentelyssä syntyy uusia ajatuksia ja uusia innovaatioita. Tiimin myönteinen ilmapiiri ja tulokset herättävät mielenkiintoa ja hyvä tunnelma tarttuu muihin levittäen tekemisen intoa. Huipputiimissä jäsenet tunnistavat ongelmallisen käyttäytymisen ja välttävät sitä. Tiimiä vahingoittavaa

toimintaa ovat muun muassa tietojen salaaminen, ongelmassa vellominen, ongelman vähättely ja ristiriitojen irrottaminen tiimin perustehtävästä siirtyen jäsenten henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Huipputiimissä ongelmat ja erimielisyydet ratkaistaan keskustelemalla avoimesti ja rehellisesti, joskus tarvittaessa jopa voimakkaastikin.

Huipputiimi kehittää omaa toimintaansa ja kaikki arvioivat säännöllisesti vahvuuksia ja kehittämiskohteita. Tiimit, joissa sen jäsenet pystyvät antamaan toisilleen avointa ja kannustavaa, mutta myös haasteellista palautetta, pystyvät kehittymään jopa huipputiimiksi asti. Tiimin onnistumisen kriittisiä tekijöitä ovat jäsenten monipuolisen osaamisen yhdistäminen ja ihmisten erilaisuuden sietäminen. Tiimityötä ei saada aikaan säännöillä ja määräyksillä, vaan se kehittyy ja muovautuu ajassa ja paikassa toimimalla. (Koivisto ym. 2017.)

Lähtiimme kehittämistehtävän tavoitteena on kehittää hius- ja kauneudenhoitolan perustutkinnosta parturin ja kampaajan osaamisalojen koulutussisällötä käytettyjen menetelmien osalta tiimityötä ja työelämälähtöisyyttä. Oma tavoitteeni on oppia kehittämään ja käyttämään entistä monipuolisemmin verkko-oppimisen luomia monipuolisia mahdollisuuksia opetustyössäni. Lisäksi tavoitteenani on myös oppia soveltamaan mahdollisimman tehokkaasti ja monipuolisesti uuden ammatillisen reformin myötä uudistunutta hius- ja kauneudenhoitoalan tutkintoa.

Opinnäytetyön kehittämistehtävä käynnistyy todellisesta tarpeesta kehittää lähtiimme tiimityöskentelyä, sillä lähtiimme on pienentynyt viime vuosina merkittävästi. Tämä on tuonut käytännön työskentelyyn uudenlaisen haasteen, sillä nykyään näemme parturi-kampaaja-alan opettajien kanssa toisiamme hyvin harvoin, koska meillä on usein opetusta erillisinä päivinä. Aiemmin meillä oli opettajia enemmän, jolloin näimme kollegoitamme päivittäin. Nyt meillä saattaa mennä useitakin viikkoja, että näemme kollegoitamme vain muutaman kerran viikossa. Aiemmin pystyimme keskustelemaan kollegoidemme kanssa kasvokkain monta kertaa päivässä, mutta nyt pidämme yhteyttä pääasiassa puhelimen sekä sähköpostin välityksellä.

Lähtiini muodostavat parturi-kampaaja-alan sekä kosmetologialan opettajat, joiden kanssa tiimimme on toiminut jo yli 20 vuotta. Tuona aikana lähitiimimme on muodostunut mielestäni selkeästi huipputiimiksi, koska tunnemme toistemme toimintatavat jo erittäin hyvin ja osaamme antaa toisillemme tilaa ja vapautta olla omia persooniamme. Tästäkin huolimatta näen, että tiimityöskentelyssämme on aina parantamisen ja kehittämisen varaa, joten toimintaamme tulee aina tarkastella kriittisesti ja avoimesti, jolloin jatkuvaa kehittymistä saadaan muodostumaan. Tiimimme toimintaan osallistuvat toisinaan myös hieroja-alan opettajat, joiden kanssa olemme tehneet tiimissämme yhteistyötä noin neljän vuoden ajan. Tältä osin tiimityöskentelymme on vasta kehitysvaiheessa, joten näen meidän olevan tällä hetkellä siltä osin suoritusvaiheessa.

Opettajiemme muodostaman lähitiimin lisäksi teemme erittäin läheistä tiimityötä talousalueemme parturi-kampaaja-alan yrittäjien kanssa. Opiskelijamme käyvät yrityksissä jatkuvasti työssäoppimisjaksoilla sekä harjoittelemassa jo koulussa opittuja asioita, mutta myös oppimassa täysin uusia tutkinnonosia, joita alan yrittäjät opettavat opiskelijoillemme yrityksissä. Tämän lisäksi opiskelijamme tekevät näyttöjä sekä yrityksissä että koulumme asiakaspalvelukoissa, joiden arviointiin osallistuvat opettajien lisäksi näyttöjen arviointiin koulutetut parturi-kampaaja-alan yrittäjät. Tässä osa-alueessa kollegoillamme on erittäin vahvaa osaamista, sillä olemme järjestäneet ammattiopistossamme näyttöjä jo 20 vuoden ajan. Opettajakollegani ovat pysyneet samoina koko ajan, mutta yrittäjissä on tapahtunut pientä vaihtuvuutta, mikä on luonnollista, sillä näyttöjen arviointi vie yrittäjiltä paljon aikaa ja resursseja, joten on hyvä, että saamme, tasaisin välein kierrätettyä vastuualueita yrittäjien kesken. Vanhasta osaamisestamme huolimatta tämäkin osa-alue vaatii jatkuvaa kehittämistä.

Parturi-kampaajan työ on hyvin pitkälle käsityöammatti, jonka oppiminen vaatii paljon käytännön harjoittelua. Tästä johtuen oma opetustyöni muodostuu suurimmalta osin käytännön työskentelystä ja harjoittelusta, mitä teoriaopetus tukee. Olen käyttänyt aiemmin omassa opetuksessani hyödyksi alan kirjallisuutta, opiskelijoiden tekemiä harjoitteita sekä opettajan näytetöitä erilaisista opittavista työkokonaisuuksista sekä tutkinnonperusteiden aihealueista eli tut-

kinnon osista. Olen tehnyt paljon erilaisia opetusvideoita, jotka ovat sekä opiskelijoiden että kollegoitteni vapaasti katsottavissa ja käytettävissä omalla YouTube-opetuskanavallani.

Muilta osin olen aiemmin käyttänyt erittäin vähän verkko-oppimisen suomia erilaisia mahdollisuuksia. Olen kokenut, että minulle uusien ohjelmien käyttöönotto on ollut niin vaikeaa ja haasteellista, että olen jättänyt niiden hyödyntämisen pois, jos en ole heti alkumetreillä päässyt jonkin uuden ohjelman sisälle. Tämä johtuu monesti siitä, että olen yrittänyt oppia käyttämään ohjelmia itse, jolloin ohjelmien käytön sisäistäminen on huomattavasti vaikeampaa sen sijaan, että vieressäni olisi kollega, joka hallitsee uuden ohjelman ja pystyisi auttamaan minua alkuun uusien ohjelmien käytössä.

Viimeisen vuoden aikana olen saanut otettua merkittäviä edistysaskeleita verkko-oppimisen käyttöönotossa, sillä olen oppinut käyttämään Moodle-ohjelman luomia monipuolisia mahdollisuuksia. Varsinainen sysäys ja motivointi tapahtui, kun aloitin omat opiskeluni XAMKissa polkuopiskelijana, jollin kaikki kurssien materiaali oli Moodlella. Tämä motivoi minua opettelemaan Moodlen käytön.

Tällä hetkellä minulla on tunne, että en voisi ajatellakaan omaa opetustyötäni ilman Moodlea, koska se helpottaa opetustyötäni niin paljon. Lisäksi opiskelijoilla on nyt mahdollisuus opiskella opettamani kurssin sisältöjä ajasta ja paikasta riippumatta. Olen tehnyt kaikki Moodle-kurssini täysin avoimiksi, jolloin kaikki kollegani pääsevät myös kursseilleni ja voivat hyödyntää materiaaleja myös omassa opetuksessaan täysin vapaasti. Tämä parantaa mielestäni erinomaisesti lähitiimini tiimityöskentelyn mahdollisuuksia.

3.2 Kehittämistehtävään liittyvä tutkimuksellinen tausta

Olen saaneet palautetta ja kehittämissuhteita ammattiopistomme opiskelijoilta, kollegoilta, ulkopuolisilta asiakkailtamme, esimiehiltämme sekä parturikampaaja-alan yrittäjiltä. Lopulliset kehittämissuhteet nousivat esille sekä lähitiimin yhteisesti esiintuomista, että omista henkilökohtaisista näkemyksistäni

lähtiimin kehittämisessä parturin ja kampaajan osaamisalojen opetustoiminnassa.

Opinnäytetyöni kehittämistehtävän tutkimuksellinen tausta koostuu toimintatutkimuksen teoriasta, toiminnan reflektoinnista, tiimityöstä sekä verkko-oppimisen kehittämisestä. Oppimispäiväkirja soveltuu erittäin hyvin kehittämistehtävääni, koska siihen liittyy vahvasti reflektointi. Teoreettisen viitekehyksen taustalla on tiimityön ja verkko-oppimisen tutkimus. Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on koulutuksen työelämälähtöisyys, joten käsittelen myös tätä osa-aluetta opinnäytetyössäni.

3.2.1 Ammatillisen koulutuksen reformi

Ammatillisen koulutuksen reformi on yksi lukuisista hallituksen kärkihankkeista. Siinä uudistetaan ja kehitetään ammatillisen koulutuksen rahoitusta, ohjausta, toimintaprosesseja, tutkintojärjestelmää ja järjestäjäjärakenteita. Lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta yhdistetään uudeksi laiksi, jossa keskeisenä lähtökohtana on osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Tämän lisäksi lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja sekä puretaan sääntelyä. Ammatillista koulutusta on uudistettava, koska tulevaisuuden työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa. Uudistumista edellyttää myös se, että koulutukseen on käytettävissä aiempaa vähemmän taloudellisia resursseja. (opetus- ja kulttuuriministeriö, 2019.)

Aarnion (2017, 39) mukaan toisen asteen ammatillisen reformin tavoite on vahvistaa koulutuksen yhteiskunnallista merkitystä. Osaamisperusteisella ja asiakaslähtöisellä koulutuksella lisätään nopeampaa ja joustavampaa vastaimista työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Tarjontalähtöisestä koulutuksen myötä aletaankin järjestää koulutusta kysynnän ja tarpeen mukaan. Pienenevillä resursseilla halutaan yhtäältä joustavuutta, tehokkuutta ja laatua.

Opetushallituksen pääjohtaja Heinosen (2017) mukaan ammatillisen koulutuksen reformin yksi tarkoitus on häivyttää rajoja nuorten ja aikuisten opiskelijoiden välillä. Reformissa puretaan rajoja myös oppimisympäristöjen välillä, ja

yksilöllisillä opintopoluilla poistetaan päällekkäisyyksiä ja tunnistaan opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen. Reformi tarjoaa ratkaisun ammatilliseen koulutukseen aiemmin liitettyihin negatiivisiin käsityksiin kuten ”ammatillinen koulutus ei vastaa työelämän tarpeisiin” ja ”ammatillinen koulutus ei ota huomioon erilaisia opiskelijoita.”

Yhdeksi tärkeimmäksi teemaksi reformissa on nostettu asiakaslähtöisyys, joka tarkoittaa oppijälähtöisyyttä: otetaan huomioon opiskelijan tarpeet, erilaiset tavat oppia ja se, mitä opiskelija jo osaa. Nämä näkemykset tulee myös huomioida ammatillisessa koulutuksessa ja sovittaa yhteiskunnan tarpeisiin. Reformissa tapahtuva opintojen henkilökohtaistaminen tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia, koska vastuun ottaminen omista opinnoista on hyvä asia niille, joilla on hyvät valmiudet. Kullekin opiskelijalle on olennaista rakentaa hänen omaa tasoaan ja valmiuksiaan vastaava opintopolku. Huonommista lähtökohdista tulevien opiskelijoiden tilannetta voidaan parantaa henkilökohtaistamisen avulla. Hyvien oppimistulosten kannalta tärkeää on lisäksi se, että opettaja välittää opiskelijan oppimistuloksista. Opettajan tulee toimia työssään persoonana ja tunteella. Työelämässä korostuvat tulevaisuudessa taidot, joissa tarvitaan sekä ajattelua, käsiä että tunnetta. (Heinonen 2017.)

Ammatillisen koulutuksen reformin käyttöönotto vuonna 2018 toi mukanaan uusia haasteita, kun ammattiopistossamme osa opiskelijoista opiskeli vielä edellisen opetussuunnitelman mukaisesti parturi-kampaajan perustutkintoa ja uusien opiskelijoiden opetuksessa vastaavasti otettiin käyttöön uudet valtakunnalliset hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnonperusteet. Tästäkin haasteesta selvittiin hyvällä yhteistyöllä sekä huolellisella suunnittelulla ja toteutuksella. Oppimispäiväkirjani sisällöstä puolet käsittelee aikaa keväällä 2019, jolloin meillä oli käytössämme kaksi eri opetussuunnitelmaa ja vastaavasti oppimispäiväkirjan loppuosa käsittelee aikaa, jolloin käytössämme on yksi opetussuunnitelma.

3.2.2 Verkkopedagogiikka

Verkkopedagogiikkaa hyödyntämällä kehitetään opetusta palvelevia oppimisympäristöjä ja luodaan uusia didaktisia toimintamalleja. Verkko-opetus mah-

dollistaa esimerkiksi ajasta ja paikasta riippumattoman vuorovaikutteisen opiskelun. Opetuksen kaikkiin osa-alueisiin sulautunut opetusteknologia tarjoaa merkittävästi keinoja monipuolistaa ja kehittää opetusta. Tekniikan nopea kehittyminen luo mahdollisuuksia kokonaan uusien opetusmenetelmien luomiseen. Ajan hermolla pysyminen luo opetukselle lisää haasteita. Verkkoopedagogiikka tukee monipuolisesti kaikkea opetusta, ja sen kehitystyö edellyttää jatkuvaa vuorovaikutusta muiden opetuksen osa-alueiden kanssa. (JAMK 2019.)

Ihalaisen (2010, 31) mukaan ammatillinen verkkopedagogiikka yhdistää verkkon käytön taitoihin ja kyvykkyyteen, osaamiseen, työhön ja tietämiseen toimintana. Kyvykkyys on taitojen käyttämisen summa käytännön tilanteissa. Tietäminen toimintana tarkoittaa mielekästä tiedon käyttämistä aidoissa tilanteissa.

Hahmotettaessa ammatillista verkkopedagogiikkaa käsitteenä, sille ei haeta tieteellistä käsitteen määrittelyä. Se ei siis ole tieteellinen käsite. Sen sijaan ammatilliselle verkkopedagogiikalle määritellään identifioiva ja suuntaava merkitys. Ammatillinen verkkopedagogiikka nivoo verkkopedagogisen toiminnan ammatilliseen yhteyteen eli ammatillisen toisen asteen, ammatillisen aikuiskoulutuksen, ammattikorkeakoulutoiminnan sekä työelämässä tapahtuvan oppimisen tilanteisiin ja tapahtumiin. Ammatillisen verkkopedagogiikan merkitys liittyy siihen, että verkkopedagogista toimintaa tarkastellaan edellä mainitun ammatillisen toiminnan ympäristöissä ja sitä kehitetään juuri niihin, eikä esimerkiksi lukioiden ja tiedeyliopistojen opetukseen.

Ammatillinen verkkopedagogiikka painottuu varsinaisesti taitoihin ja kyvykkyyteen, ei niinkään tietoihin eikä tiedon jakamiseen ja lisäämiseen. Taidot liittyvät monikanavaiseen havaitsemiseen eli näkemisen, kuulemisen, liikkeen ja kosketuksen kautta toimimiseen sekä varsinaiseen toiminnallisuuteen eli siihen, että monikanavainen havainto yhdistyy tekemiseen ja osallistumiseen ku-

ten simulaatioissa ja yhteistoiminnallisissa teoissa ja ryhmissä tapahtuu. Kyvykkyyks on taitojen käytön kokonaisuus, jota kutsutaan myös mielekkääksi viirtymiseksi erilaiseen toimintaan erilaisissa ympäristöissä ja tehtävissä eri ihmisten kanssa. Ihalainen (2010, 31.)

3.2.3 Toimintatutkimus

Syrjälän, ym. (1994, 14) mukaan toimintatutkimuksella tarkoitetaan käytännön työelämässä toimivien ihmisten oman työn tutkimista ja kehittämistä. Toimintatutkimuksessa toteutuu sen nimen mukaisesti tutkimus ja toiminta samanaikaisesti. Toimintatutkimus ei ole pelkästään tutkijoiden työtä, vaan siinä on aina mukana myös ihmisiä käytännön työelämästä. Toimintatutkimusta voi toteuttaa kaikki työntekijät suorittavalta tasolta aina johtotehtävissä toimiviin saakka. Toimintatutkimus on ammatillisen oppimisen ja kehittymisen prosessi. Se liittyy oleellisesti käytännön työelämään ja siellä muodostuneisiin käytännön ongelmiin, niiden tiedostamiseen ja poistamiseen. (Kananen 2014, 11.)

Toimintatutkimus on toimijoista kumpuavaa toimintaa ja voimaa, ei ulkoapäin annettuja ohjeita, käskyjä ja kehittämistoimia. Tässä piilee toimintatutkimuksen voima, sillä henkilöt, joita ongelma koskee, löytävät siihen ratkaisun yhdessä ja samalla sitoutuvat uuteen muutokseen. Toimintatutkimuksen eräs elementti on muutos, joka on pysyvä. Toimintatutkimus lupaa parempaa. Se on nähty myös demokraattisena toimintana, joka lähtee liikkeelle niistä, joita ongelma koskee, ja heidän voimastaan itse löytää ratkaisu olemassa olevaan ongelmaan.

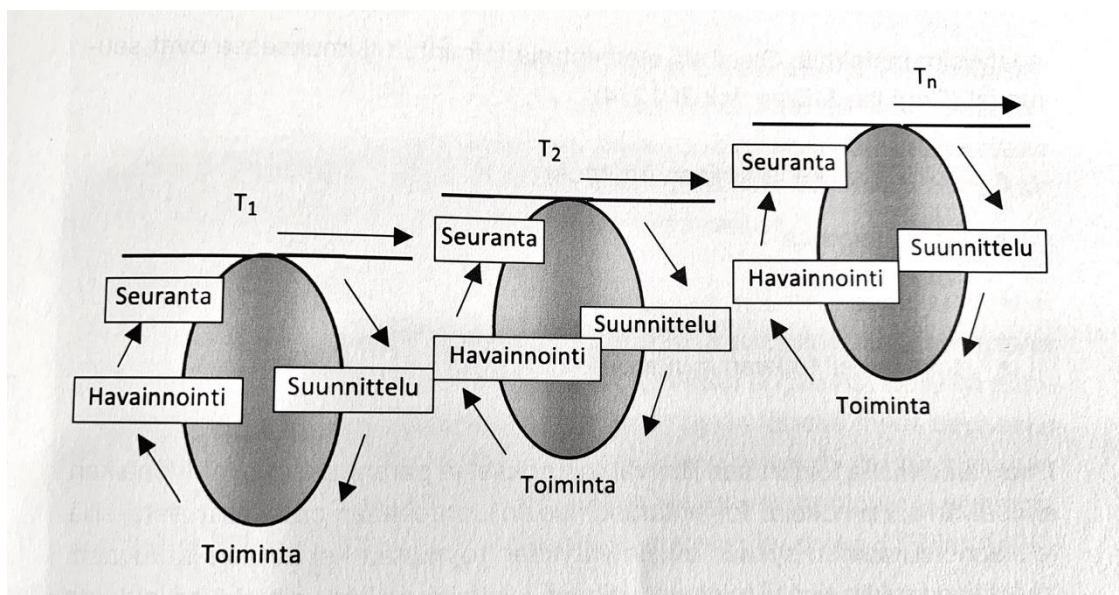
Toimintatutkimuksella pyritään ratkaisemaan käytännön ongelmia monenlaisissa yhteisöissä, jotka voivat olla yrityksiä, julkisyhteisöjä, sairaaloita jne. Toimintatutkimus on jatkuvaa toiminnan parantamista. Näin toimintatutkimuksesta tulee työyhteisön jäsenille läpi koko heidän työuransa tapahtuva oppimis- ja kasvuprosessi. (Kananen 2014, 11.)

Kanasen mukaan (2014, 13-14) tarkan ja yksiselitteisen määritelmän antaminen toimintatutkimuksesta on vaikeaa, sillä kyseessä ei ole pelkkä tutkimus-

menetelmä, vaan joukko tutkimusmenetelmiä. Toimintatutkimus on hyvin lähellä kehittämistutkimusta, joten usein niitä pidetään synonyymeinä, vaikka metodologiassa niiden välillä on selkeä ero. Oikeastaan pitäisi puhua tutkimusstrategiasta, jolla lähestytään ja saadaan tietoa ilmiöstä, että muutos voitaisiin toteuttaa. Toimintatutkimus on sekoitus muita tutkimusmenetelmiä – kvalitatiivista ja kvantitatiivista. Toimintatutkimus ei sulje pois muiden tutkimusotteiden tiedonkeruu- ja aineiston analyysimenetelmiä. Oleellisia elementtejä toimintatutkimuksessa ovat:

- toiminnan kehittäminen (muutos)
- yhteistoiminta
- tutkimus
- toimijan eli tutkijan mukana olo

Toimintatutkimusta on tehty monilla yhteiskunta- ja ihmistieteiden alueilla. Eri-tyisen paljon sitä on käytetty koulutuksen ja kasvatuksen alalla. Tähän on monia syitä. Toisaalta koulu on ihmisten muodostama sosiaalinen yhteisö, jonka toiminnan kehittämiseksi toimintatutkimusta on luonnollista käyttää. Toisaalta oppiminen ja kehittyminen ovat koko toimintatutkimuksen keskiössä. (Valli 2018, 216.)

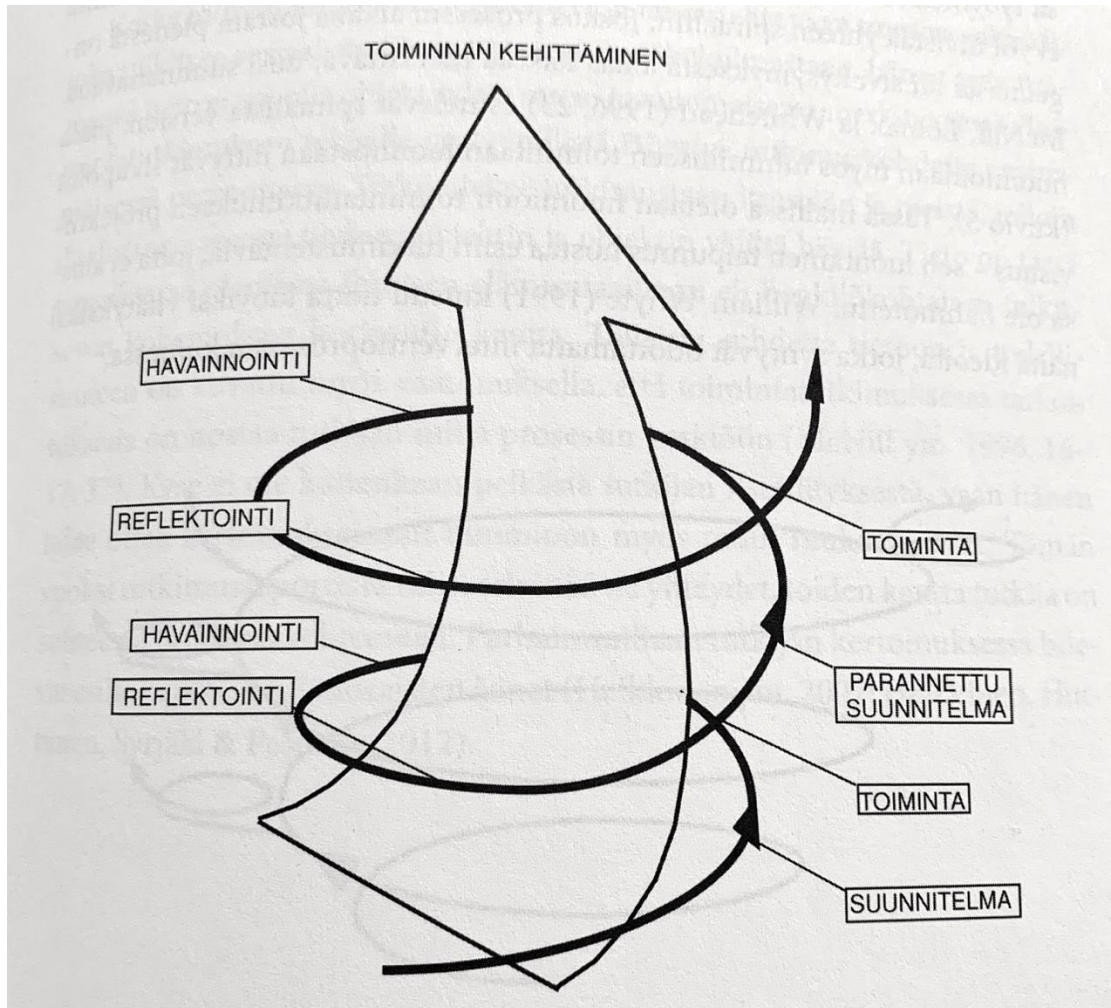

Kuva 2. Toimintatutkimuksen syklinen prosessi (Kananen 2014)

Kanasen (2014 13–14) mukaan toimintatutkimus on yhtenäinen syklinen prosessi, mikä tähtää jatkuvaan muutokseen ja kehittämiseen. Raportteja ja kirjoja tuottava tutkimus ei riitä, sillä muutos voidaan saada aikaan vain toiminnan kautta. Muutoksen aikaansaamiseksi eivät riitä pelkkä sanallinen kuvaus ja käsky. Muutoksen syvimpien prosessien tietoa ei voida saada havainnoinnilla, haastatteluilla tai kyselyillä, sillä vasta varsinaisen kautta voidaan tavoittaa prosessi ja siihen liittyvää tietoa. Usein prosesseihin sisältyy piilossa olevaa, mitä ei saada näkyväksi ilman prosessia ja siihen osallistumista. Tutkija tekee osallistuvaa havainnointia saadakseen selville ilmiön syvimmästä oleuksesta. (Kananen 2013, 104–109.)

Vallin (2018, 222–223) mukaan yksi toimintatutkimuksen lähtökohta on reflektiivinen ajattelu. Reflektoidessaan henkilö tarkastelee omia uskomuksiaan, ajatustapojaan ja kokemuksiaan. Henkilö etäännyttää itsestään ja katsoo omaa toimintaansa ja ajatteluansa erilaisesta näkökulmasta pyrkien ymmärtämään, miksi ajattelee niin kuin ajattelee ja miksi toimii kuten toimii. Reflektion avulla päästään uudenlaiseen toiminnan ymmärtämiseen ja siten kehittämään tulevaa toimintaa. Reflektiivisyyden onnistuneisuus on yksi tärkeimmistä toimintatutkimuksen laadun varmistamisen peruskivistä (Heikkinen ym. 2007, 5–19.)

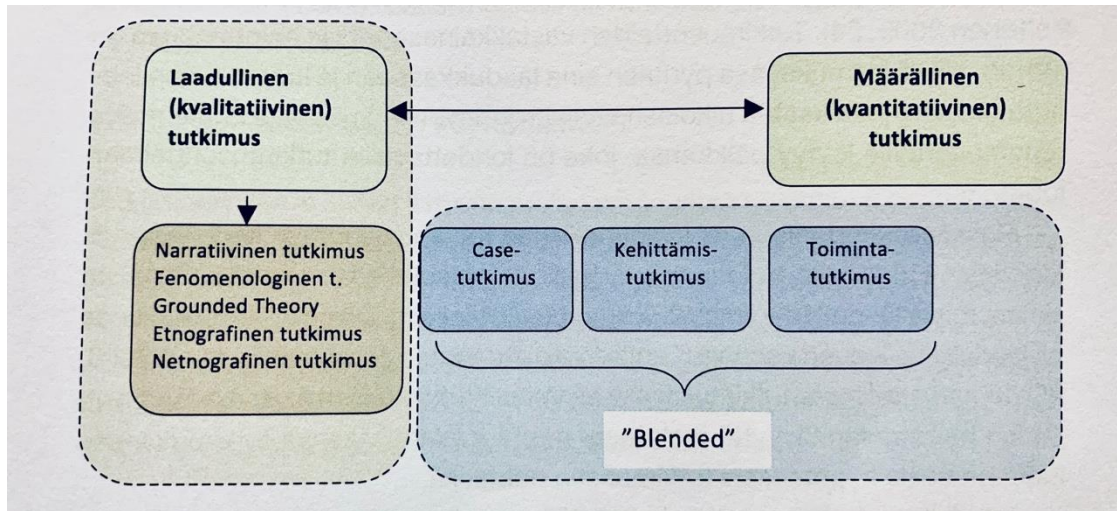
Vallin (2018, 223) mukaan reflektiivisestä kehästä syntyy kehityksessä etenevä spiraali, kun syklejä asetellaan peräkkäin. Spiraali kuvaa, miten toiminta ja ajattelu liittyvät toisiinsa peräkkäisinä suunnittelun, toiminnan, havainnoinnin, reflektion ja uudelleen suunnittelun seurauksena.

Kuva 3. Toimintatutkimuksen spiraali. (Valli 2018, 223)

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus

Straussin ja Gorbinin (1998) mukaan laadullinen tutkimus tarkoittaa mitä tahansa tutkimusta, jonka avulla pyritään ”löydöksiin” ilman tilastollisia menetelmiä tai muita määrällisiä menetelmiä. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään sanoja ja lauseita, kun taas määrällinen tutkimus perustuu lukuihin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa mennä määrällisen tutkimuksen mukaisiin yleistyksiin, vaan tarkoituksena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja mielekkään tulokinnan tuottaminen. Laadullisella tutkimuksella ilmaistaan ilmiön syvällinen ymmärtäminen. Kvalitatiivisen tutkimuksen toteuttamiseksi ei ole olemassa kvantitatiivisen tutkimuksen mukaista tarkkaa viitekehystä. Laadullisen aineiston analyysi on kiertävä prosessi, mistä puuttuvat kvantitatiivisen tutkimuksen tiukat säännöt. Tutkimusotteet nähdään jatkumona, jonka ääripäinä ovat laadullinen (kvalitatiivinen) tutkimus ja määrällinen (kvantitatiivinen) tutkimus. (Kananen 2014, 21.)

Kuva 4. Tutkimuksen luokittelu (Kananen 2013)

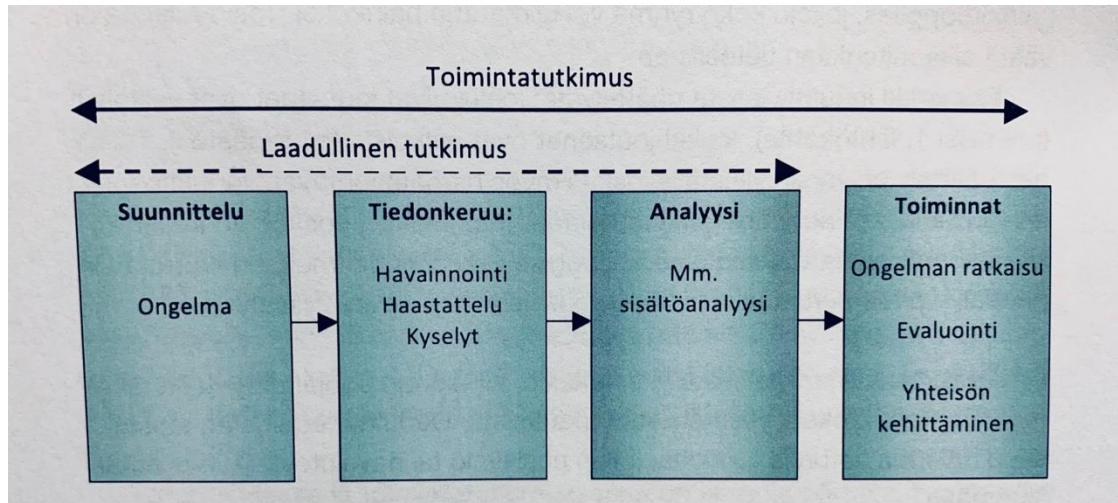
Maxwellin (1996, 17) mukaan laadullinen tutkimus antaa mahdollisuuden tutkittavan ilmiön syvällisen ymmärtämisen sekä syvällisen ja rikkaan kuvaamisen ja selittämisen. Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan ensisijaisesti prosesseja, joihin määrällisessä tutkimuksessa tilastollisin analysein on lähes mahdotonta päästä prosessien ja ilmiöiden monimutkaisuuden vuoksi. Laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita merkityksistä sekä siitä, kuinka ihmiset kokevat ja näkevät todellisen maailman. Tiedon keruun ja analysoinnin pääasiallinen instrumentti on tutkija itse, jonka kautta todellinen maailma muovautuu tutkimustuloksiksi. Laadulliseen tutkimukseen kuuluu suora kontakti tutkittavan ja tutkijan välillä. Tutkija menee ilmiön luokse "kentälle" haastattelemaan tai havainnoimaan. Tutkimus tehdään todellisessa kontekstissaan. Laadullinen tutkimus on usein kuvaavaa eli deskriptiivistä, ja tutkija on kiinnostunut toiminnoista, merkityksistä ja ilmiön ymmärtämisestä sanojen, tekstien ja kuvien avulla. (Kananen 2014, 22.)

Kanasen (2014, 23) mukaan tutkimusotteen ja siihen liittyvän menetelmän pitää saavuttaa tutkimuskohde. Tämä suuntaa tutkimusotteen valintaa tutkimusongelmalähtöiseksi. Pääsääntö on, että mitä vähemmän ilmiöstä tiedetään, sitä todennäköisimmin pelkästään kvalitatiivinen tutkimus tulee kysymykseen. Kvalitatiivinen tutkimus soveltuu erinomaisesti seuraavanlaisiin tilanteisiin:

- ilmiöstä ei ole tietoa, teorioita, tutkimusta
- ilmiöstä halutaan saada syvällinen näkemys
- luodaan uusia teorioita ja hypoteeseja

- käytetään triangulaatiota eli ns. mixed- tutkimusstrategiaa
- ilmiöstä halutaan hyvä kuvaus

Toimintatutkimus varsinaisesti alkaa siitä, mihin perinteinen laadullinen tutkimus loppuu. Laadullinen tutkimus ei pyri vaikuttamaan toimintaan, niin kuin toimintatutkimus. (Kananen 2014, 26–27.)

Kuva 5. Toimintatutkimuksen suhde kvalitatiiviseen tutkimukseen (mukaillen Stinger 2007, 211)

Toimintatutkimus sopii erinomaisesti tutkimusmenetelmäksi omaan opinnäyte-työhöni juuri sen syklistyyden vuoksi. Opettajan työ on jo itsessään syklistä, missä reflektointi on olennaisessa osassa työskentelyä. Mielestäni toimintatutkimuksen yksi parhaita puolia on se, että siinä ei pelkästään tunnisteta toiminnassa olevia ongelmia, vaan sen avulla päästään kehittämään työtä ja toimintaa, kun seuraavassa syklistä arvioidaan edellisessä syklistä asetettuja tavoitteita. Näin saadaan ratkaistua ongelmia ja luotua työyhteisöä kehittävä uutta toimintaa.

3.2.4 Kehittymiseen liittyvä reflektointi

Alhasen ym. (2011, 45–46) mukaan aito reflektio liittyy ihmisen omakohtaiseen kokemukseen ja paneutuu omien tekojen ja niiden seurausten käsittämiseen. Parhaimmillaan reflektiosta tulee kiinteä osa henkilön toimintaa ja sen puitteissa tapahtuvaa oppimista. Tällöin ihminen pystyy hyödyntämään maksimaalisesti omia kokemuksiaan toimintansa parantamiseksi. Voidaan sanoa,

että kyky monipuoliseen reflektioon on laadukkaan ammattityön ja kehittymisen tärkein edellytys.

Ytimekkäästi ilmaistuna reflektio tarkoittaa oman toiminnan ja kokemuksen miettimistä suuremman ymmärryksen saavuttamiseksi. Emme kuitenkaan reflektoi koko ajan, vaan yleensä pohdintamme käynnistyy tilanteessa, missä jokin seikka alkaa vaivata meitä. Työelämässä erilaiset muutokset tuottavat ongelmia, jotka aiheuttavat hämmennystä ja käynnistävät ihmettelyn. Työtilanteita koskeva reflektio selvittää, millaisen ongelman työntekijät ovat kohdanneet työssään. Millaisen laajemman kokonaisuuden osana työntekijän ongelma esiintyy? Millaisia erilaisia tekijöitä ongelmaan liittyy? Juuri tämä vaihe erottaa aidosti reflektiivisen oppimisen tavallisesta yrityksen ja erehdyksen menetelmästä. Pääpiirteissään reflektio siis käynnistyy ihmettelystä, etenee jäsentämiseen, toiminnan ennakkointiin ja sen myötä valikoituun ja toteutettuun kokeiluun, minkä seurauksia arvioidaan. Tällainen toiminta johtaa yleensä uusien asioiden ihmettelyyn ja näin ollen reflektio toimii jatkuvassa spiraalimaisessa kehässä. (Alhainen ym. 2011, 47–50.)

Harjun ja Kumpulaisen (2009, 108) mukaan reflektio syntyy kahdesta osasta: kokemuksesta ja reflektiivisestä toiminnasta, mikä perustuu juuri tähän kokemukseen. Reflektio seuraa kokemusta ja on tärkeässä osassa ihmisen toimintaa. Siinä ihminen pyrkii uudelleen saamaan kiinni ja rekonstruoimaan kokemuksensa sekä ajattelemaan ja arvioimaan kokemustaan. Reflektio on älyn ja tunteen toimintaa silloin kun yksilöt tutkivat kokemuksiaan ymmärtääkseen asioita uudella tavalla. Reflektioon liittyy uuden kokemuksen liittäminen aiempaan tietoon ja kokemuksiin, ja tuon uuden kokemuksen arviointi aiempaa tietoa ja kokemuksia vasten. Kriittinen reflektio viittaa omien ennakko-oletusten pätevyyyden arviointia ja ennakko-odotusten tulosten seuraamista ja tutkimista. Kriittinen itsereflektio puolestaan tarkoittaa omien ongelmanasettamistapojen ja merkitysperspektiivien arviointia.

Kyky reflektiivisyyteen on olennaisen tärkeää ihmisenä olemiselle, sillä se tekee ihmisistä tavoitteellisia toimijoita passiivisen sopeutumisen sijaan. Sisäisessä puheessaan ihmiset ratkaisevat ongelmiaan, miksi yleensäkin toimivat eli refleктоivat omia kiinnostuksen ja huolen kohteitaan. Sisäisellä pohdiskelullaan he miettivät, miten muokkaavat kiinnostuksen ja huolen kohteensa

toiminnaksi. Refleksiivisyys on välittävä toiminta ympäröivän maailman ja subjektiivisen toiminnan välissä. (Harju ym 2009, 109.)

Moonin (2003, 91) mukaan reflektointi näyttää olevan käytännöllinen menetelmä, koska sen käyttö soveltuu monelle ammattialalle ja samalla sen käyttö mahdollistaa useita eri tapoja oppimiselle sekä ammateissa tarvittaville tilanteille. Hänen mukaansa reflektio ja oppiminen ovat erittäin läheisiä termejä merkitykseltään. Reflektointi on mentaalinen prosessi, missä tarkoituksesta ja työn lopputuloksesta saatua kokemusta analysoidaan. Tulokseksi saatua merkitystä voidaan joutua käsittelemään verrattain vaikeiden tai vaikeasti hahmotettavien ideoiden kautta, joille ei aina ole välttämättä selkeää vastausta. Työskentelyolosuhteet voivat vaikuttaa paljon kehittymiselle ja reflektoinnille. Syvälinen oppiminen ja kehittyminen edellyttävät oikeanlaisia rakenteita oppimisympäristöltä. (Moon 2003, 155–161.)

3.2.5 Parturi-kampaajan ammattitaidon hallinta

Parturi-kampaaja on hiusten ja parran hoitamisen ja muotoilun ammattilainen. Parturi-kampaajia työskentelee alan yritysten lisäksi myös erilaisissa hoitoiloissa, kylpylöissä, sairaaloissa sekä tavaratalojen yhteydessä. Keskeistä työssä on hiusalan ammattitaito sekä asiakaspalveluhenkisyys, kätevyys ja luovuus. (TE-palvelut 2019)

Parturi-kampaaja suunnittelee, tekee ja markkinoi asiakkailleen hiusten ja parran hoitoja, leikkauksia, kampauksia, kihartamiskäsittelyjä ja värjäyksiä. Entistä useammin parturi-kampaamoissa tehdään myös hiuspidennyksiä ja hiuspidennyksiä sekä rakennekynsiä. Parturi-kampaaja voi myös tehdä pään, niskan ja hartioidenhoitoon liittyviä hierontaa. Hoidot voivat kohdistua sekä hiusten että hiuspohjan kunnon ylläpitämiseen, hiusten vaurioitumien kosmeettiseen korjaamiseen ja asiakkaan rentouttamiseen. (TE-palvelut 2019.)

Parturi-kampaaja voi myös opastaa asiakasta yksilöllisen tyylin löytämisessä ja värien käytössä. Lisäksi hän esittelee hiustenhoitotuotteita sekä opastaa niiden käytössä. Asiakkaan hoidon ja tyylin suunnittelu tapahtuu aina vuorovaikutteisena ja yksilöllisenä asiakasyhteistyönä asiakkaan ja työntekijän kesken.

Palvelukokonaisuuksia voidaan suunnitella ja toteuttaa asiakkaan työhön, juhlaan ja vapaa-aikaan. Suunnitelmassa huomioidaan asiakkaan kulttuuri, elämäntapa, kulutustyyli ja yksilölliset ominaisuudet. Erilaisten tyylikokonaisuuksien luominen yhdistyy usein erilaisista leikkaus-, kampaus-, kihartamis- ja värjäysmenetelmistä. (TE-palvelut 2019.)

Yrittäjänä toimivan parturi-kampaajan työhön liittyy myös yritystoiminnan suunnittelua, toteuttamista, seuranta ja arviointia. Siihen kuuluu niin tuotannollisen toiminnan organisointia kuin työntekijöiden ammattitaidon kehittämistäkin.

Parturi-kampaajan työvälineitä ovat mm. sakset, kammat, harjat sekä permanenttikäsittelyihin ja värjäykseen käytettävät välineet ja aineet. Työvälineiden ja työympäristön puhtaudesta huolehtiminen on erittäin tärkeää parturi-kampaajan työssä. Työtilat voivat sijaita joko liikehuoneistossa tai kodin yhteydessä olevissa tiloissa. Suuremmissa parturi-kampaamoissa työskentelee monia ammattilaisia, pienissä liikkeissä ei välttämättä työskentele kuin yrityksen omistaja. Liikkeiden aukioloajoista johtuen parturi-kampaaja-alan ammattilaisen on oltava valmis työskentelemään myös iltaisin ja viikonloppuisin. Joillain ammatinharjoittajilla saattaa olla myös liukuvaan aikaan erilaisia kuvaus-, näyttös- ja messutöitä. (TE-palvelut 2019.)

Parturi-kampaaja työskentelee joko itsenäisenä yrittäjänä, toisen palveluksessa tai vuokrapaikalla, jolloin liiketila on vuokrattu useammalle yrittäjälle. Parturi-kampaaja voi työskennellä myös useissa muissa toimipisteissä, kuten erilaisissa hoitoloissa, kylpylöissä, sairaaloissa, palvelutaloissa sekä risteilyaluksilla ja tavaratalojen yhteydessä. Parturi-kampaajia voi työskennellä myös myynti-, konsultointi- ja koulutustehtävissä sekä teatteri- ja media-alan palveluksessa. (TE-palvelut 2019)

Parturi-kampaajan ammatti edellyttää asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaitoja sekä kädentaitoja ja esteettistä näkemystä. Luovuutta, mielikuvitusta ja taiteellisuutta tarvitaan etenkin vaativissa töissä, kuten esimerkiksi tehtäessä kampauksia erikoistilaisuuksiin. Alan ammattilaisen on osattava toteuttaa asiakkaan toiveet, nähtävä mitkä värisävyt sopivat parhaiten asiakkaalle ja minkä malliset hiukset sopivat asiakkaan kasvojen muotoon. Hiusten muotoilussa on

huomioitava kokonaisvaltaisesti kasvojen lisäksi kallon luusto ja vartalotyyppi. (TE-palvelut 2019.)

Alan ammattilaisen on tunnettava paljon eri aineita ja niiden vaikutukset erilaisille hiustyypeille. Erityisesti on tiedettävä, mitkä aineet eivät sovellu erilaisista allergioista kärsiville ja puolestaan, mitä tuotteita tulee käyttää huonokuntoisia hiuksia tai hiuspohjaa käsiteltäessä. Parturi-kampaajan on osattava mainostaa ja myydä hiustenhoitotuotteita ja omaa työtään. Alan kehityksen ja muodin aktiivinen seuraaminen sekä monipuolisten taitojen harjoittelu sekä ylläpito ovat välttämättömiä parturi-kampaaja-alalla menestymiselle. (TE-palvelut 2019.)

Yrittäjä tarvitsee myös yritystoiminnan osaamista. Parturi-kampaamopalvelujen ytimenä on kustannustietoinen hinnoittelu, hyvään ammattitaitoon sekä palveluun perustuvat vakituiset asiakassuhteet ja sitä myötä toiminnan kannattavuus. Työn lähtökohtana on taito tulkita asiakkaan tarpeita. (TE-palvelut 2019.)

3.2.4 Parturin sekä kampaajan osaamisalojen ammattitaitovaatimukset ja arvioinnin kriteerit

Opetushallitus (2017) on antanut määräyksen, että hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon perusteet tulee ottaa valtakunnallisesti käyttöön 1.8.2018 alkaen. Määräys perustuu lakiin L 531/2017, 15 § ammatillisesta koulutuksesta, missä määritellään tutkinnon perusteet mikä pitää sisällään:

- tutkintonimikkeet
- tutkinnon osaamisalat
- tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista sekä yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden laajuudesta osaamispiteinä
- tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet sekä osaamisen arviointi (Finlex 2017)

Savonlinnassa on annettu yhtäjaksoisesti parturi-kampaaja-alan ammatillista koulutusta jo vuodesta 1960 alkaen. Oppilaitoksemme aloitti toimintansa Savonlinnan Ammattikoulun nimellä, mutta vuosikymmenien aikana koulumme nimi on muuttunut useita kertoja, samoin kuin opetussuunnitelmatkin ovat muuttuneet lukemattomia kertoja ammatillisen koulutuksen kehityksen myötä.

Aiemmin käytössämme ollut parturi-kampaajan perustutkinnon perusteiden opetussuunnitelma piti sisällään molemmat sekä parturin että kampaajan ammattitaitoon liittyvät asiat. Koska 1.8.2019 käyttöön otetuissa uusissa tutkinnon perusteissa parturityön ja kampaajatyön ammatit on eriytetty erillisiksi osaamisaloikseen, selvitän seuraavaksi molempien osaamisalojen rakenteiden ammattitaitovaatimukset sekä arvioinnin kriteerit.

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osp) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osp). Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osp.

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnossa on neljä osaamisalaa ja tutkintonimikkeet on määritelty osaamisaloittain seuraavasti

- hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisala, kosmetiikkaneuvoja
- ihon hoidon osaamisala, kosmetologi
- **kampaajatyön osaamisala, kampaaja**
- **parturityön osaamisala, parturi.**

Ihon hoidon osaamisalaan sisältyy kolme pakollista tutkinnon osaa. Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisalaan, kampaajatyön osaamisalaan ja parturityön osaamisalaan sisältyy kaksi pakollista tutkinnon osaa. Valinnaiset tutkinnon osat on jaoteltu kahteen ryhmään. Jokaisessa osaamisalassa on määritelty valinnaisia tutkinnon osia, mitkä muodostavat osaamisalan ydinosaamisen yhdessä pakollisten tutkinnon osien kanssa. Lisäksi tutkintoon sisältyy yhteisiä valinnaisia tutkinnon osia. (Eperusteet 2019.)

Parturityön osaamisala

Parturit osaavat tehdä hiustenleikkauksia parturityötekniikoilla, kampauksia sekä partakäsittelyjä. Parturit työskentelevät parturi-kampaamoissa joko yrittäjinä tai työntekijöinä. He voivat toimia myös tuotemyynti- ja koulutustehtävissä maahantuojien ja tavaratalojen palveluksessa. Parturityön osaamisala muodostuu kahdesta pakollisesta ja kahdesta valinnaisesta tutkinnon osasta.

Arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisia opetushallituksen arvioinnin ohjeita, mitkä on kirjattu tutkinnon perusteisiin. Arviointiasteikko on T1-K5. Tällä hetkellä arviointiohjeisiin on kirjattu tarkka selvitys tasoille T1, H3 ja K5. Vastavasti arviointitasoilla T2 sekä H4 käytetään seuraavaa opetushallituksen ohjetta: T2 = Opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi T1-tason, mutta ei yllä H3-tasolle. H4 = Opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi H3-tason, mutta ei yllä K5-tasolle. (Eperusteet 2019.)

Parturityön osaamisala 180 osp muodostuu pakollisesta tutkinnon osasta, minkä sisällöt kaikkien on opiskelijoiden opiskeltava. Valinnaisia tutkinnon osia on kaksi, joista opiskelijat valitsevat itselleen haluamansa tutkinnon osat siten, että minimimäärä osaamispisteitä täyttyy. Lisäksi opintoihin kuuluu myös yhteiset tutkinnon osat.

Pakolliset tutkinnon osat 40 osp

- Myyntityö ja asiakaslähtöinen palvelu hius- ja kauneudenhoitoalalla 15 osp
- Parturipalvelut 25 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 1, joista opiskelijan tulee valita 45-80 osp

- Hiusten ja hiuspohjan hoitopalvelut 15 osp
- Juhla- ja teemakampauspalvelut 15 osp
- Rakennekäsittelypalvelut 15 osp
- Värjäyspalvelut 20 osp
- Yritystoiminnan suunnittelu 15 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 2, joista opiskelijan tulee valita 25-60 osp

- Ehostuspalvelut 15 osp
- Hius- ja kauneudenhoidon neuvontapalvelut 25 osp
- Huippuosajaan toimiminen 15 osp

- Jalka- ja käsihoitopalvelut 15 osp
- Kampaajapalvelut 25 osp
- Kasvohoitopalvelut 35 osp
- Kylpylähoitopalvelut 15 osp
- Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 5 osp
- Vartalohoitopalvelut 20 osp
- Yrityksessä toimiminen 15 osp

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 11 osp
- Matemaattis- luonnontieteellisaosaaminen 6 osp
- Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 9 osp (eperusteet 2019)

Parturipalveluiden osaamisalan ammattitaitovaatimuksien mukaan opiskelija osaa:

- tehdä asiakkaille hiustenleikkauksia parturitekniikoilla
- tehdä asiakkaille partakäsittelyjä
- tehdä asiakkaille kampauksia föönaus- ja rautatekniikoilla
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa ja työyhteisön jäsenenä
- noudattaa työssään työ- ja asiakasturvallisuutta
- arvioida omaa toimintaansa.

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä asiakkaille hiustenleikkauksia, partakäsittelyjä parturityötekniikoilla ja kampauksia föönaus- ja rautatekniikoilla käytännön työtehtävissä. Opiskelija näyttää ammattitaitonsa parturi-kampaamossa tai sitä vastaavassa työpaikassa. Opiskelijoiden arvioinnissa käytetään valtakunnallisten hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnonperusteiden arviointikriteerejä (Liite 1), sivuilta 51-58. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. (Eperusteet 2019)

Kampaajatyön osaamisala

Kampaajilla on ammattitaito tehdä asiakkaille hiustenleikkauksia kampaajatyötekniikoilla sekä kampauksia erilaisilla tekniikoilla. Kampaajat työskentelevät

parturi-kampaamoissa joko yrittäjinä tai työntekijöinä. He voivat toimia myös tuotemyynti- ja koulutustehtävissä maahantuojien ja tavaratalojen palveluksessa. (Eperusteet 2019.)

Arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisia opetushallituksen arvioinnin ohjeita, mitkä on kirjattu tutkinnon perusteisiin. Arviointiasteikko on T1-K5. Tällä hetkellä arviointiohjeisiin on kirjattu tarkka selvitys tasoille T1, H3 ja K5. Vastavasti arviointitasoilla T2 sekä H4 käytetään seuraavaa opetushallituksen ohjetta: T2 = Opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi T1-tason, mutta ei yllä H3-tasolle. H4 = Opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi H3-tason, mutta ei yllä K5-tasolle. (Eperusteet 2019.)

Kampaajatyön osaamisala 180 osp muodostuu pakollisesta tutkinnon osasta, minkä sisällöt kaikkien on opiskelijoiden opiskeltava. Valinnaisia tutkinnon osia on kaksi, joista opiskelijat valitsevat itselleen haluamansa tutkinnon osat siten, että minimimäärä osaamispisteitä täyttyy. Lisäksi opintoihin kuuluu myös yhteiset tutkinnon osat.

Pakolliset tutkinnon osat 40 osp

- Myyntityö ja asiakaslähtöinen palvelu hius- ja kauneudenhoitoalalla 15 osp
- Kampaajapalvelut 25 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 1, joista opiskelijan tulee valita 45-80 osp

- Hiusten ja hiuspohjan hoitopalvelut 15 osp
- Juhla- ja teemakampauspalvelut 15 osp
- Rakennekäsittelypalvelut 15 osp
- Värjäyspalvelut 20 osp
- Yritystoiminnan suunnittelu 15 osp

Valinnaiset tutkinnon osat 2, joista opiskelijan tulee valita 25-60 osp

- Ehostuspalvelut 15 osp
- Hius- ja kauneudenhoidon neuvontapalvelut 25 osp
- Huippuosaaajan toimiminen 15 osp
- Jalka- ja käsihoitopalvelut 15 osp
- Parturipalvelut 25 osp

- Kasvohoitopalvelut 35 osp
- Kylpylähoitopalvelut 15 osp
- Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 5 osp
- Vartalohoitoalveut 20 osp
- Yrityksessä toimiminen 15 osp

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 11 osp
- Matemaattis- luonnontieteellisaaminen 6 osp
- Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 9 osp (Eperusteet 2019.)

Kampaajapalveluiden osaamisalan ammattitaitovaatimuksien mukaan opiskelija osaa:

- tehdä asiakkaille hiustenleikkauksia kampaajatyötekniikoilla
- tehdä asiakkaille kampauksia föönaus-, rauta-, rullakampau- ja letitystekniikoilla
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa ja työyhteisön jäsenenä
- noudattaa työssään työ- ja asiakasturvallisuutta
- arvioida omaa toimintaansa.

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä tekemällä asiakkaille hiustenleikkauksia ja kampauksia kampaajatyötekniikoilla käytännön työtehtävissä. Opiskelija näyttää ammattitaitonsa parturi-kampaamossa tai sitä vastaavassa työpaikassa. Opiskelijoiden arvioinnissa käytetään valtakunnallisten hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnonperusteiden arviointikriteerejä (Liite 1), sivuilta 42-47. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin. (Eperusteet 2019.)

3.2.5 Työelämälähtöisyys

Opetushallituksen (2019) mukaan, ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on kouluttaa osaavia ammattilaisia sekä tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan kansalaisiksi. Koulutusta suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä työelämän

kanssa entistä työelämälähtöisemmäksi. Ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksia, valikoimaa, palveluja sekä toimintamuotoja kehitetään yhdessä työelämän tarpeisiin. Työpaikalla järjestettävällä koulutuksella on omalta osaltaan merkittävä rooli työelämälähtöisyyden lisäämisessä.

Ammatillista koulutusta on kehitetty parin viime vuoden aikana suunnitelmallisesti työelämälähtöisemmäksi kuin aikaisempina vuosina. Koulutukselta edellytetään tehokkuutta ja nopeampaa kykyä reagoida työelämässä esille tuleviin tarpeisiin. Ammatillisten aineiden opiskelijoiden työllistymismahdollisuudet elinkeinoelämässä ovat hyvin monipuoliset, joten opiskelijoiden osaamisen henkilökohtaisen eriytymisen tulisi olla luonnollinen asia. (Asukas, 2019, 8)

Ammatinopettajan työ on kehittynyt valtavasti viimeisten vuosikymmenen ja vuosien aikana. Työelämän ja yhteiskunnan muutokset vaikuttavat luonnollisesti voimakkaasti oppimiskäsityksen kehittymiseen ja muutokseen. Nykyään opiskelija nähdään aktiivisena tiedon hankkijana, jonka oppiminen voi tapahtua niin koulussa kuin työpaikallakin, yhteistyössä opettajan sekä työpaikkaohjaajan kanssa. Nykypäivän oppimisen organisointi edellyttää opettajilta heidän keskinäistä yhteistyötä ja lisäksi laaja-alaista työelämäyhteistyötä niin oppimistilanteita kuin opetusmenetelmiäkin ajatellen. Tämä asettaa opettajien osaamiselle vaatimuksen, että heillä pitää olla vankkaa ammattitaitoa opettamastaan ammattialasta sekä lisäksi vahva osaaminen ja näkemys pedagogiikasta ja didaktiikasta, koska niiden avulla oppimisesta saadaan tehokasta ja tarkoituksenmukaista. Vastaavasti työelämän edustajilla tulee myös olla selkeä tietämys voimassa olevista opetussuunnitelmista ja niiden tavoitteista sekä arviointikriteereistä. Tämän tiedon välittämisessä ammatinopettajilla on merkittävä rooli työelämän edustajien ohjeistamisessa ja kouluttamisessa. (Helander 2009, 19–28.)

Ammatinopettajalla tulee olla hallussaan monipuoliset pedagogiset taidot, koska nykyään opiskelijoiden ikäjakauma on hyvin suuri ja eri ikäluokkien opiskelijat ovat tottuneet oppimaan hyvin eri tavoilla. Toisinaan opettajalta saattaa mennä pitkänkin aikaa, ennen kuin kaikki opiskelijat – sekä työelämän edustajat – ovat sisäistäneet nykyaikaisen oppimisenäkemyksen. Tänä päivänä opettaja ohjaa opiskelijoista aktiivisia oppijoita, missä prosessissa opettaja on

tukena ja ohjaa opiskelijoita oikeille raiteille tavoitteiden mukaisesti. Ammatinopettaja ei enää anna kaikkea tietoa valmiiksi pureskeltuna, vaan opiskelijoiden tulee osata etsiä itsenäisesti tietoa ja prosessoida sitä tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi sekä ammatinopettajilta että myös työelämän edustajilta edellytetään laaja-alaisia didaktisia taitoja, koska nykyään oppiminen ei enää tapahdu ainoastaan luokkahuoneessa opettajajohtoisesti, vaan oppimista tapahtuu kaikkialla niin koulussa kuin yrityselämässäkin. (Helander 2009, 19–28.)

Työelämälähtöisen opetuksen toteuttaminen vaatii kokonaisvaltaista valmistautumista sekä suunnittelua, missä huomioidaan opetussuunnitelman tavoitteet. Jo tässä vaiheessa työelämän edustajilla on ratkaiseva merkitys siihen, että missä oppiminen tapahtuu. Toteutetaanko se kokonaan yrityksissä tai kouluissa, vai näiden kahden välisenä yhteistyönä siten, että kaikkien kolmen osapuolen intressit kohtaavat. Ammatin oppimisessa on avainasemassa oppimisen vieminen mahdollisimman usein aitoihin työelämään vastaaviin työtilanteisiin. Opetuksen suunnittelussa on huomioitava heti alkuun oppimisympäristöihin ja opetustilanteisiin liittyvät resurssit. Tähän suureen kokonaisuuteen vaikuttavat opetukseen käytettävissä oleva aika, oppimisympäristön soveltuvuus sekä käytettävien työvälineiden sekä materiaalien soveltuvuus oppimiseen. (Helander 2009, 19–28.)

Helanderin (2009, 23) mukaan ammattioppilaitosten koulutuksessa ja ammatikorkeakouluissa on kehitetty nykyaikaisia työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä sekä yhteistyöprojekteja, jotka tuovat opetustyön sekä työelämän entistä lähemmäksi. Koulutuksen työelämäyhteistyö voi toteutua monin tavoin:

1. harjoittelu ja ongelmanratkaisu todellisuuden mukaisten käytännöstä kumpuavien esimerkkien avulla (caset)
2. todelliset harjoitusolosuhteet
3. työelämästä esille nousevat hankkeet
4. vierailijoiden ottaminen mukaan opetukseen (ammattilaisten näytetyöt, luennot tms.)
5. opintomatkat yrityksiin ja messuille

6. opettajien, opiskelijoiden sekä työelämän edustajien käytännöstä esiin nousseiden kokemusten ja osaamisen esille nostaminen sekä kollegiaalisesti jakaminen

Helanderin (2009, 19–28) näkemyksen mukaan ammatinopettajan työ on muuttunut viimeisten vuosikymmenten aikana merkittävästi. Koulujen ja yritysten yhteistyö on kasvanut merkittävään osaan, missä opiskelijoiden oppimista suunnataan entistä itsenäisemmäksi samalla, kun oppimista pyritään suuntaamaan entistä voimakkaammin työpaikoilla tapahtuviksi prosesseiksi. Tämä asettaa ammatinopettajille entistä suuremmat vaatimukset monipuolisille pedagogisille taidoille.

3.3 Kehittämistehtävän toteuttaminen ja tulokset

Parturi-kampaaja-alan valmistavan koulutuksen sisältöjen osalta kehittämistehtävän toteuttamisen aloitettiin alkuvuodesta 2019 ja sitä jatkettiin elokuulle 2019 asti. Pohjana kehittämistyölle oli ammatillisen reformin myötä uudistuneet tutkinnonperusteet sekä opettajilta, opiskelijoilta sekä yrittäjiltä saadut palautteet. Saadussa palautteessa nousi esille valmistavan koulutuksen opetuksen työelämälähtöisyyden tärkeys, minkä merkitystä ja painoarvoa haluttiin korostaa entisestään. Palautteen perusteella päädyttiin kehittämään valmistavan koulutuksen sisältöjen lisäksi valmistavan koulutuksen työelämälähtöisyyttä, tiimityöskentelyä ja verkkopedagogiikan luomia mahdollisuuksia.

3.3.1 Kehittämistiimin muodostuminen ja sen toiminnan varmistaminen

Kehittämistiimin muodostamisperusteet

Hyvinvointialamme tiimi muodostuu minä mukaan lukien kolmesta parturi-kampaaja-, neljästä kosmetologi-, ja kolmesta hieroja-alan opettajista sekä yhdestä koulunkäynninohjaajasta, jolla on lisäksi sekä parturi-kampaajan, kosmetologin ja hierojan koulutus. Varsinainen parturi-kampaaja-alan lähitiimimme muodostuu kolmesta parturi-kampaaja-alan opettajasta sekä koulunkäynninohjaajastamme, jolla on myös parturi-kampaajan koulutus.

Koko hyvinvointialan tiimimme osallistui kehittämistehtävän toteuttamistapaan. Olemme tehneet kaikkien tiimimme jäsenten kanssa yhteistyötä jo useiden vuosien ajan ja parturi-kampaaja-alan opettajien kanssa yhteisiä opetusvuosia on kertynyt jo yli 20 vuotta. Tästä johtuen oli luonnollista, että kaikki tiimimme jäsenet osallistuivat kehittämiseen. Lisäksi kaikkien osallistumista puolsi osaltaan se, että tiimimme on varsin pieni kooltaan. Pitkä yhteinen työhistoriamme mahdollisti sen, että heillä oli runsaasti näkemystä ja kokemusta omasta työhistoriastaan, mitä he pystyivät hyvin peilaamaan kehittämistehtävässä.

Kehittämistehtävään saatiin syklimäiseksi, valitsemalla kehittämistehtävään koko hyvinvointialan tiimimme. Tavoitteena kehittämistehtävän syklimäisyyteen oli saada kerättyä palautetta kaikilta tiimin jäseniltä heidän opetuksestaan ja työskentelystään koko oppimispäiväkirjan kirjoittamisen ajalta. Opetuksesta saatua palautetta käsiteltiin yhteisissä viikoittaisissa tiimipalavereissa sekä myös pienemmissä lähitiimin kokoontumisissa. Palavereista kerättyä palautetta käsiteltiin yhdessä ja mietittiin, miten toimintaa kehitetään jatkossa opettajilta, opiskelijoilta sekä yrittäjiltä saadun palautteen perusteella. Näin syntyi luontevia näkemyksiä kehittämiskohteille, opetustapoihin sekä opetuksen sisältöjen kehittämiseen.

Kaikilla kehittämisjakson aikana mukana olevilla opettajilla oli omasta ammatistaan useiden vuosien kokemus yritys-elämässä. Lähitiimin parturi-kampaaja-alan opettajilla työkokemusta parturi-kampaajana oli kertynyt myös runsaasti niin työntekijänä kuin parturi-kampaaja-alan yrittäjänäkin. Oma osaamistani olin kartuttanut parturi-kampaaja-alalla toimimalla useiden vuosien ajan työntekijänä, yrittäjänä sekä parturi-kampaaja-alan kouluttajana yksityisen maahantuontifirman palveluksessa. Kaiken kaikkiaan opettajillamme oli erittäin monipuolinen ja pitkäkestoinen osaaminen parturi-kampaaja-alan työelämästä.

Katsoin että oli selkeä etu, kun opettajilla oli yli 20 vuoden kokemus ammatinopettajan tehtävistä, koska he olivat käyneet useita erilaisia ammatillisen koulutuksen uudistuksia ja muutoksia. Opettajakuntamme oli muun muassa ensimmäisten koulujen joukossa valtakunnassa, kun Suomessa otettiin käyttöön valtakunnalliset näyttötutkinnot 1995. Alkuun näyttöjä tekivät ainoastaan ai-

kuisopiskelijat, mutta myöhemmin ne muuttuivat näytöiksi ja niitä alkoivat tekemään kaikki ammatillisen koulutuksen opiskelijat. Kaikki tiimimme jäsenet olivat suorittaneet näyttötutkintomestarin opinnot, joten heillä oli kaikilla tarvittava osaaminen näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Oma osaamiseni tiimissämme opetus- ja näyttötutkintomestarin osaamiseen oli vahva, sillä minulla on kaikkein pisin kokemus niin opettajan työstä kuin näyttötutkintojenkin toteuttamisesta. Ammatinopettajana olin toiminut 27 vuotta ja näyttöjä olin järjestänyt jo 24 vuotta. Kokemuksemme opetuselämään ja sen toteutukseen sekä sen arviointiin liittyen täydensivät hyvin toisiaan.

Tiimin toiminnan varmistaminen, kriittinen reflektio, kommunikaatio ja luottamus

Aarnikoivun ja Koivusen mukaan (2011, 21–38) muutos rakentuu muutostarpeen tunnistamisesta, yhteisen tavoitetilan synnyttämisestä, muutoksen toteuttamisesta ja vakiinnuttamisesta sekä arvioinnista ja seurannasta. Muutoksen käynnistämiseen voi olla useita eri syitä. Ammatillisessa koulutuksessa yleisin syy on lainsäädäntöön liittyvät tekijät sekä muutokset, mitkä ohjaavat vahvasti julkista hallintoa ja ammatillista koulutusta. Nykypäivä on jatkuvaa muutosta missä meidän kaikkien on oltava mukana. Emme voi vain valita, että haluammeko olla muutoksessa mukana, vaan meidän tulee päättää, miten suhtaudumme muutokseen. Ihmisen perusluonteelle on ominaista rinnastaa pysyvyys turvallisuuteen ja turvattomuus ja uhkat muuttuviin tilanteisiin. Työyhteisöissä muuttuvat tilanteet koetaan poikkeustiloina, jolloin niitä saatetaan vastustaa eri tavoin. (Perkka-Jortikka 2005, 116–117.)

Muutos on ajatuksissamme aina hyvin ristiriitainen ilmiö. Toisaalta työyhteisön jäsenet haluavat muutoksia ja toisaalta he taas haluavat, että asiat pysyisivät muuttumattomina. Muutoksien toivotaan tuovan vaihtelua arkeen, niiden avulla halutaan päästä eroon jostain ongelmasta tai niiden toivotaan tuovan mukanaan haasteita ja kehittämismahdollisuuksia. Vastaavasti muutoksia ei haluta, koska ne tuovat mukanaan epävarmuutta ja turvattomuutta. Muutokset saattavat aiheuttaa pelkoa ja huolta siitä, miten muutoksen kanssa pärjätään. Muutokseen kohdistuu aina vastakkaisia tunteita sekä toiveita. Samanaikainen muuttuminen ja paikallaan pysyminen ei kuitenkaan ole mahdollista. Muu-

tos edellyttää aina vanhasta luopumista ja uuden oppimista, mikä sisältää riskinottoa ja epävarmuuden sietämistä. Eri yksilöt ja eri työyhteisöt sietävät epävarmuutta eri tavoin. (Järvinen 2005, 53.)

Koska kaikki tiimimme opettajat olivat olleet opetustyössä erittäin pitkän aikaa, oli yhteistyömme muodostunut hyvin tiiviiksi ja vuorovaikutteiseksi. Kollegoidemme välille oli muodostunut vahva keskinäinen luottamus, mikä perustui avoimuuteen ja rehellisyyteen. Pystyimme keskustelemaan avoimesti saamastamme palautteesta rakentavassa hengessä. Lisäksi kykenimme arvioimaan hyvin omaa osaamistamme. Tiimimme toiminnan varmistamiseksi meiltä kaikilta löytyi aiempaa osaamista ja tietäystä kehittämistehtävään ja sen tavoitteisiin liittyen. Pitkän työkokemuksen perusteella tiimimme jäsenet pysyivät toimiaan hyvin avoimesti ja lisäksi he uskalsivat arvioida kriittisesti omaa toimintaansa osana valmistavan koulutuksen opetusta.

3.3.2 Kehittämistiimin työskentelyn eteneminen ja opetussisältöjen muokkaaminen

Lähtötilanteessa maaliskuussa 2019 parturi-kampaaja-alan valmistavan koulutuksen sisältöjen ja opetuksen osalta oli se, että meillä oli käytössämme kaksi eri parturi-kampaaja-alan opetussuunnitelmaa. Toukokuussa 2019 valmistuvan päättävän luokan opiskelijat opiskelivat jo vuosia käytössä olevan parturi-kampaajan perustutkinnon opetussuunnitelman mukaan. Vastaavasti elokuussa 2018 aloittaneet uudet parturi-kampaaja-alan opiskelijat opiskelivat ammatillisen reformin myötä uudistuneen uuden hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnonperusteiden mukaan, mistä he olivat valinneet joko kampaajan tai parturin osaamisalan.

Kahden erillisen opetussuunnitelman yhtäaikainen käyttö vaati erittäin hyvää ja tarkkaa suunnittelua lähitiimiltämme, koska opetussuunnitelmien sisällöt, tavoitteet ja arviointikriteerit olivat erilaiset. Lisäksi tilanne vaati tiimityöskentelyltämme enemmän voimavaroja, sillä pidimme yrityselämän henkilöille tavalista enemmän koulutus- ja ohjaustilaisuuksia, jolloin saimme varmistettua, että esimerkiksi opiskelijoiden yrityksissä tekemissä näytöissä noudatettiin varmasti oikeita opetussuunnitelmia sekä oikeita arvioinnin kriteerejä.

Keskityimme ensimmäisessä vaiheessa niin opettajiemme kuin yrityselämän arvioijienkin kanssa tekemään toukokuussa 2019 valmistuville opiskelijoille näytöt heidän opetussuunnitelmien mukaisilla ohjeilla. Tämä prosessi oli huomattavasti helpompi toteuttaa kuin uusien tutkinnonperusteiden mukaiset näytöt, koska olimme tehneet jo useita kertoja näytöt vanhojen opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti. Ja kyseessä oli enää kolme kuukautta kestävä vaihe, minkä jälkeen kyseisen luokan opiskelijat valmistuivat ammattiin. Tutuista rutiineista huolimatta tämänkin vaihe vaati luonnollisesti tarkkaavaisuutta, että noudatimme varmasti oikeaa opetussuunnitelmaa ja sen arviointikriteerejä.

Järjestimme ammattiopistossamme ison koulutuspäivän talousalueen parturikampaamo yrittäjien sekä kosmetologiyrittäjien kanssa. Esittelimme koulutustilaisuudessa seikkaperäisesti uuden hius- ja kauneudenhoitolan tutkinnonperusteen muodostumisen, sisällöt, arviointikriteerit sekä näyttöjen suorittamisen erilaisia vaihtoehtoja. Koulutustilaisuus oli erinomainen, sillä kaikki osapuolet pääsivät esittämään kysymyksiä mieltään askarruttaviin kysymyksiin. Samalla kaikki osapuolet ja varsinkin ammattiopistomme sai tärkeää tietoa yrityselämän edustajilta, miten heidän mielestään ammatillista koulutusta tulisi kehittää siten, että se vastaisi mahdollisimman hyvin nykypäivän yrityselämän tavoitteita. Luonnollisesti keräsimme myös tietoa opiskelijoiltamme, miten he ovat kokeneet saamansa opetuksen ja minkälaisia näkemyksiä heillä oli parturikampaaja-alan opetuksen kehittämisen suhteen. Tiedon kerääminen tapahtui pääsääntöisesti opiskelijoiden kanssa käytyjen palautekeskustelujen kautta, joita järjestettiin joko koko luokan kanssa yhteisesti, tai kahden kesken opiskelijan sekä opettajan kesken.

Tavoitteena oli kehittää lähitiimimme tiimityöskentelytaitoja entisestään. Parturikampaaja-alan opettajiemme määrä oli vähentynyt ammattiopistossamme viime vuosina merkittävästi. Aiempina vuosina meillä oli päivittäin 2-3 parturikampaaja-alan opettajaa opettamassa, mutta nyt olimme tilanteessa, että usein miten opettajia oli opettamassa parturikampaaja-alalla ainoastaan yksi opettaja. Joskus satunnaisesti meitä oli kaksi opettajaa yhtä aikaa koululla. Tämä tilanne asetti uudenlaisia haasteita opettajien välisellä kommunikoinnilla ja tiedonvälitykselle.

Uusien tutkinnonperusteiden käyttöönotto vaati tiimiltämme paljon yhteistä suunnittelua ja kehittämistä, mistä osan pystyi hoitamaan sähköisillä yhteydenpitovälineillä, mutta vastaavasti osa edellytti ehdottomasti istumista yhteisen suunnittelupöydän ääreen. Kerran viikossa pidettävien tiimipalaverien merkitys korostui uudessa tilanteessa entisestään, koska olimme silloin kaikki opettajat paikalla suunnittelemassa opetuksen kehittämistä. Viikoittaisten tiimipalaverien lisäksi päätimme ottaa tehokkaammin käyttöömme opettajien oman WhatsUp-kanavan sekä lisäksi tehostimme sähköpostin käyttöä tiedon välittämisessä.

Päätimme kehittää ja tiivistää parturi-kampaaja-alan yritysten kanssa teemmämme yhteistyötä entisestään varsinkin näyttöjen arviointitilaisuuksien kautta. Näytöt ovat tilanteita, joissa opiskelijoiden osaamista arvioidaan opetussuunnitelman mukaisesti joko yrityksissä tai ammattiopistomme parturi-kampaajasaleissa, joissa työympäristö vastaa yrityksissä olevaa työympäristöä. Olimme toteuttaneet näyttöjä sekä niiden arviointeja jo aiempinakin vuosina sekä yrityksissä että ammattiopistossamme, mutta nyt halusimme lisätä yhteistyötä molemmissa tapauksissa merkittävästi. Päätimme keskittää yrityksissä tapahtuvan arvioinnin kahteen parturi-kampaaja-alan yritykseen koska halusimme varmistua siitä, että saamme koulutettua varmasti hyvin näyttöjen arvioijat yrityksistä. Kyseisten yrittäjien kanssa olimme tehneet aikaisempinakin vuosina hedelmällistä yhteistyötä ja nyt oli luonnollista, että jatkoimme yhteistyötä heidän kanssaan, koska uusien tutkinnonperusteiden käyttöönotto oli niin haasteellista, että halusimme tässä vaiheessa yhteistyökumppaneiksemme yrittäjät, joiden kanssa tiedämme yhteistyön kehittyvän hyvin. Jatkossa meillä oli tarkoitus ottaa näyttöjen arviointiin lisää uusia yrittäjiä, kunhan olimme ensin saaneet ensimmäiset kokemukset uusien tutkinnonperusteiden mukanaan tuomista uudistuksista.

Näyttöjen arvioinnissa käytimme kaksikanta-menetelmää, jolloin jokaisen opiskelijan arviointiin osallistui aina vähintään yksi koulutettu työelämän arvioija parturi-kampaaja-alan yrityksestä ja vähintään yksi parturi-kampaaja-alan opettaja. Tässä tilanteessa päätimme lisätä yrityksissä tehtävien näyttöjen määrää. Perinteisesti olimme järjestäneet näytöt ja niiden arviointitilaisuudet pääsääntöisesti ammattiopistossamme, minne työelämän edustajat tulivat ar-

vioimaan opiskelijoitamme. Tähän käytännönjärjestelyyn olimme päätyneet lähinnä taloudellisista syistä, koska näin näyttöjen järjestäminen oli edullisempi vaihtoehto, kuin että opettaja olisi kiertänyt arvioimassa opiskelijoiden näyttöjä useissa eri yrityksissä. Lisäksi joitakin arvioitavia työkokonaisuuksia yrityksissä ei tehty niin usein, että arviointi olisi ollut helposti järjestettävissä. Esimerkki tällaisesta työkokonaisuudesta on esimerkiksi perinteinen parranajo partaveitellä, mikä kuuluu opetussuunnitelmaan, mutta sitä palvelua tarjotaan enää harvassa parturi-kampaamossa. Tällä hetkellä päätimme panostaa yrityksissä tehtävien työkokonaisuuksien arvioinnissa hiustenleikkauksiin, kampauksiin sekä hiusten hoitokäsittelyihin, koska näitä palveluja tehdään parturi-kampaamoissa erittäin paljon.

Yhtenä tavoitteenamme on ollut jo useamman vuoden ajan verkkopedagogiikan kehittäminen ammattiopistossamme. Tämä osa-alue on kuitenkin kehittynyt hitaasti, koska opettamamme parturi-kampaaja-ala on käsityöala ja valtaosa opetuksestamme on käytännön harjoittelua, missä verkkopedagogiikalla ei ole ollut niin suurta painoarvoa. Koska olen tehnyt jo vuosien ajan ammattiopistossamme käytettäviä opetusvideoita ja minulla oli halu oppia laajentamaan verkkopedagogiikan eri osa-alueita, päätimme ottaa omaksi kehitysalueekseni verkkopedagogiikan kehittämisen, koska se tuki myös opinnäytetyötäni ja siten koko työyhteisön kehittymistä.

3.3.3 Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli yksi

Kehittämistyöskentelyn ensimmäisen syklin tavoitteena oli kehittämiskohteiden valitseminen sekä jatkotoimenpiteistä sopiminen. Tarkastelimme kuluvan lukuvuoden lukuvuosisuunnitelmaa koko hyvinvointialan tiimimme kanssa, mihin kuuluvat sekä parturi-kampaaja-alan, kosmetologialan sekä hieroja-alan opettajat sekä ammattiopistomme koulunkäyntiavustajamme. Lukuvuoden loppuosa on aina hyvin kiireinen aika ammattiopistomme toiminnassa, sillä siihen ajanjaksoon painottuvat esimerkiksi opiskelijoiden näytöt ja tutkintojen lopulliset arvioinnit.

Lisäksi aloitimme tulevan lukuvuoden lukuvuosisuunnitelman suunnittelun. Tämä on yksi koko lukuvuoden tärkeimpiä yhteisesti tiimissä tehtäviä suunnitelmia, koska se on varsinainen kivijalka koko lukuvuoden opetustoiminnalle, mikä ohjaa kaikkea opetustoimintaamme lukuvuoden aikana. Tähän suunnitelmaan toi uuden lisän voimaan tulleet uudet tutkinnonperusteet, jotka tullaan ottamaan ensimmäistä kertaa käyttöön elokuussa 2019, kun uudet opiskelijat aloittavat opiskelunsa ammattiopistossamme.

Kehityskohteiden valinta

Keskustelimme tiimissämme toimintamme kehittämistä. Olemme tottuneet keskustelemaan ja analysoimaan toimintaamme jatkuvasti, joten keskustelu oli luontevaa ja rakentavaa. Kerroin tiimilleni, että teen opinnäytetyöni ammattiopistollemme ja sen aihe tulee olemaan parturin ja kampaajan osaamisalojen kehittäminen. Kehittämiskohteina koko tiimillämme tulee olemaan tiimityöskentely ja opinnäytetyössäni keskityn tarkastelemaan parturi-kampaaja-alan henkilöstön lähitiimin toimintaa ja sen kehittämistä. Kehittämiskohde oli hyvä, sillä tiimillämme oli tarkoitus kehittää yhteisesti koulutusta vastaamaan entistä paremmin tämän hetken työelämän vaatimuksia ja työelämälähtöisyyttä. Tämä kehitys tulisi toteutumaan hyvin kehittämällä valmistavan koulutuksen opetuksen sisältöjä. Tästä nousi luontevasti itselleni henkilökohtaiseksi kehittämiskohteekseni verkkopedagogiikan kehittäminen.

Omat tavoitteeni kehittämisjakson ajalle

Oma tavoitteeni kevään 2019 ja tulevan lukuvuoden 2019 kehittämisjaksoille oli kehittää verkkopedagogiikan osaamistani entistä monipuolisemmaksi. Olin keskittynyt tähän mennessä lähinnä pelkästään opetusvideoiden tekemiseen, mikä on selkeästi oma vahvuusalueeni. Olin yrittänyt monesti oppia käyttämään Moodle-oppimisalustaa, mutta en ollut onnistunut siinä. Koin ohjelman liian vaikeaksi käyttää ja vaikka opettajille oli järjestetty muutamia koulutustilaisuuksiakin, niin en ollut oppinut käyttämään sitä. Osaltaan tähän varmasti vaikutti se, että valtaosa opetustyöstäni on käytännön kädentaitojen opettamista työsaleissa, jolloin varsinaisen teoriaopetuksen osuus opetustyössäni on pieni verrattuna käytännön työskentelyyn.

Aloitettuani opintoni XAMK:ssa, huomasin että siellä lähes kaikki opetusmateriaali on Moodlella ja sinne opiskelijat palauttavat kaikki tehtävänsä ja tekevät sinne myös niin kirjalliset tehtävät kuin kokeetkin. Tämä motivoi minua kovasti ottamaan haltuun Moodlen ja oppia käyttämään sen luomia monipuolisia mahdollisuuksia myös omassa työssäni.

Uutena ja tärkeänä kohteena minulle oli oppia hallitsemaan itselleni uutta toimintatutkimuksellista kehittämisprosessia työyhteisöni ja sen työtapojen kehittämisen työkaluna. Kirjoitin koko kehittämisjakson ajan oppimispäiväkirjaa, minne keräsin havaintojani omasta osaamisestani ja sen prosessista. Arvioin ja reflektoin omaa osaamistani ja kehittymistäni oppimispäiväkirjassani elokuulle 2019 asti. Luonnollisesti myös minä osallistuin tiimityöskentelymme kehittämiseen osana omaa lähitiimiämme.

Työtavoista sopiminen

Ensimmäisessä yhteisessä kehitystiimimme tapaamisessamme sovimme, että hyödynnämme tapaamisissa viikoittaisia tiimikokouksiamme koko kehittämisjakson ajan. Nämä tilaisuudet soveltuvat erinomaisesti yhteiseen kehittämiseen, koska olemme silloin kaikki fyysisesti paikalla työyhteisössämme. Sovimme että opettajat sekä koulunkäynninavustajamme havainnoivat ja reflektivat opetustaan ja työtään, sekä havainnoivat opiskelijoiden näkemyksiä ja reaktioita opetukseen ja sen sisältöihin. Tavoitteena oli, että tiimikokouksissa keskustellaan opetuksessa saaduista havainnoista ja palautteista. Esille tulleita asioita hyödyntämällä pystyimme miettimään ja kehittämään uusia sisältöjä ja toteutustapoja opetukseen. Kertasimme aina kollegiaalisesti läpi opetussisällöt käydyistä tutkinnonosista, jolloin kuka tahansa opettaja pystyi jatkamaan omaa opetustaan riippumatta siitä, että kuka opiskelijoita oli opettanut edellisellä kerralla.

Lisäksi sovimme, että tehostamme sähköisten viestimien käyttöä yhteisessä viestinnässämme. Olimme huomanneet, että varsinkin WhatsUp-sovellus oli erinomainen tapa välittää tiivistettyä tietoa nopeasti ja tehokkaasti henkilöstön kesken. Laaja-alaisemman kirjallisten viestien ja palautteen antoon soveltui parhaiten joko sähköpostiviestit henkilöstölle, tai vastaavasti suora puhelinsoitto henkilölle, kenet halusi tavoittaa. Sähköpostin ehdottomana etuna oli se,

että kirjoitettu teksti jää paremmin mieleen ja ennen kaikkea myös talteen kuin puhuttu viesti. Lisäksi sähköpostin vastaanottaja pystyi lukemaan silloin, kun hänellä oli hyvä aika paneutua kyseisen asian sisäistämiseen.

Omat huomioni ja oppiminen kehittämistehtävän toteuttamiseen liittyen

Omien havaintojeni mukaan ensimmäinen palaverimme kehittämistehtävään liittyen onnistui erittäin hyvin. Koko henkilökunta oli innokkaana ja motivoituneena osallistumaan kehittämistehtävän toteuttamiseen. Työskentely oli luontevaa ja avointa. Koko henkilöstö tiesi, että kevät tulee olemaan lukuvuoden kiireisin aika, joten kaikki olivat valmistautuneet työntäyteiseen kevääseen. Lisäksi tiimin kehittäminen toisi aina uutta energiaa ja osaamista työyhteisöömme. Koko henkilöstöllä oli vahva halu osallistua kehittämiseen, koska työyhteisömme on hioutunut erittäin läheiseksi pitkän työuramme aikana.

Oma roolini tiimityöskentelyn ja näyttöjen kehittämisessä oli luontevaa ja aktiivista, sillä olin ollut tiimimme jäsenistä kaikkein pisimpään opettajana ammatitopistossamme. Olin saanut luotua tuossa ajassa hyvin läheiset ja avoimet suhteet kaikkiin tiimimme jäseniin ja avoimuus oli molemminpuolista kaikkien tiimin jäsen kesken. Tiimikokouksissa pystyimme hyvin keskittymään aina kehitettäviin aiheisiin, eikä asiat lähteneet liikaa rönsyilemään sivuraiteille, koska käytössämme oli ainoastaan kaksi tuntia viikossa ja se oli yleensä lyhyt aika suhteessa käsiteltäviin aiheisiin. Lähiesimiehellämme oli suuri vaikutus siihen, että pysyimme aina tiimikokouksissa hyvin aiheessa ja asiat etenivät tehokkaasti, koska hän oli valmistellut tiimikokouksemme aina hyvin ennakkoon.

Verkkopedagogiikan kehittämisessä olin panostanut kuluvana lukuvuotena Moodle-ohjelman käytön opetteluun ja sitä myötä opettamieni kurssien saattamiseen Moodlen verkkoalustalle. Alku oli hidasta, mutta siitäkin huolimatta pääsin alkuvaikeuksien jälkeen hyvään vauhtiin, tehtyäni ensin paljon töitä oppimisen ja kehittymisen kanssa. Tässä vaiheessa olin saanut tehtyä kaikki kolme opettamaani tutkinnonosaa Moodleen, joita päivitin aina opetukseni etenemisen mukaan. Yllätyin itse miten visuaalisen ja oppimisen kannalta mielenkiintoisen Moodle-alustasta saa luotua. Käytin kurssien visuaalisessa sekä sisällöllisessä valmistamisessa paljon itseni ottamia ammatillisia kuvia sekä

opetusvideoita. Yhdistämällä Moodlen ja opetusvideoni, olin päässyt verkkopedagogiikassa täysin uudelle oppimisen tasolle, mikä motivoi työskentelyäni entisestään. Lisäksi motivaatiotani lisäsi se, kun näin miten monipuolisesti opiskelijat pystyivät opiskelemaan kurssien sisältöjä ajasta ja paikasta riippumatta kaikkina vuorokauden aikoina.

Laadukkaiden opetusvideoiden tekeminen vie erittäin paljon aikaa. Videot vaativat aina hyvän suunnittelun ja videokäsikirjan, minkä jälkeen etsin itselleni sopivan mallin, kenelle saan tehtyä kyseisen opetusvideon. Seuraavana on itse työskentelyn toteuttaminen ja videokuvaukset. Kuvaamisen toteutan aina itse, laittamalla videokameran jalustalle ja rajaamalla kuvasuhteen valmiiksi, ennen työskentelyn aloittamista. Viimeisenä on opetusvideon editointivaihe, mikä vie myös paljon aikaa. Tämän jälkeen opetusvideo on valmis ladattavaksi YouTube-kanavalleni, minne olen kerännyt kaikki tekemäni opetusvideot. Kuluvan lukuvuoden aikana tein yhden opetusvideon. Normaalisti olisin tehnyt 2-3 opetusvideota lukuvuoden aikana, mutta tänä vuonna olin päättänyt panostaa verkkopedagogiikassa Moodlen käyttöönottoon ja sen takia resurssoin itselleni lähes kaiken verkkopedagogiikkaan käyttämäni työajan tähän osaluueeseen. Kuluna keväänä oli päättänyt tehdä yhden hiustenleikkausten opetusvideon.

Olimme saaneet hyvin palautetta yhteistyöyrityksiltämme, joiden kanssa olimme toteuttaneet näyttöjen arviointeja heidän omissa yrityksissään. Yrittäjät näkivät hyvänä asiana, että näyttöjä voitiin toteuttaa ja arvioida aidoissa työelämän ympäristöissä. Lisäksi he olivat kanssamme myös sitä mieltä, että osa näytöistä kannattaa tarvittaessa tehdä ammattiopistollamme. Olimme erittäin tyytyväisiä, että yhteistyömme sujui todella hyvin myös toisen uuden yrittäjän kanssa, joka ei ollut aikaisemmin osallistunut näyttöjen arviointiin omassa yrityksessään. Hyvin järjestetyllä koulutustilaisuudella ja perehdytyksellä oli varmasti positiivinen vaikutus saavutettuihin tuloksiin.

Pystyimme antamaan opettajien kesken hyvin palautetta toisillemme. Saimme myös opiskelijoiltamme kannustavaa palautetta heille järjestetyistä koulutus- ja perehdyttämistilaisuuksista. Opiskelijat odottivat myös innolla tulevia näyttöjä sekä arviointitilaisuuksia. Lukuvuosisuunnitelmasta ja näyttöjen kehittämi-

sestä ja siihen liittyvästä perehdytyksestä oli luontevaa alkaa jo suunnittelemaan seuraavaa vaihetta, eli näyttöjen toteuttamisia sekä tiimityöskentelyn kehittämistä pariopettajuuden suuntaan.

Ensimmäisen syklin aikana ryhdin tutustumaan kehittämiseen, tiimityöskentelyyn, reflektointiin sekä verkkopedagogiikan kirjallisuuteen. Tavoitteeni oli tutustua kyseisten aiheiden teorioihin ja laajentaa käytännön osaamistani tutkimuksista saaduilla tiedoilla.

3.3.4 Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli kaksi

Toisen kehittämiskohteen tavoitteena oli lyödä lukkoon keväällä pidettävien näyttöjen ajankohdat sekä niiden päätteeksi pidettävien arviointikokousten ajankohdat. Jouduimme tekemään näytöille kaksi eri suunnitelmaa ja aikataulua, koska opiskelijoillemme noudatettiin kahta eri opetussuunnitelmaa ja arviointikriteerejä. Lisäksi jouduimme tekemään aloittavan luokan osalta aikataulun muutoksia alkuperäiseen syksyllä tekemäämme alkuperäiseen suunnitelmaamme nähden. Päätöksemme perustui opiskelijoiden oppimisen etenemiseen ja tutkinnonperusteiden tavoitteisiin. Toisena tavoitteena kehittämiskohteellemme oli tiimityöskentelyn ja pariopettajuuden lisääminen ja kehittäminen. Kolmantena tavoitteenamme oli lukuvuosisuunnitelman jatkamista sekä verkkopedagogiikan käytön laajentamista uuden opetusvideon toteuttamisen osalta.

Opettajien havainnot opetukseen ja kehittämiseen liittyen

Tiimityöskentely ja reflektio opettajien kanssa nosti esille näkemyksemme, että voimme toteuttaa näytöt jatkavalle luokalle alustavan suunnitelmamme mukaisesti, jolloin näytöt jakaantuvat kahdelle viikolle. Tuona aikana opiskelijat tekevät opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti monipuolisia palvelukokonaisuuksia asiakkaille, mitkä sekä työelämän edustaja että opettajat arvioivat. Vahvistimme näyttöjen päivämäärät lopullisesti. Lisäksi sovimme arviointikokouksen päivämäärän, mihin tulevat osallistumaan näyttöjä arviointu parturi-kampaaja-alan yrittäjä sekä tutkintovastaavan ominaisuudessa Pasi

Lensu. Arvioinnin yhteenvedon jälkeen jokaiselle opiskelijalle järjestetään henkilökohtainen palaute- ja arviointipalaveri, missä opiskelijoille on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa omaan arviointiinsa. Näiden kaksi viikkoa kestäneiden näyttöjen jälkeen voimme kirjoittaa jatkavan luokan opiskelijamme tutkintotodistukset heidän valmistumisen johdosta.

Keskusteltuamme opettajien kanssa aloittavan luokan oppimisen etenemisestä heidän ensimmäisen lukuvuoden osalta tulimme siihen johtopäätöksen, että aiomme pitää näyttöjä vähemmän, kuin mitä olimme syksyllä tekevämmässä alustavassa suunnitelmassa arvioineet tekevämme. Olimme ottaneet käyttöömme lukuvuoden alussa täysin uuden valtakunnallisen hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon tutkinnonperusteet. Ammattiopistomme tarjosi opiskelijoillemme kampaajatyön osaamisalan opintoja, joiden mukaan toteutimme opetusta ja niihin liittyviä näyttöjä. Alustavan suunnitelmamme mukaan opiskelijamme tekevät keväällä näytöt hiusten ja hiuspohjan hoitopalveluiden tutkinnonosasta. Näiltä osin olimme kollegiaalisesti yhtä mieltä siitä, että opiskelijat olivat saavuttaneet tutkinnon perusteiden tavoitteet ja näytöt voitiin toteuttaa keväällä.

Vastaavasti jouduimme toteamaan kollegiaalisesti, että alustava näyttöjen suunnitelmamme ei tule toteutumaan kaikkien opiskelijoiden osalta kampaajapalveluiden tutkinnonosan kohdalta, koska kaikki opiskelijat eivät olleet vielä tavoittaneet tutkinnonperusteiden tavoitteita hiustenleikkausten osalta. Päädyimme suosittelemaan opiskelijoillemme, että suurin osa heistä siirtää tämän näytön toteuttamisen seuraavalle lukuvuodelle, jolloin heillä on riittävästi aikaa harjoitella lisää ja kartuttaa osaamistaan, jolloin heillä on parhaat mahdollisuudet toteuttaa näytöt mahdollisimman laadukkaasti. Valtaosa opiskelijoista noudatti neuvoamme ja siirsi näytöt näiltä osin ensi vuodelle. Kaksi opiskelijaa halusi tehdä näytöt tänä keväänä ja heillä luonnollisesti oli siihen oikeus. Sovimme että toinen opiskelija tekee näytöt kokonaan koulumme parturi-kampaamosalissa ja toinen vastaavasti tekee osan näytöistä parturi-kampaajalan yrityksessä ja osan koulullamme.

Olimme pitäneet opiskelijoillemme pitkin lukuvuotta näyttöinfoja, missä selvitimme näyttöjen rakenteen, sisällön, työkokonaisuuden ja arviointikriteerit.

Näyttöjen lähestyessä pidimme infotilaisuuksia entistä tiheämmin. Tässä vaiheessa pidimme vielä ylimääräisen ohjausinfon niille kahdelle opiskelijalle, jotka tulevat tekemään näytöt myös kampaajapalveluiden tutkinnonosasta.

Koulutuspäällikkömme oli saanut kehitettyä työaikasuunnitelmiamme sekä lukujärjestyksiämme siten, että olimme pystyneet pitkästä ajasta toteuttamaan pariopettajuutta, vaikka opettajien määrä tällä hetkellä oli alhaisin koko oman historiamme aikana. Olimme saaneet aikaiseksi hyviä tuloksia, sillä laadukas ja monipuolinen opettajuus vaatii kollegiaalisuutta pystyäkseen laadukkaisiin lopputuloksiin. Loppukevään suunnitelmat näyttivät tältä osin valoisilta, sillä olimme saaneet tehtyä pariopettajuudelle jatkoa kevään ajaksi ja jopa siten, että opettajuuteen osallistuu myös parturi-kampaaja-alan yrittäjä näyttöjen arvioijan ominaisuudessa.

Keskustelimme kollegiaalisesti verkkopedagogiikan kehittymisestä ja olimme yksimielisiä, että olin saanut tehtyä Moodleen hyvin lukuvuoden alusta asti pidettyjen kurssien verkkokurssit. Luonnollisesti niitä täydennettiin jatkuvasti, mutta nyt Moodleessa oli hyvät perustiedot ja lisäksi niitä oltiin saatu rikastettua hyvin tekemilläni opetusvideoilla. Lisäksi olimme saaneet tehtyä valmiiksi kauan kaipaamamme hiustenleikkausten opetusvideon, minkä olimme ottaneet välittömästi käyttöön verkko-opetuksessamme. Tavoitteenamme oli tuottaa Moodleen uuden tutkinnonperusteiden mukaiset sisällöt tulevien näyttöjen osalta, jolloin opiskelijat voivat ladata Moodleen talteen kaikki näytöissä tarvitsemansa ja toteuttamansa näyttöjen työsuunnitelmat, arviointilomakkeet sekä opiskelijoiden malleistaan ottamat kuvat ennen ja jälkeen asiakkaille tehtyjen palvelukokonaisuuksien.

Omat havaintoni ja oppiminen kehittämistehtävään liittyen

Omalta osaltani huomasin, kuinka äärimmäisen tärkeää on päästä säännöllisin välein istumaan kollegoiden kanssa saman pöydän ääreen ja ottaa aina tarkastelukohteeksi yksi asia kerrallaan. Jos käsiteltäviä asioita on liian paljon, niin silloin ei välttämättä ennätetä käsitellä kaikki asioita riittävän laadukkaasti. Kahden opetussuunnitelman käyttäminen yhtäaikaisesti vaatii opettajilta ja henkilöstöltä rautaista ammattitaitoa. Minun toinen parturi-kampaaja-alan

opettajakollegani on ollut itse parturi-kampaaja-alan näyttöjen tutkintovastavaana, jolloin hänellä on ollut vastuu näyttöjen organisoinnista. Tämä tilanne vaikutti siihen, että hänellä on rautainen ammattitaito suunnitella, toteuttaa ja arvioida näyttöjä. Lisäksi hän osasi ottaa erinomaisesti huomioon työyhteisömme. Myös koulunkäynninohjaajamme sekä parturi-kampaaja-alan yrittäjämme ovat olleet toteuttamassa näyttöjä useiden vuosien ajan, joten heidänkin osaltaan niin työskentely kuin reflektointikin sujui erittäin hienosti. Koin että olin tasavertainen työyhteisön jäsen ja että vastaavasti otin myös itse kaikki kollegani tasavertaisesti huomioon tiimityöskentelyssämme.

Opettajien sekä koulutuspäällikkömme osalta yhteistyömme sujui erinomaisesti. Kuuntelimme toistemme näkemyksiä avoimesti ja teimme toimintaamme tarvittavia muutoksia, jos ja kun siihen oli tarvetta. Tällaisissa tilanteissa työyhteisöni oli mielestäni hyvin joustava ja ripeä. Tartuimme nopeasti huomamiimme muutoskohteisiin, sillä käytäntö on osoittanut vuosien varrella sen, että aika kuluu lukuvuoden aikana niin nopeasti, että muutokset kannattaa tehdä suunnitelmiin välittömästi, kun ne huomataan kollegiaalisesti.

Verkkopedagogiikan osalta olin todella innoissani, sillä sain kehitettyä sitä jatkuvasti lukuvuoden edetessä. Olin saanut hyvää palautetta niin opiskelijoiltamme kuin kollegoiltaanikin. Koin tämän erittäin motivoivaksi. Lisäksi olin hyvin tyytyväinen siihen, että olin saanut valmiiksi ja käyttöömme uuden opetusvideon, koska sen toteuttaminen on aina iso urakka.

3.3.5 Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli kolme

Kolmannen kehittämiskohteen tavoitteena oli laajentaa tiimityöskentelyä, ottamalla yritykset entistä voimakkaammin mukaan yhteistyöhömmme, kun suunnitelimme yhteisiä teemapäiviä paikallisten yritysten kanssa. Olimme sopineet ajankohdat, jolloin menimme paikallisiin palvelutaloihin tekemään vanhuksille parturi-kampaaja-alan sekä kosmetologien palveluja. Lisäksi suunnitelimme osallistumisestamme Savonlinnassa hotelli Seurahuoneessa pidettävään hyvinvointi- ja kauneusalan messuun, mihin osallistui osastomme opiskelijoiden ja opettajien lisäksi myös talousalueemme parturi-kampaaja-alan sekä kosmetologialan yrityksiä.

Toisena tavoitteenamme oli toteuttaa yhteisopettajuutta kolmen ihmisen voimin. Päätimme jakaa opiskelijat kahteen ryhmään minun ja opettajakollegani kanssa, jolloin toinen opettajista keskittyisi ohjaamaan opiskelijoita, joilla oppiminen etenee normaalisti. Toinen opettaja vastaavasti keskittyisi ohjaamaan opiskelijoita, joilla oppiminen on edennyt joiltakin osin tavoitteita hitaammin. Samaan aikaan myös koulunkäynninohjaajamme ohjaisi erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita.

Kolmantena tavoitteena oli ottaa osastollamme käyttöömme uusi digitaalinen ajanvarausjärjestelmämme. Tätä ennen meillä oli ollut käytössä perinteinen manuaalinen ajanvarausjärjestelmä.

Opettajien havainnot opetukseen ja kehittämiseen liittyen

Tiimimme jäsenet kokivat onnistuneensa yhteistyön lisäämisessä yritysten ja palvelutalojen kesken. Olimme onnistuneet rajaamaan ja sopimaan hyvissä ajoin, että miten monen yhteistyökumppanin kanssa ennätämme tehdä yhteistyötä lukuvuoden aikana. Aiempina vuosina ulkopuolisilta yhteistyökumppaneiltamme tuli meille niin paljon yhteistyöpyyntöjä, että toisinaan olimme haallineet yhteistyökuvioita liikaa, jolloin lopputuloksista ei tullut niin hyviä kuin olimme toivoneet.

Palvelutalot ovat olleet jo vuosikymmenten ajan yhteistyökumppaneitamme ja nyt olimme keskittyneet siihen, että teemme yhteistyötä mahdollisimman monen palvelutalon kanssa. Nyt tämä kyseisen palvelutalon kanssa toteutettu päivä onnistui erittäin hyvin, jolloin kaikki osapuolet olivat tyytyväisiä ja tiimityöskentelymme toimi hyvin, kun tehtävät ja vastuut oli jaettu sekä suunniteltu hyvissä ajoin.

Tiimimme jäsenet olivat sitä mieltä, että hotelli Seurahuoneella pidetty hyvinvointi- ja kauneusalan messut olivat menestys. Olimme päättäneet ennakkoon messuille osallistuvien opiskelijoiden sekä henkilökunnan määrän. Itse messuilla opiskelijat sekä henkilökunta tavoittivat suuren määrän messuvieraita. Lisäksi he pääsivät verkostoitumaan messuilla oleviin yrityksiin, mikä mahdollisti tulevaisuudessa entistä monipuolisemman yhteistyön ammattiopistomme kanssa.

Opettajakollegani sekä koulunkäynninohjaajamme kokivat kolmen hengen yhteisopettajuuden toimineen erittäin hyvin. Kolme eri opetusryhmää mahdollisti opiskelijoillemme huomattavasti yksilöllisemmän väylän edetä opinnoissaan kuin, että kaikki opiskelijat olisivat olleet yhdessä ja samassa ryhmässä.

Ensivaikutelmamme digitaalisen ajanvarausjärjestelmän käyttöönotosta oli tiimimme jäseniltä myönteinen. Kollegat olivat erittäin tyytyväisiä siihen muutokseen, että nyt asiakkaalle aikaa varatessa, kaikille opiskelijoille saatiin varattua riittävästi aikaa työn tekemiseen. Aiemmin manuaalisessa ajanvarausjärjestelmässämme tuli toisinaan tilanteita, että asiakkaalle tehtävän työhön oli vahingossa varattu liian lyhyt aika, jolloin loppupäivän ajanvaraukset menivät sekaisin. Nyt tämä ongelma saatiin poistettua kerralla. Ohjelman käyttöönotto tulisi viemään vielä aikaa jonkin verran, mutta henkilöstö oli yllättynyt, miten vaivattomasti alku oli lähtenyt liikenteeseen.

Omat havaintoni ja oppiminen kehittämistehtävään liittyen

Omalta osaltani huomasin, kuinka suuri merkitys hyvällä suunnittelulla ja johtamisella on hyvän tiimityöskentelyn onnistumiselle. Koulutuspäällikkömme oli valmistautunut tiimikokouksiimme huolellisesti ja oli jo ennakkoon miettinyt, että mihin tilaisuuteen kukin henkilöstön jäsen osallistuisi. Tällöin tiimikokous sujui jouhevasti ja pääsimme asioissa hyvin eteenpäin. Omaan tilaisuuteen osallistuminen oli miellyttävää, kun tiesi ettei kaikkien tarvinnut osallistua kaikkiin tapahtumiin. Toisaalta tiimimme jäsenten resurssit olivat jo niin tarkkaan suunniteltu, että oli järkevää osallistua vain tarkkaan harkittuihin yhteistyöprojekteihin koulumme ulkopuolella.

Kolmen hengen yhteisopettajuuden koin erittäin hyväksi opetusmuodoksi. Vaikka olimme kahdessa erillisessä työsalissa, niin pystyimme käymään kollegoiden kanssa työpäivän aikana hyviä keskusteluja siitä, miten opetus etenee ja miten se toimii tiimimme kannalta. Koin että tällaisina päivinä pääsin eteneämään omassa opetuksessani samaan aikaan paljon pidemmälle sekä syvemmälle, kun opetettava ryhmä eteni keskenään lähellä toistensa tasoa. Nyt minulla oli mahdollisuus ohjata opiskelijoita huomattavasti perusteellisemmin ja pidemmän aikaa, kun opetusryhmä oli pienempi kuin normaalisti.

Digitaalisen ajanvarausohjelman käytössä pääsin mielestäni kohtuulliselle tasolle ensi alkuun, mutta koin selkeästi, että minulta menee monta viikkoa tai jopa kuukautta, ennen kuin pystyn käyttämään ohjelmaa monipuolisesti. Alkuun osasin tehdä ohjelmaan ajanvarauksia ja poistamaan niitä, mutta esimerkiksi ajanvarauspäivien lisäämistä ohjelmaan en osannut tehdä itsenäisesti. Koin tämän harmilliseksi ja jopa turhauttavaksi, sillä jouduin usein pyytämään apua kollegaltani. Heti alkuun huomasin, kuinka monipuoliset mahdollisuudet tällä ajanvarausjärjestelmällä on, koska opiskelijat pääsivät kirjautumaan ohjelmaan esimerkiksi mobiilisti, jolloin he pystyivät lisäämään asiakkailleen ajanvarauksia. Tällaisesta mahdollisuudesta en osannut edes unelmoida, kun käytössämme oli manuaalinen ajanvarausohjelma. Nyt minun pitäisi vain antaa itselleni riittävästi aikaa ohjelman monipuoliseen harjoitteluun.

3.3.6 Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli neljä

Neljännän kehittämiskohteen tavoitteena oli kehittää tiimityöskentelytaitojamme sekä verkkopedagogiikkaa seuraavien kahden viikon aikana, jolloin pidimme kahdelle eri luokalle näyttökoeviikot. Ensimmäisen viikon aikana pidimme näytöt valmistuvalle luokalle. Opiskelijat tekivät useita eri näyttöjä asiakkaille viikon jokaisena päivänä. Näyttöjen arviointiin osallistuivat kaikki tiimimme parturi-kampaaja-alan opettajat, kukin erillisinä päivinä, sekä lisäksi yksi parturi-kampaaja-alan yrittäjä. Osa opiskelijoista oli tehnyt näyttöjä ennen tätä viikkoa parturi-kampaaja-alan yrityksissä, joten tiimimme tuli tarkasti suunnitella ja huomioida, että montako näyttöä kukin opiskelija tekee koululamme. Näyttöviikon viimeisenä päivänä eli perjantaina pidimme opiskelijoille arviointi- ja palautekokouksen, missä arvioijat tekivät arviointien yhteenvedon ja muodostivat opiskelijoille arvosanat. Hyödynsimme verkkopedagogiikkaa Moodlen avulla, minne olimme tehneet oman kansion opiskelijoiden näyttöille, mistä saimme katsottua kaikki näyttöihin liittyvät dokumentit arviointimme tueksi. Opiskelijat pääsivät myös yksitellen osallistumaan oman toimintansa arviointiin. Arviointikokoukseen osallistuivat parturi-kampaaja-alan yrittäjä sekä Pasi Lensu tutkintovastaavan ominaisuudessa.

Toisen viikon aikana pidimme näytöt ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Kaikki opiskelijat tekivät näytöt Hiusten ja hiuspohjan hoitopalveluiden tutkinnon-osasta. Lisäksi kaksi opiskelijaa tekivät näytöt naisten hiustenleikkauksista, jotka kuuluivat Kampaajapalveluiden tutkinnonosaan. Opiskelijoiden näyttöjen arviointiin osallistuivat kaikki tiimimme parturi-kampaaja-alan opettajat, kukin erillisinä päivinä ja lisäksi yksi parturi-kampaaja-alan yrittäjä. Osa opiskelijoista oli tehnyt osan työkokonaisuuksista ennen tätä viikkoa parturi-kampaaja-alan yrityksissä, joten tiimimme tuli tarkasti suunnitella ja huomioida, kuinka monta työkokonaisuutta kukin opiskelija tekee koulullamme. Näyttöviikon viimeisenä päivänä eli perjantaina pidimme opiskelijoillemme samanlaisen arviointi- ja palautekokouksen, kuin edelliselläkin viikolla, jolloin arvioijat tekivät arviointien yhteenvedon ja muodostivat opiskelijoille arvosanat.

Opettajien havainnot opetukseen ja kehittämiseen liittyen

Tiimimme jäsenet sekä parturi-kampaaja-alan yrittäjä kokivat onnistuneensa näyttöviikkojen suunnittelussa ja toteutuksessa hyvin varsinkin ensimmäisen viikon osalta. Tiimityöskentely oli toiminut saumattomasti ja saimme kehitettyä hyvin yhteisiä arviointimenetelmiä sekä arvioinnin arkistoinnin välineitä arviointien dokumentoinnille varsinkin valmistuvan luokan osalta. Kyseiselle luokalle olimme tehneet jo edellisenä vuotena Moodleen valmiiksi oman kansion, minne opiskelijat palauttivat henkilökohtaisesti kaikki arviointiin liittyvät dokumentit työkokonaisuuksien asiakasanalyseistä, valokuvista aina arviointilomakkeisiin asti. Lisäksi tiimimme jäsenet kokivat, että oli erittäin hyvä ratkaisu jakaa näytöt kahdelle eri viikoille, koska käytössämme oli kaksi eri opetussuunnitelmaa sekä arviointikriteeriä, jolloin arvioijat pystyivät keskittymään paremmin arviointiin. Tällöin vältyttiin turhilta sekaannuksilta.

Tiimimme mielestä myös toisen viikon näytöt osallistuivat muilta osin hyvin, mutta verkkopedagogiikan osalta jäi parannettavan varaa. Emme olleet ennätäneet tehdä aloittavalle luokalle samanlaista kansiota Moodleen kuin valmistuvalle luokalle. Tässä tapauksessa kaikki opiskelijoiden näyttöihin liittyvät dokumentit arkistoiitiin perinteisesti mappeihin. Olimme käyttäneet tätä menetelmää arkistoinnissa aina, mutta olimme huomanneet, että digitaalinen arkistointi nopeutti arviointityötä todella paljon. Päätimme panostaa tulevalle luvuudelle ja seuraaviin näyttöihin siten, että saamme tehtyä Moodleen kansion

näytöille myös jatkavalle luokalle, minkä jälkeen opiskelija voivat siirtää sinne myös kaikki dokumenttinsa perinteisistä mapeista. Lisäksi päätimme, että tulemme aina pitämään myös mapit meidän vara-arkistona, jos esimerkiksi Moodlesta pääsisi häviämään näyttöjen kansio, niin silloin meillä on aina myös paperiversiot dokumenteistamme.

Omat havaintoni ja oppiminen kehittämistehtävään liittyen

Omalta osaltani huomasin, kuinka suuri merkitys hyvillä suhteilla yrityselämän edustajiin on näyttöjen laadukkaan toteuttamisen kannalta. Yrittäjä joutuu uhraamaan paljon omaa aikaansa, kun hän perehtyy opetussuunnitelmiin ja arviointikriteereihin. Eli varsinainen opiskelijoiden työkokonaisuuksien arviointi on vasta osa koko projektia, mihin he osallistuvat. Onneksi olemme onnistuneet luomaan hyviä kontakteja ammattiopistoomme. Osaltaan tähän varmasti vaikuttaa se, että meillä on pitkä työura jo opettajina ja valtaosa parturi-kampaaja-alan yrittäjistä on jo meidän omia opiskelijoitamme, jotka ovat nyt itse yrittäjiä. Toisekseen oli erittäin tyytyväinen, kuinka suurella antaumuksella opettajakollegani sitoutuivat näyttöjen toteuttamiseen. Näyttöviikoilla jokainen joutuu venymään todella pitkälle ja työpäivät venyvät paljon pidemmiksi kuin niiden normaalisti tulisi olla. Tästäkin huolimatta kaikki puhalsivat hienosti yhteiseen hiileen ja saimme tehtyä näyttöviikot hienosti. Tämä ei olisi mahdollista ilman toisiaan aidosti arvostavia tiimin jäseniä.

Verkkopedagogiikan osalta en ollut tyytyväinen omaan toimintaani ja saavutukseeni jatkavan luokan osalta. Minun olisi pitänyt saada tehtyä Moodleen kansio aloittavalle luokalle näyttöjen dokumenttien arkistointia varten. Tässä tilanteessa oma rajallisuuteni tuli vastaan, mutta siitäkin huolimatta olin harmissani, että tämä osa-alue jäi puuttumaan näytöistämme. Koin että käytössäni ollut aika ei tällä kertaa valitettavasti riittänyt kaikkien töiden tekemiseen. Asetin itselleni tavoitteeksi, että saamme tehtyä opiskelijoillemme Moodleen kansion tulevalle lukuvuodelle, kun seuraavat näytöt tulevat ajankohteisiksi.

3.3.7 Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli viisi

Viides kehittämiskohde oli ajankohtana, jolloin lukuvuotta oli jäljellä enää kaksi viikkoa. Tiimimme tavoite oli tarkastella toimintaamme koko lukuvuoden osalta

ja lisäksi keskustella kollegiaalisesti loppuarvioinneista. Sellaisten kurssien ja tutkinnonosien osalta, mitkä opettajat olivat opettaneet itsenäisesti, tekivät opettajat opiskelijoiden arvioinnit itsenäisesti. Vastaavasti yhteisarviointi toteutettiin kollegiaalisesti kaikkien niiden tiimin jäsenten kesken, jotka olivat osallistuneet tiettyjen kurssien opetukseen yhdessä toisten opettajien kanssa. Muodostimme opiskelijoillemme arviointeja joko tutkinnonosien osista eli pienemmistä kursseista, tai vastaavasti muodostimme opiskelijoille arvosanat tutkinnonosista, joista muodostui opiskelijoille heidän lopullinen arvosanansa heidän tutkintotodistuksiinsa. Tämä vaihe lukuvuotta oli aina hyvin kiireinen, sillä aikataulu arviointeja sekä kevätjuhlaa ajatellen oli tiukka, koska kaikille valmistuville opiskelijoille tuli antaa lopulliset arvosanat juuri kaksi viikkoa ennen kevätjuhlaa. Käytäntö oli vuosien varrella osoittanut, että lopullisten arviointien tekeminen tuli olla mahdollisimman myöhään keväällä.

Tarkastelimme lukuvuoden aikana tiimipäällikkömme, opettajien sekä koulunkäynninavustajamme kanssa tiimimme suunnittelemaa tulevan lukuvuoden lukuvuosisuunnitelmaa. Tämä oli tärkeä vaihe kaikille tiimimme jäsenille, koska tällöin meille varmistui ne opettavat kurssit ja tutkinnonosat, mitä tulemme opettamaan tulevana lukuvuotena. Tämä mahdollisti kursien suunnittelun ja opetusmateriaalin valmistamisen sekä verkkomateriaalien työstämisen myös kesän aikana. Samalla saimme tehtyä tiiminä yhteisen tarkastamisen koko lukuvuosisuunnitelmaan. Se oli erittäin tärkeää, sillä lukuvuosisuunnitelma muodostuu hyvin monesta osa-alueesta, missä yksikin pieni muutos vaikuttaa helposti koko kokonaisuuteen. Lisäksi suunnittelimme jatkavalle luokalle sekä lukuvuoden alussa aloittavalle uudelle luokallemme molempien luokkien näyttöjen sekä arviointien alustavat ajankohdat.

Tarkastelimme tiimikokouksessamme koko tiimimme toimintaa kuluneen lukuvuoden osalta. Tarkastelimme toimintaamme tiiminä, missä oli parturi-kampaaja-alan, kosmetologien sekä hierojien koko henkilökunta. Lisäksi tarkastelimme toimintaamme omien ammattialojen lähitiimien osalta. Keskustelimme kokemuksistamme, miten koimme lukuvuoden työskentelyn edenneen. Missä olimme onnistuneet ja mitkä asiat vastaavasti koimme haasteellisiksi tai koimme, että emme olleet onnistuneet? Mietimme yhteisesti, että miten voimme kehittää toimintaamme tulevan alkuvuotena, että pääsemme entistä parempiin tuloksiin? Lisäksi keskustelimme kokemuksistamme yrityselämän

kanssa tehdystä yhteistyöstä sekä vastaavasti yrittäjiltä saamastamme palautteesta ammattiopistomme yhteistyötä kohtaan.

Lukuvuoden viimeisellä viikolla teimme kaikkien luokkiemme kanssa yritysvierailuja talousalueemme yrityksiin. Tutustuimme erikokoisiin parturi-kampaamoalan yrityksiin sekä paikkakunnallamme olevaan parturi-kampaaja-alan maa-hantuontirytykseen. Olimme sopineet ennakkoon yrittäjien kanssa vierailuajankohdat, jollin menimme yrityksiin kaikkien opiskelijoiden sekä henkilökunnan kanssa yhtä aikaa.

Opettajien havainnot opetukseen ja kehittämiseen liittyen

Tiimimme jäsenet kokivat, että tiimikokouksia oli ollut lukuvuoden aikana sopiva määrä. Lisäksi niitä oltiin pystytty joko lisäämään tai vähentämään joustavasti kulloisenkin ajankohdan ja tarpeen mukaan. Tiimipäällikkömme oli valmistellut kokoukset hyvin, jolloin niiden aikana saatiin käytyä läpi tehokkaasti paljon erilaisia asioita. Tiimimme jäsenet kokivat, että lukuvuosi oli edennyt hyvin, vaikka lukuvuosi oli haasteellinen, koska käytössämme oli kaksi erilaista opetussuunnitelmaa. Tässä haasteessa tiimiämme oli auttanut ehdottomasti se, että kaikilla opettajilla oli jo pitkä kokemus opettajan työstä ja erilaisista opetussuunnitelmista ja niiden käyttöönotoista. Näyttöjen suunnittelut, toteutukset ja arvioinnit olivat edenneet hyvin ja yhteistyö yrittäjien kanssa oli sujunut mallikkaasti.

Parturi-kampaaja-alan opettajat kokivat kuluneen lukuvuoden poikkeuksellisen haasteelliseksi, koska heitä oli tämän lukuvuoden aikana niin vähän, että he joutuivat työskentelemään pääsääntöisesti erillisinä päivinä, jolloin he näkivät toisiaan opetusympäristöissä todella harvoin. Aiempina lukuvuosina jokaisena koulupäivänä opetuksessa oli aina ollut vähintään toinen parturi-kampaaja-alan opettaja, jolloin kollegiaalisuutta ja vuorovaikutusta oli jatkuvasti. Onneksi tähän tilanteeseen tiimipäällikkömme oli saamassa muutosta tulevalle lukuvuodelle, jolloin meillä tulisi olemaan enemmän sellaisia opetuspäiviä, jolloin koululla on yhtä aikaa kaksi parturi-kampaaja-alan opettajaa.

Koko tiimimme jäsenet olivat tyytyväisiä lukuvuosisuunnitelmiimme. Olimme saaneet sijoitettua siihen hyvin ammatilliset opintokokonaisuutemme, mutta

haasteena oli yhteisten aineiden opintojen sijoittuminen lukuvuoden aikana. Yhteisten aineiden ajankohdat lukuvuosisuunnitelmiin tuli erittäin myöhään, tai niiden ajankohdasta ei ollut vielä edes tieto, kun lukuvuosisuunnitelmia alettiin suunnittelemaan ammattialoittain. Tämä koettiin suureksi ongelmaksi, koska tekemämme suunnitelmat tulisivat muuttumaan automaattisesti sen jälkeen, kun yhteisten aineiden sijoittelut lukuvuosisuunnitelmiin ilmoitettaisiin koulun ylimmältä johdolta. Lisäksi tiimipäälliköt ja tiimin jäsenet saivat tietään tulevan lukuvuoden koulupäivät vasta sen jälkeen, kun lukuvuosisuunnitelmien suunnittelut oli aloitettu ja tämä tulisi luonnollisesti vaikuttamaan tehtyihin suunnitelmiin.

Tiimimme jäsenet kokivat, että olimme saaneet yrittäjiltä hyvää palautetta yhteistyöstämme yritysten kanssa. Olimme saaneet yrityksille opiskelijoita harjoittelujaksoille lähes aina, kun yrityksillä oli siihen tarvetta. Tosin tässä oli vielä parannettavan varaa, sillä joitakin kertoja lukuvuoden aikana emme pystyneet täyttämään yrittäjien toiveita. Lisäksi kollegamme olivat tyytyväisiä erilaisiin yritysten kanssa tehtyihin yhteistyöprojekteihin, kuten hotelli Seurahuoneella toteutetut hyvinvointimessut sekä erilaisiin yritysvierailuihin. Opettajat olivat erittäin tyytyväisiä yritysten kanssa tehtyyn yhteistyöhön näyttöjen järjestämisissä ja arvioinneissa.

Omat havaintoni ja oppiminen kehittämistehtävään liittyen

Omalta osaltani huomasin edelleen, miten suuri merkitys on aidoilla kohtaamisilla koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kesken. Tehdessämme yritysvierailuja, pääsivät yrittäjät sekä opiskelijamme aitoon ja välittömään vuorovaikutukseen, mikä madalsi opiskelijoiden kynnystä hakea itselleen harjoittelu- paikkoja parturi-kampaaja-alan yrityksistä. Samalla myös yrittäjät pääsivät näkemään ja keskustelemaan opiskelijoiden kanssa kasvoittain, jolloin he saivat jo tässä vaiheessa muodostettua alustavan näkemyksen heille mahdollisesti harjoitteluun tulevista opiskelijoista. Lisäksi tällaiset vierailut olivat yrityksille erinomaisia tilaisuuksia markkinoida omaa toimintaansa ja siten mahdollistaa itselleen tulevaisuudessa haluamansa työvoiman saannin. Luonnollisesti tällaiset tilaisuudet olivat myös erittäin hyviä tilaisuuksia myös minulle itselleni, sillä samalla kun tapasin itselleni ennestään tuttuja kollegoita, niin lähes jokai-

nen kerta tapasin myös uusia tuttavuuksia. Huomasin, että näitä yritysvierailuja pitäisi tehdä huomattavasti useammin lukuvuoden aikana. Päättinkin että tulevana lukuvuotena menemme opiskelijoidemme kanssa yritysvierailuille kolme kertaa lukuvuoden aikana.

Tämän kehittämistehtävän aikana minulle kirkastui entisestään hyvien suhteiden merkitys niin kollegoiden kuin yrittäjienkin kesken. Tässä vaiheessa kaikki kulminoitui näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Ilman erittäin hyviä suhteita parturi-kampaaja-alan yrittäjiin sekä oman alan kollegoihin, näin hyvin toteutettujen näyttöjen toteuttaminen ei olisi mahdollista. Uskon että tähän tilanteeseen pääseminen vaatii aitoa halua auttaa lähimmäistä ja kollegaa, mikä osaltaan tekee koko tiimistä ja työyhteisöstä hyvinvoivan.

Henkilökohtaisesti koin koko lukuvuoden aikana voimakasta ammatillista yksinäisyyttä. Olin tottunut koko 27 vuotisen opettajan työurani aikana työskentelemään siten, että minulla oli päivittäin työkaverinani vähintään yksi parturi-kampaaja-alan opettaja. Vaikka opetimme eri luokkatiloissa, niin silti meillä oli mahdollisuus vaihtaa kollegiaalisia näkemyksiä ja mielipiteitä monta kertaa työpäivän aikana. Nyt olimme siinä tilanteessa, että koko lukuvuoden aikana minulla oli ollut ainoastaan muutamia päiviä, jolloin olimme yhtä aikaa opettamassa parturi-kampaaja-alan opettajakollegani kanssa. Yritimme minimoida tätä kollegiaalisuuden puutetta, pitämällä yhteyttä kollegaani erilaisilla sähköisillä yhteydenpitovälineillä ja -menetelmillä. Näistä menetelmistä oli luonnollisesti hieman apua, mutta minulle ne eivät koskaan pystyneet korvaamaan aitoa ja kahdenkeskistä vuorovaikutusta omassa työyhteisössäni. Lukuvuoden lopussa tilannetta helpotti osaltani tieto siitä, että tulevana lukuvuotena saamme lisättyä yhteisiä opetuspäiviä. Jolloin kollegiaalisuus tulee lisääntymään parempaan suuntaan.

Henkilökohtaisesti oli erittäin iloinen siitä, että koko tiimimme jäsenet olimme lähentyneet toisiamme aivan uudella tavalla työajan ulkopuolella. Aiemmin emme olleet pitäneet oikeastaan minkäänlaista yhteyttä työajan ulkopuolella kollegoihimme, mutta nyt tilanne oli aivan toinen. Olimme muodostaneet tiimillemme oman WhatsUp-ryhmän, missä jaoimme keskenämme niin työ- kuin vapaa-ajankin asioitamme. Lisäksi kokoonnuimme monta kertaa vuodessa

työajan ulkopuolella yhteisiin illanistujaisiin. Nämä tilaisuudet loivat läheisyyttä kollegoihin ja opin itse tuntemaan työkavereitani aivan uudella tavalla.

Aktivoitumiseeni tiimimme toimintaan myös vapaa-ajalla on vaikuttanut selkeästi kaksi asiaa. Aiemmin työyhteisössäni oli kollega, jonka toiminta tulehdutti koko tiimimme toiminnan - tai ainakin minun toimintani - minkä vuoksi en halunnut olla missään tekemisissä kollegoihini työajan ulkopuolella. Toinen vastaavasti positiivinen tekijä on meidän nykyinen tiimipäällikkömme. Hän on saanut luotua tiimiimme hyvän ja positiivisen hengen. Olin itse aikoinaan monta vuotta lähiesimiehenä, mutta silloin minulle ei tullut edes mieleen yrittää tiimimme kanssa joitain yhteisiä tapaamisia työajan ulkopuolella. Silloin keskityimme tekemään ainoastaan päivittäiset työmme työajalla. Työyhteisössämmme oli silloin suuria ongelmia, mitkä onneksi saatiin viimein ratkaistua ja koen, että uuden tiimipäällikön myötä pystyn toimimaan paljon vapaammin työyhteisössäni, jolloin pystyn nauttimaan aivan toisella tavalla itse opettajan työstäni ja koko työyhteisöstäni.

3.3.8 Kehittämistyöskentelyn eteneminen – sykli kuusi

Kuudes kehittämiskohde oli ajankohtana, jolloin uusi lukuvuosi oli alkanut kesälomien jälkeen. Tiimimme ensimmäinen tavoite oli tarkastaa lukuvuosisuunnitelmamme ja tehdä suunnitelmat alkavien kurssien opetusjärjestelyistä. Tämä oli tärkeää sen takia, että kaikki opettajat tiesivät mitä kukin opettaja opettaa. Tällöin saimme varmistettua, ettei opetukseen tule päällekkäisyyksiä, vaan opetus etenee jouhevasti riippumatta siitä, kuka opettaja opettaa missäkin vaiheessa samoja kursseja.

Olimme nyt huomattavasti helpommassa tilanteessa kuin edellisenä lukuvuotana, koska nyt kaikilla luokilla ja opiskelijoillamme oli käytössä yksi ja sama hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnonperusteet. Nyt meidän oli helpompi kehittää ja soveltaa tätä vuosi sitten valtakunnallisesti käyttöön otettua tutkinnonperustetta, kun meillä ei ollut enää käytössä yhtä aikaa rinnalla vanhaa parturi-kampaaja-alan opetussuunnitelmaa.

Saimme kuulla heti ensimmäisellä viikolla positiivisia uutisia, sillä olimme saaneet lisää opetusresursseja alkaneelle lukuvuodelle pariopettajuuteen. Tämä

tarkoitti sitä, että meillä tulisi olemaan edelliseen lukuvuoteen verrattuna paljon enemmän päiviä, jolloin opetuksessa olisi kaksi parturi-kampaaja-alan opettajaa yhtäaikaisesti. Tämä tulisi lisäämään merkittävästi työn laatua ja mielekkyyttä, koska nyt meillä olisi välitön mahdollisuus kollegiaalisuuteen, reflektointiin sekä tiimityöskentelyyn. Lisäksi aioimme jatkaa tänäkin lukuvuotena verkkopedagogiikan kehittämistä opetusaloillamme.

Opettajien havainnot opetukseen ja kehittämiseen liittyen

Tiimimme jäsenet kokivat, että olimme saaneet hyviä kokemuksia edellisenä lukuvuotena käyttöönotetuista uusista tutkinnonperusteista. Nyt pystyimme refleктоimaan tiimissämme niitä tutkinnonosia, joita olimme jo opettaneet edellisenä lukuvuotena. Vastaavasti teimme tiimissämme didaktisia suunnitelmia niille tuleville tutkinnonosille, joita emme olleet vielä opettaneet uusien tutkinnonperusteiden mukaisesti. Saimme tehtyä heti ensimmäisellä viikolla yhteisesti suunnitelmat niistä kursseista, joita opettaisimme kollegiaalisesti.

Olimme erittäin tyytyväisiä ja innoissamme siihen, että pääsimme toteuttamaan pariopettajuutta jo heti lukuvuoden alussa. Tämä lisäsi entisestään työn tuottamaa motivaatiota. Lisäksi suunnittelimme verkkopedagogiikan kehittämistä alkavan lukuvuoden osalta kollegiaalisesti Moodle-alustan osalta.

Omat havaintoni ja oppiminen kehittämistehtävään liittyen

Omalta osaltani huomasin, että henkilökohtaisten kurssien opetuksen suunnittelu on nyt huomattavasti helpompaa, kun pystyin keskittymään yhteen käytössä olevaan tutkinnonperusteeseen. Lisäksi olin oikein mielissäni siitä, että pystyin jakamaan entistä useammin kollegiaalisia ajatuksia alkavan lukuvuoden aikana parturi-kampaaja-alan opettajakollegani kanssa. Yhteisten kurssien suunnittelu sujui kollegani kanssa erinomaisesti, jolloin saimme jaettua keskenämme molemmille omat opetukselliset osa-alueet. Päätimme, että tarkastelemme opetuksen etenemistä jatkuvasti, koska varinkin aloittavan luokalla opetukselliset tilanteet ja niiden tarpeet saattavat vaihtua hyvinkin pian alkupe-
räisistä suunnitelmista huolimatta.

Henkilökohtaisesti olin nyt siinä tilanteessa ensimmäistä kertaa työhistoriani aikana, että käytössäni oli verkko-opetuksessa myös itse tekemiäni Moodle-kursseja edelliseltä lukuvuodelta. Tämä helpotti todella paljon opettavien kurssien sekä opetustuntien suunnittelua. Nyt minun ei tarvinnut enää kantaa mukana muistitikkuja ja monistenippuja, sillä kaikissa opetusluokissamme oli tietokoneet ja videotykit, mistä pystyi heijastamaan kaikki opetusmateriaalini luokalle. Samoin opiskelijat pääsivät kirjautumaan Moodleen, milloin ja missä tahansa, jolloin he pystyivät opiskelemaan joko tietokoneen tai mobiililaitteen avulla kaikkia verkkokurssejani.

Nyt minulla oli myös mahdollisuus laajentaa entisestään verkkopedagogiikan mahdollisuuksiani opetustoiminnassani. Päätin tehdä lukuvuoden aikana lisää opetusvideoita, mitkä keräsin YouTubeen tekemälleni opetusvideoitteni kanavalleni. Lisäksi päätin tehdä lisää opetusmateriaalia Prezi-alustalleni, mille sain tehtyä monipuolisia diaesityksiä, joihin pystyin linkittämään opetusvideotani. Pystyin käyttämään Preziä myös opetuksessa siten, että opiskelijat tekivät itse erilaisista opiskeltavista aiheista Prezi-tiedostoja, mitkä he sitten esittelivät toisille opiskelijakavereilleen sekä opettajalle. YouTube-kanavallani olevien opetusvideoiden sekä Prezi-ohjelmien etuna verrattuna Moodleen oleviin opetusmateriaaleihin on se, että opiskelijoiden valmistuttua he voivat perehtyä materiaaleihin, vaikka kuinka kauan, kun vastaavasti Moodleen he eivät pääse enää kirjautumaan sisälle valmistumisensa jälkeen.

3.4 Kehittämisen ja kehittymisen arviointi

Kehittämistehtävän havainnot sekä palautteet saatiin niin opiskelijoilta, tiimimme opettajilta sekä tiimipäälliköltämme. Luonnollisesti myös omilla havainnoillani oli erittäin merkittävä osuus kehittämistehtävässä. Kehittämisvaiheen lopussa keskustelimme tiimipalaverissamme kollegoiden kanssa, miten he kokivat opettamiemme opintosisältöjen, tiimityöskentelymme sekä verkkopedagogiikan kehittyneen.

Kehittämistehtävän päällimmäisenä tavoitteena oli kehittää työyhteisöni toimintaa tiimityötä kehittämällä. Tuotimme tietoa parturi-kampaajan perustutkin-

non, parturin sekä kampaajan osaamisalojen sekä opintosisältöjen kehittämistä tulevaisuudessa. Toisena tavoitteena oli kehittää työyhteisöäni toimimaan entistä paremmin ja monipuolisemmin, kehittämällä verkkopedagogiikkaamme entistä monipuolisemmaksi ja laadukkaammaksi.

Oma oppimiseni on kehittynyt paljon kehittämisprosessin aikana. Opinnäytetyöhön lukemani monipuolinen kirjallisuus on muodostanut hyvän teoriapohjan, mitä on helppo soveltaa erilaisiin oman työhöni käytänteisiin. Uusien näkemysten ja ideoiden oivaltaminen on ollut avartavaa sekä innostavaa. Olen oppinut havainnoimaan ympäristöäni entistä paremmin ja omien ajatusten kriittinen reflektointi on mahdollistanut laajemman oppimisen. Opinnäytetyön tekeminen on innostanut minua oppimaan entistä enemmän ja näkemään ympäristöä laveammin.

Opintojen alkuvaiheessa olin hieman jännittynyt, koska edellisestä tutkintoon johtavasta opinnostani oli ennättänyt kulua jo peräti 18 vuotta. Opinnot lähtivät kuitenkin todella hyvin käyntiin ja kehittämisprosessin aikana olen saanut itselleni todella paljon itsevarmuutta. Erittäin haastavissa tilanteissa olen oppinut työskentelemään entistä sitkeämmin saavuttaakseni päämääräni. On ollut upeaa huomata, miten voi oppia itselleen täysin uusia ja haasteellisia asioita, kun vain käyttää riittävän paljon aikaa oppimiseen ja harjoittelee runsaasti oppimiaan uusia asioita. Reflektiivisyyteni on lisääntynyt entisestään kollegiaalisen tiimityöskentelyn kehittymisen myötä. Kehittämisprosessin aikana oivalsin, että osaan kehittämiseen saimme jo selkeitä muutoksia, mutta vastaavasti toisten kehittämiskohteiden saavuttaminen vaatii huomattavasti pidemmän prosessin, mitä tämän kehittämisprosessin käytettävissä olevan ajan puitteissa oli mahdollista käyttää. Sitoutuneella työyhteisöllämme sekä tiimillemme on ollut merkittävä rooli kehittämisprosessimme kehittämisessä.

Ymmärrykseni lisääntyi merkittävästi toimintatutkimuksen prosessin erilaisina vaiheina ja siinä, miten kyseistä menetelmää voi hyödyntää tehokkaasti. Tiimimme jäsenenä opin refleктоimaan entisestään kollegiaalista ryhmäkäyttämistä sekä vuorovaikutustaitoja. Yhteistyötaitoni sekä kykyni kuunnella tiimimme jäseniä kehittyi koko tutkimuksen ajan. Oman itseni johtamisen kehittyminen näkyi suoraan työyhteisötaitojeni kehittymisenä samalla, kun koko tiimimme toiminta kehittyi entisestään.

3.4.1 Arvio teorioiden hyödyntämisestä työskentelyssä

Opetustyöni sekä yleisestikin työni tulevaisuuden kehittymisen kannalta koin tärkeäksi avata kehittämistehtäväni aikana itselleni tiimityöskentelyn, reflektoinnin sekä verkkopedagogiikan aihealueita kirjallisuuden avulla. Sekä opettajan että parturi-kampaajan töissä on tiimityöskentelyllä sekä reflektoinnilla merkittävä osuus onnistunutta ja vuorovaikutuksellista työyhteisöä. Lisäksi verkkopedagogiikka helpottaa ja monipuolistaa nykypäivänä opettajan työtä valtavasti, koska nykypäivän monipuoliset teknologiset mahdollisuudet ovat opettajien arkipäivää, kunhan ne vain osataan ottaa oikealla tavalla käyttöön. Näistä asioista johtuen teoriapohjaan tutustuminen juuri näihin käsitteisiin ja aihealueisiin, oli hyvin keskeisessä roolissa opinnäytetyössäni. Parturin ja kampaajan osaamisalojen tutkinnonperusteet perustuvat käytännön työskentelyyn joko parturina, kampaajana tai molemmat osaamisalat yhdistävänä parturi-kampaajana, joten näiden osa-alueiden teoriapohjan ymmärtäminen on valmistavan koulutuksen tutkinnonosien kehittämisessä keskeisessä asemassa.

Opettajan sekä parturin ja kampaajan työhön liittyen, käytin kirjallisuuden osalta kehittämistehtävissäni lähinnä suomalaisia lähteitä. Löysin kehittämistehtävieni tueksi myös useita englanninkielisiä lähdeteoksia, joiden avulla sain rikastettua ja monipuolistettua viitekehysten tarkastelukulmia. Sinällään en huomannut merkittäviä eroja suomen- ja englanninkielisten lähdekirjallisuuksien välillä.

Tiimityöskentelyä tarkastelevan kotimaisen kirjallisuuden osalta keskeisimmässä roolissa omalta osaltani oli Kaisa Koivisto ym (2019) tutkimus, missä peilattiin tiimityöskentelyn teoriaa sekä tiimityöskentelyä juuri koulutusorganisaatioiden kautta. Tällöin teoria palveli erittäin hyvin omaa työtäni ammatitopistomme opettajien muodostamassa työyhteisössä. Tiimien erilaiset kehitysvaiheet tulivat hyvin esille, mitkä parhaimmillaan johtavat huipputiimin muodostumiseen. Huipputiimi on juuri se päämäärä mihin itse pyrin aina, koska silloin työyhteisö toimii parhaalla mahdollisella tavalla ja silloin kaikki tiiminjäsenet pääsevät kehittymään parhaiten sekä yksilötasolla että tiiminäkin.

Verkkopedagogiikkaa tarkastelevan kirjallisuuden osalta keskeisimmässä roolissa oli Pekka Ihalaisen (2010) kirja, missä verkkopedagogiikkaa tarkasteltiin etenkin ammatillisen koulutuksen näkökulmasta. Siinä verkkopedagogiikka nähtiin tukemassa opetusta ja oppimista siten, että verkkopedagogiikka painottui varsinaisesti taitoihin ja kyvykkyyteen, eikä niinkään tietoihin eikä tiedon jakamiseen ja lisäämiseen.

Opinnäytetyötäni tehdessä tutustuin toimintatutkimuksen teoriaan, mitä vastaavasti hyödynsin työni toteutuksessa. Jorma Kananen on tuottanut erittäin paljon niin suomen- kuin englanninkielistä materiaalia toimintatutkimuksesta. Käytin paljon hänen materiaaliaan, koska ne käsittelivät juuri ammatillisen oppimisen ja kehittymisen prosesseja. Toimintatutkimuksen syklinen perusrakenne oli kehittämistehtävässäni keskeisessä asemassa. Sain itselleni runsaasti tietoa ja vahvistusta toimintatutkimuksen kirjallisuudesta suhteessa omaa rooliini työyhteisöni ja tiimini jäsenenä.

Didaktiikka ja pedagogiikka ovat opettajan työssä keskeisessä roolissa, mistä johtuen oli luonnollista, että tutustuin näihin osa-alueisiin opinnäytetyössäni. Koulussa opiskeltavien aineiden saaminen työelämässä käytettäväksi ja hyödynnettäväksi taidoiksi on tärkeässä roolissa, kun valmistavassa koulutuksessa kuvataan koulutuksen työelämälähtöisyyttä. Opiskelijoille on pystyttävä kuvaamaan mahdollisimman hyvin ja tehokkaasti opintojen sisältöjä sekä sitä, miten koulutuksen aikana opittu tieto saadaan sidottua työelämässä käytettäväksi ja hyödynnettäväksi taidoiksi. Juuri tällä asialla on suuri vaikutus siihen, miten opetuksen työelämälähtöisyyteen voidaan vaikuttaa koulutuksen sisällöillä koko koulutuksen aikana.

Reflektio kuului olennaisen osana jokaisen kehittämistyöhön osallistuvan henkilön toimintaan. Henkilökohtainen reflektioni liittyi omaan osaamiseeni sisältöjen kehittäjänä, tiimin jäsenenä sekä oppijana kehittämisprosessissa. Opettajakollegani refleктоivat omaa toimintaansa koulutuksen sisältöjen välittäjinä opiskelijoille sekä tiiminjäsenenä toimimisena. Lisäksi koulunkäynninohjaajamme refleктоi myös samoja asioita kuin opettajatkin, mutta hänen tarkastelukulmansa oli ohjaajan roolissa eikä niinkään opettajan. Opiskelijat vastaavasti refleктоivat sitä, miten heidän kehityksensä välittyi päivittäiseen työhön parturikampaajana.

Opinnäytetyön edetessä ja kollegoiden kanssa käydyissä keskusteluissa, nousi tiimipalavereissamme esille se, kuinka eri ryhmien toimintatavat poikkeavat toisistaan. Kehittämistehtävän aikana meillä opiskeli kaksi erillistä parturi-kampaaja-alan ryhmää. Lisäksi aiempina vuosina ja vuosikymmeninä jokainen luokka ja ryhmä oli omalta osaltaan yksilöllinen, joten kahta täysin samanlaista ryhmää ei ole ollut koskaan. Ryhmän koolla, opiskelijoiden ikäjakamalla, ryhmädynamiikalla sekä ryhmäytymisen asteella oli paljon merkitystä siihen, millaiseksi opiskelijat kokivat valmistavan koulutuksen opetuksen sisältöjen ja opetuksen työelämälähtöisyyden.

3.4.2 Arvio tiimin työskentelystä

Ryhmätyöskentelymme onnistui erittäin hyvin. Tähän vaikutti varmasti suurelta osin se, että tiimimme oli nyt pienempi kuin koskaan ja kaikilla sen jäsenillä oli voimakas halu saada pieni tiimimme toimimaan yhtä hyvin tai jopa paremminkin, kuin miten se oli toiminut aiemmin suurempana tiiminä. Toisaalta motivaatiota lisäsi myös se, että olimme ammatillisen reformin myötä tekemässä suurinta ammatillisen koulutuksen murrosta kahteenkymmeneen vuoteen. Jokaisella opettajalla oli opetettavanaan omat erilliset kurssit, mutta silti jokainen jaksoi auttaa kollegoitaan sekä yksilötasolla että kollegiaalisesti koko tiimin työskentelyyn liittyvissä asioissa. Viikoittaiset tiimikokouksemme oli merkittävässä asemassa ryhmämme hyvässä toiminnassa. Tiimipäällikkömme oli valmistellut tiimikokouksemme hyvin, jolloin saimme työstettyä monia asioita tiiviissä aikataulussa. Lisäksi kaikki ryhmämme jäsenet toivat tiimikokouksiin matalalla kynnyksellä käsiteltäviä asioita.

Luottamus sekä avoimuus olivat merkittävässä roolissa ryhmämme toiminnassa. Pitkä yhteinen työhistoriamme auttoi tässä asiassa merkittävästi. Olimme tottuneet siihen, että voimme ilmaista avoimesti mielipiteemme kollegoidemme ja olla toisinaan hyvinkin erimieltä käsiteltävistä asioista. Tästäkin huolimatta pystyimme katsomaan käsiteltäviä asioita asiallisesti ilman, että tunteet pääsivät vaikuttamaan liikaa päätöksentekoihin. Avoimuus lisäsi runsaasti innovatiivisuutta ja uusien ideoiden kehittelyä.

Kollegat sitoutuivat voimakkaasti yhteisesti sovittujen kehityskohteiden toteuttamiseen. Opetettaessa ammatillisia perustutkintoja, on luonnollista, että osa opetettavista aiheista pysyy hyvin samanlaisena vuodesta toiseen. Toisaalta opetusmenetelmät aiheiden opettamiseen vaihtelevat vuosittain hyvinkin paljon kulloisenkin luokkadyنامiikan mukaisesti. Tästäkin huolimatta opettajat muokkasivat opetusmenetelmiään ja -materiaalejaan voimakkaasti siten, että ne vastasivat mahdollisimman hyvin työelämälähtöisyyttä sekä uusia tutkimonperusteita. Tiimimme kykeni avoimesti refleктоimaan mennyttä ja ennakoimaan tulevaa. Tältä pohjalta oli hyvä toteuttaa uusia pedagogisia menetelmiä ja arvioida niiden onnistumisia, miltä perusteella pystyttiin kehittämään tulevaisuuden toimintaamme. Tässä korostui konkreettisesti toimintatutkimuksen kehityksen syklinen prosessi.

3.4.3 Parturin sekä kampaajan osaamisalojen sisältöjen kehittämisen tulokset ja johtopäätökset

Oman arviointini sekä kollegoilta ja opiskelijoilta saadun palautteen perusteella voidaan selkeästi todeta, että kehittämisjakson aikana kehitystä syntyi hyvin. Saimme työyhteisömme toimimaan entistä modernimmin, tarjoamalla monipuolisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoille ammattiopistossamme. Keskustellessamme kehittämisjakson lopussa kollegoitteini kanssa toimintamme tuloksista, pystyimme toteamaan, että kehittämistehtävällä oli selkeät vaikutukset myös opettajien työn muihinkin osa-alueisiin. Opettajien oli nyt helpompi suunnitella ja toteuttaa omaan opetustyöhönsä, koska työn rajaaminen oli helpompaa.

Tulosten vaikutus käytännön opetustyöhön

Monipuolisempien ja laadukkaampien koulutuspalvelujen tarjoamien opiskelijoillemme on vaikuttanut monella tavalla opettajiemme ja koulunkäynninohjaajamme työhön. Tiivistämällä tiimityöskentelyämme ja lisäämällä kommunikointia myös tiimikokousten ulkopuolella, kehityksellemme muodostui juuri toimintatutkimuksen mukainen avoin ja positiivinen kehityksen spiraali. Tämä näkyi erityisen selkeästi kehittämisjakson ajalle osuneisiin lukuisiin näyttöihin ja niiden toteuttamiseen. Lisääntynyt avoimuus auttoi tiimiämme miettimään entistä

laaja-alaisemmin uusia ja innovatiivisia toteuttamistapoja vanhoille toteutustavoille. Saimme kehitettyä verkkopedagogiikkaamme siten, että kaikki tiimimme jäsenet pystyivät hyödyntämään kehittämiämme uusia menetelmiä aina, kun heillä oli siihen tarvetta.

Saimme kehitettyä opiskelijoillemme kaikki opetuksessamme olevat kurssit verkkokursseiksi Moodle-alustalle, kun aiempina lukuvuosina niitä oli hyvin satunnaisesti tarjolla, koska emme osanneet käyttää Moodlea riittävän hyvin. Nyt opiskelijoillamme oli mahdollisuus kirjautua Moodleen, milloin tahansa joko tietokoneella tai mobiililaitteella. Tämä mahdollisuus paransi opiskelijoiden oppimistuloksia merkittävästi, koska oppimista tapahtui nyt niin iltaisin, viikonloppuisin kuin koulun lomienkin aikana. Lisäksi saimme laajennettua verkko-oppimista myös Youtube-opetuskanavалlemme sekä Prezi-alustalle. Tämä laajensi verkkopedagogiikkamme monipuolisuutta, sillä näille sivustoille pääsivät opiskelemaan ammattiopistomme opiskelijat myös senkin jälkeen, kun he tulevat valmistumaan ammattiopistostamme.

Saimme kehitettyä myös Wilma-ohjelmistoa, mihin opiskelijoillemme tulee näkyviin heidän lukujärjestyksensä. Aiemmin Wilmassa oli ollut käyttöongelmia, kun samoille päiville opiskelijoille oli laitettu sekä ammatillisia- ja yhteisiä aineita. Tämä oli opiskelijoille ongelmallista, koska ammatillisissa aineissa tarvitaan usein vähintään puoli päivää, että pystytään tehokkaasti harjoittelemaan riittävän isoja oppimiskokonaisuuksia. Nyt näitä päällekkäisiä tunteja saatiin vähennettyä merkittävästi, jolloin opiskelijoille voitiin tarjota entistä parempaa opetusta.

Ammattiopistossamme on otettu käyttöön opiskelijoiden jatkuva sisäänotto, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että uusia opiskelijoita on mahdollisuus ottaa sisään kerran kuukaudessa. Tämä menetelmä on ollut käytössämme nyt toista lukuvuotta, joten se vaatii vielä opettelua, mutta jo näinkin lyhyessä ajassa olemme huomanneet sen positiiviset vaikutukset opiskelijamäärän lisääntymiseen. Olemme nyt pystyneet tarjoamaan opintokokonaisuuksia opiskelijoillemme myös ammattiopistomme sisällä, jolloin omat opiskelijamme ovat voineet valita entistä joustavammin erilaisia opintoja eri tutkintojen välillä. Pystyimme kehittämään entisestään opiskelijoiden henkilökohtaisten oppimisen kehittämisen suunnitelmia (HOKS), joita päivitetään nykyään kuukausittain.

Tällöin opiskelijamme pystyivät paremmin hahmottamaan opintojensa sisällöt sekä niiden tavoitteet, jolloin heidän oli helpompi yhdistää opintonsa työelämä-
lähtöisyyteen.

3.4.4 Kehittämistyöskentelyn haasteet

Suurimmaksi kehittämistehtävämme haasteeksi koin sen, että kuluneen lukuvuoden aikana näimme lähitiimin kollegoittemme kanssa toisiamme pääsääntöisesti ainoastaan kerran joko viikon tai kahden aikana tiimikokouksissamme. Tämä oli meille uusi tilanne, koska aiempina vuosina saman ala ammatinopettajia oli aina päivittäin opettamassa vähintään kaksi henkilöä, jolloin kahdenkeskistä vuorovaikutusta syntyi jatkuvasti. Kasvokkain tapahtuva vuorovaikutus on erittäin tärkeää opetustyössä toimiville opettajille, koska siihen liittyy olennaisena osana vuorovaikutuksellinen tiimityöskentely, kollegiaalisuus sekä reflektointi.

Olimme siirtyneet muutama kuukausi ennen kehittämistehtävän alkamista uuteen virkaehtoliitteeseen, missä työaikamme siirtyi opetustuntivelvollisuustyöajasta vuosityöaikaan. Vuosityöajan käyttöönotto ja opettelu oli luonnollisesti tässä vaiheessa vasta alkumetreillä, mutta siitäkin huolimatta sen hyvät puolet olivat jo selkeästi nähtävillä. Vuosityöaika tulisi mahdollistamaan huomattavasti paremmin kollegiaalisen tiimityöskentelyn työajallamme verrattuna edelliseen käytössä olleeseen vuosityöaikaan. Olimme saaneet tehtyä kehittämistehtävän aikana hyvän suunnitelman tiimipäällikkömme kanssa tulevalle lukuvuodelle, jolloin suunnitelmaamme päästäisiin testaamaan kokonaisuudessaan. Varmaankin tästä johtuen saimme parannettua myös kollegiaalisten tiimikokousten määrää jo kehittämistehtävänkin aikana merkittävästi.

Verkkopedagogiikan kehittäminen oli omalta osaltaan ristiriitainen asia. Ymmärsimme sen merkityksen ja tärkeyden nykyaikaisen ja laadukkaan ammatillisen koulutuksen tarjonnan merkityksessä. Kuitenkin sen laaja-alainen oppiminen ja ennen kaikkea sen saaminen konkreetiksi opetustyössä oli suuri haaste. Onneksi tähänkin ongelmaan uusi vuosityöaika antoi osaltaan mahdollisuuden, sillä nyt pystyimme käyttämään osan työajastamme tämän osaluheen opiskeluun ja käyttöönottoon. Tällä hetkellä kaikkien tärkein tehtävä oli

saada tukea ja opetusta erilaisiin verkkopedagogiikan sovellutusten käyttöön. Tähän työyhteisössämme oli jo ennakkoon varauduttu, sillä ammattiopistosamme oli nimetty erillisiä opettajatutoreita, jotka auttoivat esimerkiksi Moodle-ohjelman käyttöön liittyvissä asioissa.

Ajankohta kehittämishankkeellemme oli erinomainen, sillä kyseiseen aikaan työyhteisössäni tapahtui paljon monipuolisia ja jopa päällekkäisiä asioita, mitkä mahdollistivat runsaan ja monipuolisen havainnoinnin työyhteisössäni. Käytössämme oli kaksi erillistä opetussuunnitelmaa, joista toinen oli jäämässä kyseisen lukuvuoden jälkeen pois käytöstä. Tämä tilanne vaati tiimiltämme huolellista suunnittelua ja tarkkaavaisuutta eri työvaiheissa.

Tutkimusongelman valinta oli haasteellinen, koska tarjolla oli useita kehittämiskohteita. Olisimme halunneet tutkia tiimissämme useampiakin eri aiheita, mutta opinnäytetyön kannalta oli luonnollisesti järkevää rajata se yhteen koko tiimiämme koskevaan aiheeseen ja yhteen opinnäytetyöntekijän henkilökohtaiseen kehitystehtävään.

Opetustyössä omat haasteensa tuo se, että opetusryhmät ovat entistä heterogeenisempiä kuin aikaisempina vuosina. Osa opiskelijoistamme tulee suoraan peruskoulusta, kun vastaavasti valtaosa opiskelijoistamme on niin sanottuja aikuisopiskelijoita. Aikuisopiskelijat tulevat ammattiopistoomme joko lukiosta tai työelämästä, jolloin heillä on jo pohjalla jokin aikaisempi toisen asteen ammatillinen koulutus. Opettajien on huomioitava tämä tilanne jatkuvasti opetustyössään, sillä nuorten opinnot kestävät kolme vuotta, kun vastaavasti aikuisten opinnot kestävät kaksi vuotta, koska heille tulee hyväksilukuja aiemmista opinnoistaan sekä työkokemuksestaan. Tämän lisäksi myös jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus joko nopeuttaa opintojaan, tai opiskella hitaammin, henkilökohtaisen opintojen kehittämissuunnitelman kautta.

Opiskelijoiden jatkuva sisäänotto on tuonut omat haasteensa ja mahdollisuutensa kehittämistyöhön. Otamme nykyään opiskelijoita sisään ammattiopistoomme kerran kuukaudessa. Tämä asettaa opettajat entistä haasteellisempaan tilanteeseen, että pystyvät ohjaamaan tasapuolisesti sekä vasta opintonsa aloittaneita uusia opiskelijoita, sekä opinnoissaan jo pitkälle edenneitä opiskelijoita. Onneksi tätä haastetta auttaa huomattavasti verkkopedagogiikka,

jolloin uudet opiskelijat voivat opiskella aktiivisesti ammattiin liittyviä asioita omalla ajalla verkon kautta, jolloin heille jää koululla enemmän aikaa kädentaitojen harjoitteluun. Yksi iso haaste uusille kesken lukuvuoden opintonsa aloittaneille opiskelijoille on heidän ryhmäytyminen aiemmin aloittaneiden opiskelijoiden ryhmään. Sosiaaliset opiskelijat ryhmäytyvät uuteen luokkayhteisöön ilman minkäänlaisia ongelmia, kun vastaavasti hiljaisemmat opiskelijat tahtovat helposti jäädä ulkopuolisiksi.

Ammattiopistossamme kerätään kaikilta opiskelijoiltamme opettajakohtainen palaute vuosittain viisi kertaa lukuvuoden aikana. Tämä on toisaalta hyvä asia, mutta mielestäni kyselykertoja on liian paljon. Nyt opiskelijat antavat jokaisesta opettajasta palautetta 10-15 kertaa opintojensa aikana. Mielestäni tulokset eivät lähellekään aina vastaa todellisuutta, sillä toisinaan opiskelijat jättävät vastaamatta kokonaan kyselyyn, tai vastaavasti he eivät keskity riittävän hyvin vastauksiinsa, vaan saattavat niin sanotusti heittää arvioinnit lonkalta. Omasta mielestäni opiskelijoilta saa parhaimman palautteen, kun heidän kanssaan käy säännöllisin välein sekä ryhmäkeskusteluja sekä kahdenkeskisiä palautekeskusteluja. Kokemukseni mukaan opiskelijat vastaavat mieluummin opettajille kasvokkain, kuin tietokoneelle kahden kuukauden välein tehtävälle kyselylomakkeelle.

Henkilökohtainen haasteeni oli oman roolini ja itseni asemoinnin miettiminen kehittämistehtävään sekä kehittämistiimiin liittyen. Toisaalta olisin halunnut tarkkaille tiimiämme laajempaan kokonaisuutena, mihin olisi kuulunut myös kosmetologien ja hierojien opettajat. Tajusin kuitenkin, että minun oli järkevintä rajata tarkastelu pääasiassa lähitiimiini, mihin kuuluivat ainoastaan parturi-kampaaja-alan opettajat sekä koulunkäynninavustajamme. Näin ollen saimme tarkkailtua koko ajan työskentelyämme siitä näkökulmasta, joiden kanssa teimme jatkuvasti kaikkein tiiveimmin päivittäistä työtämme.

3.4.5 Arvio omasta kehittämisestä ja kehittämistarpeista

Edellisestä tutkintoon johtavasta opiskelusta minulla oli vierähtänyt jo 18 vuotta. Opintojen alkuvaiheessa olin hieman huolissani, että miten saan kiinni opiskelurytmistä ja miten opin uusia asioita. Pelko ja huoli haihtui nopeasti,

sillä huomasin oppivani nopeasti uusia asioita ja minuun syttyi oikea oppimisen palo. Oli todella innostavaa ja motivoivaa oppia itselleni täysin uusia asioita, koska kaupallinen ala oli minulle uusi opiskeltava osa-alue. Oman osaamiseni laaja-alainen kehittäminen aivan uusille osa-alueille oli todella motivoivaa.

Kehittämistyön aikana oma osaamiseni kehittyi monella osa-alueella. Tiimin jäsenenä toimiminen ja tutkimuksen toteuttaminen kehittivät huomattavasti taitojani reflektoida omaa toimintaani sekä kehittymistäni. Tiimimme toiminta kehittyi hyvin. Myös omat tiimityöskentelytaitoni ovat parantuneet entisestään. Osaan nyt toimia entistä paremmin osana tiimiä ja osaan myös innostaa kollegoitani paremmin, koska olen oppinut esittämään ja perustelemaan paremmin asioita kollegoilleni verrattuna aiempaan työhistoriaani. Sain kehitettyä verkkopedagogiikkaamme aivan uudelle tasolle, sillä nyt meillä on kaikki opetusmateriaalimme sekä opiskelijoiden, että kollegoiden käytössä verkossa kaikkina vuorokauden aikoina. Uskon tällä olevan positiivisen vaikutuksen myös tulevaisuudessa tiimimme toimintaan.

Kehitystehtävän aikana toimiminen omassa tiimissämme oli luontevaa ja vuorovaikutuksemme toimi erittäin hyvin. Uskon että tulevaisuudessa pystyn toimimaan myös uudenlaisten ryhmien ja tiimien kanssa rakentavasti siten, että onnistuisimme meille asetetuissa tavoitteissa. Lisäksi olen kehittynyt ennakoimaan ja suunnittelemaan omaa työtäni tehokkaammin.

Kehittämisyksikön aikana oma tiedollinen osaamiseni parani merkittävästi kehittämiseen, tiimityöskentelyyn sekä verkkopedagogiikkaan liittyen. Opin kirjallisuuden kautta paljon uusia teorioita, joita pystyn hyödyntämään laaja-alaisesti omassa työssäni nyt ja tulevaisuudessa. Tällä hetkellä osaan viedä teoriassa oppimani asiat paremmin käytännön työskentelyyn omassa työyhteisössäni.

Koen että minun tulee kehittää entisestään omaa reflektointiani ja itsearviointiani. Olen opettajan työssäni oppinut arvioimaan muita ihmisiä ja luonnollisesti myös omaa toimintaani. Suurimmaksi haasteeksi koen sen, että osaisin katsoa ja arvioida omaa toimintaani riittävän laaja-alaisesti ja kykenisin

katsomaan niitä kaikkia mahdollisia tekijöitä, joihin oma toimintani vaikuttaa, sekä vastaavasti, joilla on vaikutusta omaan toimintaani ja kehittymiseeni.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kehittää työyhteisöäni toimimaan entistä modernimmin, tarjoamalla monipuolisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoille ammattiopistossamme. Lisäksi tämän prosessin avulla edistettiin työyhteisöni lähitiimin tiimityöskentelyä, sillä olimme nyt uudenlaisten haasteiden edessä uudistuneiden tutkinnonperusteiden sekä viime vuosina tehtyjen suurten henkilöstövähennysten vuoksi. Opinnäytetyöhön liittyvä oma tavoitteeni oli verkkopedagogiikan kehittäminen opetustoiminnassamme. Opinnäytetyöni mahdollisti minulle väylän perehtyä ja oppia syvällisemmin kehittämiseen, tiimityöskentelyyn sekä verkkopedagogiikkaan liittyviin teorioihin, joiden avulla pystyin syventämään osaamistani näihin aiheisiin liittyen.

Opinnäytetyön prosessilla oli suuri kehittävä merkitys organisaatiolleni, sillä olimme ottaneet juuri kyseisenä lukuvuotena käyttöömme uudet valtakunnalliset tutkintojen toteuttamissuunnitelmat, joiden sisäänajo tapahtui juuri kehittämisjakson aikana. Lisäksi kehittämisjakson aikana pääsimme testaamaan organisaatiomme todellista toiminnallista kuntoa, kun lukuvuoden lopussa toteutimme näyttöjä sekä vanhojen opetussuunnitelmien mukaisesti että uusien tutkintojen toteuttamissuunnitelmien mukaisesti. Organisaatiomme hyötyi merkittävästi prosessista, koska siitä saatuja oppeja hyväksikäyttäen pystyimme aloittamaan uuden lukuvuoden entistä laadukkaammin, koska meillä oli nyt tutkittua tietoa organisaatiomme ja tiimimme koulutuspalvelujen kehittämisen suunnan tarpeesta.

Toteutin opinnäytetyöni oppimispäiväkirjamallisella toimintatutkimuksella. Kyseisessä menetelmässä tehdään kehittämistyöhön liittyen havaintoja, mitkä kirjataan ylös, minkä jälkeen luodaan uusia toimintamalleja reflektoinnin avulla. Tarkoituksena oli kehittää tiimimme kanssa toimintaamme siten, että pystyisimme tarjoamaan opiskelijoillemme entistä modernimpia koulutuspalveluja, jolloin myös paikalliset yrittäjät saisivat entistä ammattitaitoisempia parturi-kampaajia yrityksiinsä. Tutkimustapanani käytin toimintatutkimuksellista

tutkimusmenetelmää. Kehittämisyksikö kesti viisi kuukautta, minkä aikana tiimimme kokoontui viikoittain tiimikokouksiin, missä keskustelimme valittujen tutkimusongelmien havainnoistamme. Pidin koko kehittämisyksikön ajan oppimispäiväkirjaa, mihin kirjasin omaa työtäni sekä tiimimme toimintaa ja siitä tekemäni havaintojani, miten kehittämistiimimme toiminta ja työ eteni kehittämisyksikön aikana. Lisäksi reflektoin omaa sekä tiimimme osaamistani ja oppimista tutkimusongelman suhteeseen.

Tarkkailtaessa opinnäytetyön alkuvaiheessa asetettuja sekä saavutettuja tavoitteita, voidaan todeta kehittämistyölle asetettujen tavoitteiden parantuneen merkittävästi. Omien havaintojeni sekä kollegoitteini tekemien havaintojen lisäksi, saimme myös opiskelijoiltamme palautetta, joiden perusteella voidaan todeta, että saimme kehitettyä työyhteisöäni kaikilla asetetuilla osa-alueilla. Tulosten perusteella pystyimme toimimaan entistä modernimmin, tarjoamalla monipuolisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoille ammattiopistossamme.

Toimintatutkimuksen syklisyys sekä kehittämiseen liittyvä reflektointi toteutui tutkimuksessa hyvin. Tiimimme kokoontui viikoittain tiimikokouksiin ja lisäksi kokoonnuimme useasti pienemmällä miehityksellä työpäiviemme yhteydessä. Keskustelimme kokemuksistamme ja reflektioimme kollegiaalisesti valittuja tutkimusongelmia, sekä niiden ratkaisemiseksi tarvittavia erilaisia menetelmiä. Tiimimme jäsenet sitoutuivat ihailtavan intensiivisesti toimintamme kehittämiseen koko kehittämisyksikön ajan. Kaikki tiimimme jäsenet olivat hyvin aktiivisia ja kommunikointimme sujui monipuolisesti ja positiivisesti, niin kuin huipputiimin tuleekin toimia. Myös yksilötasolla opettajat pystyivät kehittämään omaan toimintaansa kehittämistehtävän avulla, jolloin he saivat suunniteltua opetusensa entistä paremmin, mikä vuorostaan paransi opetustuloksia. Tiimityön lisäksi saimme kehitettyä verkkopedagogiikan aivan uudella tasolla työyhteisössämme ja levitettyä tietoutta verkkopedagogiikan monipuolisista mahdollisuuksista.

Henkilökohtaisesti opin paljon opinnäytetyössäni kehittämiseen liittyvistä teorioista, joita pystyn jatkossa hyödyntämään omassa työssäni. Tietoni syveni merkittävästi ja osaan nyt paremmin yhdistää teorioita käytännön työhöni. Ym-

märsin oman toimintani merkityksen tiimin jäsenenä entistä paremmin kehittämistehtävän edetessä. Oma osuuteni verkkopedagogiikan kehittämisessä oli merkittävä ja olen erittäin iloinen siitä, miten monipuoliseksi olen saanut kehitettyä henkilökohtaisella tasolla verkkopedagogiikkaa hyödyntäviä opetusmenetelmiäni, joita pystyn hyödyntämään päivittäin omassa opetustyössäni.

Käytin opinnäytetyössäni toimintatutkimusta sekä siihen liittyviä tutkimusmenetelmiä. Toimintatutkimukselle tyypillisen syklisen rakenteen aikana, reflektoin toimintaamme jokaisen syklin aikana. Sykleistä saadun tiedon perusteella arvioimme toimintaamme ja teimme tarvittavia muutoksia toimintatapoihimme, joita vastaavasti arvioitiin seuraavassa syklissä. Opinnäytetyöni syklistyys toteutui hyvin, sillä toimintamme oli suunnitelman mukaista ja lisäksi jokaisen syklin aikana saavutettiin selkeää muutosta sekä kehittymistä. Ilokseni voin todeta, että useat kehittämisjakson aikana käyttöön otetut muutokset ovat juurtuneet pysyviksi käytännöiksi työyhteisössämme kehittämisjakson päätyttyä. Pienistä puroista syntyy selkeästi suuri joki.

Opinnäytetyöni aikana olen löytänyt useita ratkaisumalleja sekä menetelmiä omaan työhöni. Tavoitteena oli kehittää työyhteisöäni toimimaan entistä modernimmin, tarjoamalla monipuolisempia ja laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoille ammattiopistossamme. Nämä tavoitteet toteutuivat hyvin. Saimme otettua uudet tutkintojenperusteet käyttöömme ja saimme ratkaistua monia haasteita ja kehittämiskohteita opetuksessamme. Saimme kehitettyä tiimitoimintamme menetelmiä merkittävästi uudennaisilla toimintatavoilla. Saimme kehitettyä verkkopedagogiikan aivan uudelle tasolle, missä on nyt tarjolla todella kattava valikoima erilaisia ratkaisumalleja sekä menetelmiä. Pystyimme kehittämään opiskelijoillemme verkko-oppimisalustan, missä he pystyivät opiskelemaan kaikki parturin sekä kampaajan osaamisaloihin liittyvät teoriaopinnot verkossa missä ja milloinkakin. Ennen kehittämisjakson alkua lähes kaikki teoriaopinnot tapahtuivat lähes pääsääntöisesti koulullamme perinteisenä luokkaopetuksena, jolloin verkkopedagogiikalla ei ollut juuri minkäänlaista painoarvoa.

Tutkimustulosten tulkinta perustui suurelta osin opiskelijoilta sekä yrittäjiltä saatuun palautteeseen sekä opettajien omiin havaintoihin. Palautteen perusteella voidaan todeta, että saimme kehitettyä ja tarjottua monipuolisempia ja

laadukkaampia koulutuspalveluja parturi-kampaaja-alan opiskelijoillemme ammattiopistossamme. Saimme kollegoidemme kanssa avattua entistä paremmin tutkinnonperusteita auki opiskelijoillemme, jolloin opetuksen sisällöistä tuli opiskelijoillemme entistä antoisampia ja motivoivampia.

Opinnäytetyöni haasteena on ollut löytää sopiva suhde opiskelun, työn ja vapaa-ajan kanssa. Olen laittanut selkeästi painoarvon opiskelulle ja työlle. Tämä on luonnollisesti vaikuttanut siihen, että sosiaalinen elämäni on jäänyt tilapäisesti hyvin vähäiseksi. Päätös on kuitenkin ollut hyvä, koska olen voinut panostaa voimakkaasti opiskeluun ja uuden oppimiseen, sillä opintojen jälkeen voin taas palata normaaliin rytmiin, jolloin myös ystäville on paremmin aikaa.

4.1 Tutkimuksen luotettavuus sekä jatkotutkimusaiheet

Mielestäni opinnäytetyöni on luotettava, koska siinä käytetyt käsitteet sopivat tutkimusongelmaan sekä aineiston sisältöihin. Tutkimuksen reliabiliteetti on hyvä, koska sen analysointi on johdonmukaista ja mittaustulokset ovat toistettavissa. Tutkimuksen validiteetti on hyvä, koska sen aineiston analyysimittarit ovat päteviä, sillä ne mittaavat sitä mitä niiden on tarkoitus mitata.

Tutkimuksessa käytetyillä menetelmillä on voitu tutkia juuri niitä asioita, joita tutkimuksessa on tarkoitettu tutkia, eivätkä tutkimuksen tulokset ole sattumanvaraisia. Tutkimuksen luotettavuuden näkökulmaan vaikuttavat myös yleistettävyyden sekä siirrettävyyden näkökulma, minkä mukaan tutkimuksen tulokset on mielestäni yleiseltä osin yleistettävissä sekä siirrettävissä myös muihin kohteisiin ja tilanteisiin esimerkiksi toisiin ammattiopistoihin.

Mielestäni selkeä jatkokehityksaiheita tälle opinnäytetyölleni voisi olla opiskelijoiden henkilökohtaisten opintopolkujen kehittäminen nykypäivän muuttuvassa koulumaailmassa. Toinen tähän aiheeseen läheisesti liittyvä kehittämisajatus on opiskelijoiden jatkuvan sisäenoton kehittäminen siten, että miten opiskelijat saataisiin siirtymään jouhevasti opintojen alkuun. Tällä hetkellä meillä on suurena ongelmana se, että monet jatkuvan sisäenoton kautta aloittavat opiskelijat keskeyttävät opintonsa, koska he eivät syystä tai toisesta saa opinnoistaan

kiinni. Kolmas jatkokehitysajatus koskee opetuksen kehittämistä, missä opettajat kehittävät omassa tiimissään uudenlaisia pedagogisia lähestymistapoja sekä monipuolisia didaktisia toteutusmalleja, joita varsinkin käytännönläheisenä ammattina parturin sekä kampaajan ammatit mahdollistavat.

LÄHTEET

- Aarnikoivu, A. & Koivunen, K. 2011. Esimies johtamassa muutosta. Lahden ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/28565/Aarnikoivu_Anna.pdf?sequence=2 [viitattu 11.10.2019], 21-38
- Aarnio, S. 2017. Katsaus ammatillisen koulutuksen reformiin. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Alhainen, K., Kansanaho, A., Ahtiainen, O-P., Kangas, M., Soini, T., Soininen, J. 2011. Työnohjauksen käsikirja. Helsinki: Tammi.
- Asukas, J. 2019. Ammattiin työelämän ehdoilla. Työelämälähtöisten oppimisympäristöjen kehittäminen luovien alojen ammatilliseen koulutukseen. Oulun ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/227467/Asukas_Jari.pdf?sequence=2&isAllowed=y [viitattu 6.10.2019]
- Ammatillisen koulutuksen reformi. 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriö. WWW-dokumentti. <https://minedu.fi/amisreformi> [viitattu 5.9.2019]
- Anttila, P. 2004. ”Tiedonhankinnan kanavat ammatillisen asiantuntijuuden edistäjänä”. Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu. Toimittaneet Kotila, H. ja Mutanen, A. Helsinki: Edita.
- Engblom-Pelkkala, K. & Joensuu, M. Ammatillisten opettajien osaamisen kehittäminen – nykytilan kartoitusta ja tulevaisuuden ennakkointia strategisella SWOT-analyysillä. WWW-dokumentti <http://tamkjournal.tamk.fi/ammattillisten-opettajien-osaamisen-kehittaminen-nykytilan-kartoitusta-ja-tulevaisuuden-ennakkointia-strategisella-swot-analyysilla/> [viitattu 26.8.2019]
- Eperusteet. 2019. Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto. WWW-dokumentti <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/3855076/reformi/rakenne> [viitattu 19.9.2019]
- Finlex. 1998. Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. WWW-dokumentti <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986> [viitattu 24.8.2019]
- Finlex. 2017. Laki ammatillisesta koulutuksesta. WWW-dokumentti. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531> [viitattu 19.9.2019]
- Harju, T. & Kumpulainen, P. 2009. Tutkiva oppiminen ja pedagoginen asiantuntijuus. Kokemukset ja reflektio tutkivassa oppimisessä. Tampere: OKKA-säätiö ja TAOKK.

Heikkinen, H., Huttunen, R., Syrjälä, I. 2007. Action research as narrative: five principles for validation. *Educational action research* 15 (1).

Heinonen, O-P. 2017. Reformissa rikotaan rajoja ammatillisen koulutuksen tulevaisuuden hyväksi. Opetushallitus. WWW-dokumentti. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2017/reformissa-rikotaan-rajoja-ammattillisen-koulutuksen-tulevaisuuden-hyvaksi> [viitattu 12.9.2019]

Helander, J. 2009. Ammatillisen opettajan käsikirja. Hämeen ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Hämeenlinna: HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2009.

Ihalainen, P. 2010. Ammatillinen verkkopedagogiikka – teoreettisia ja käytännöllisiä lähtökohtia. HHAGA-HELIA ammattikorkeakoulu. Vantaa: Multiprint.

JAMK. 2019. Verkkopedagogiikka. Uusia oppimisympäristöjä ja toimintamalleja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. <https://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Ammatillinen-opettajakorkeakoulu/innovatiivisen-oppiminen/Verkkopedagogiikka/> [viitattu 12.9.2019]

Jalonen, T. 2011. Mitä ammatillisen opettajan tulee osata. HAMK. WWW-dokumentti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/33084/Jalonen_Tapio.pdf?sequence=2&isAllowed=y [viitattu 24.8.2019]

Jokinen, H., Markkanen, I., Teerikorpi, S., Heikkinen, H.L.T. & Tynjälä P. 2012. Työuran alkuvaihe opettajan haasteena. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Järvinen, P. 2015. Ammattina esimies. Helsinki: WSOY Pro.

Kananen, J. 2013. Design research as thesis research. A practice guide for thesis research. Jyväskylä. JAMK University of applied sciences.

Kananen, J. 2014. Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Koivisto, K., Henner, A., Paaso, L. Tiimityö – mihin sillä pyritään? WWW-dokumentti. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/137223/Tiimityo%20mihin%20silla%20pyritaan.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 3.9.2019]

Maxwell, J. 1996. *Qualitative Research Design: An Interactive Approach*. USA: Sage Publications, Inc.

Moon, J. 2003. *Reflection in Learning & Professional Development. Theory & Practice*. London. Great Britain by Biddles Ltd.

Opetushallitus. 2017. Määräys. Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto. Tutkinon perusteet. WWW-dokumentti. <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/perusteet/3855076/liitteet/7f9efebb-e6cf-40a2-acda-93b359920849> [viitattu 19.9.2019]

Opetushallitus. 2019. Opiskelu ammatillisessa koulutuksessa. WWW-dokumentti. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskelu-ammattillisessa-koulutuksessa> [viitattu 6.10.2019]

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016. Opettajankoulutuksen kehittämisen suuntaviivoja. WWW-dokumentti. <https://minedu.fi/documents/1410845/4583171/Opettajankoulutuksen+kehittamisen+suuntaviivoja++Opettajankoulutusfoorumin+ideoita+ja+ehdotuksia> [viitattu 26.8.2019]

Perkka-Jortikka, K. 2005. Kasva tosi johtajaksi. Helsinki: Edita.

Pikkarainen, E. 2016. Didaktiikka/oppimateriaalia. Mitä didaktiikka on? WWW-dokumentti. <https://wiki oulu.fi/pages/viewpage.action?pageId=20692686> [viitattu 26.8.2019]

SAMledu. 2017. Itä-Savon koulutuskuntayhtymä. Perussopimus. WWW-dokumentti. <https://www.samiedu.fi/wp-content/uploads/2018/02/PERUSSOPI-MUS-1.1.2018.pdf> [viitattu 22.8.2019]

SAMledu. 2018. Ammattiopisto SAMledu. SAMledun uudistumisen strategia 2018-2021. WWW-dokumentti. https://www.samiedu.fi/wp-content/uploads/2018/02/SAMledu_strategiaesite_2018-2021.pdf [viitattu 22.8.2019]

SAMledu. 2019. Talousarvio 2019. WWW-dokumentti. <https://www.samiedu.fi/wp-content/uploads/2018/12/SAMledu-talousarvio-2019.pdf> [viitattu 27.8.2019]

Stauss, A. & Gorbin, J. 1998. Basics of Qualitative Research. USA: Sage Publications, Inc

Stinger, E. 2007. Action Research. London: Sage Publications.

Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E., Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki. Kirjayhtymä.

TE-palvelut. 2019. Ammattinetti. Parturi-kampaaja. WWW-dokumentti. http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/649_ammatti [viitattu 18.9.2019]

Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusyhtiö Tammi.

KUVALUETTELO

Kuva 1. Itä-Savon koulutuskuntayhtymän organisaatiomalli (SAMledu 2019)..	7
Kuva 2. Toimintatutkimuksen syklinen prosessi (Kananen 2014)	27
Kuva 3. Toimintatutkimuksen spiraali. (Valli 2018, 223)	29
Kuva 4. Tutkimuksen luokittelu (Kananen 2013).....	30
Kuva 5. Toimintatutkimuksen suhde kvalitatiiviseen tutkimukseen (mukaillen Stinger 2007, 211)	31

LIITTEET

LIITE 1 Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto. Tutkinnon perusteet